

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 56

22 marca 2013

Powiadomienie nr

Spis treści

Strona

IV *Informacje*

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

2013/C 84/01	Komunikat Komisji dotyczący art. 4 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, ujednolicającej dyrektywę 98/27/WE – Podmioty upoważnione do wnoszenia powództw na mocy art. 2 wymienionej dyrektywy ⁽¹⁾	1
2013/C 84/02	Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001.....	46
2013/C 84/03	Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) ⁽¹⁾	48
2013/C 84/04	Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) ⁽¹⁾	53
2013/C 84/05	Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) ⁽¹⁾	54

PL

Cena:
4 EUR⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

2013/C 84/06	Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z produkcją, przetwórstwem i obrotem produktami rybołówstwa	55
2013/C 84/07	Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z produkcją, przetwórstwem i obrotem produktami rybołówstwa	56
2013/C 84/08	Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa	57

V Ogłoszenia

POSTĘPOWANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

Komisja Europejska

2013/C 84/09	Pomoc państwa – Republika Włoska – Pomoc państwa SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) – Włochy – Pomoc państwa na rzecz spółek byłej grupy Tirrenia i ich nabywców – Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE ⁽¹⁾	58
--------------	--	----

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG

IV

(Informacje)

INFORMACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Komunikat Komisji dotyczący art. 4 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, ujednolicającej dyrektywę 98/27/WE – Podmioty upoważnione do wnoszenia powództw na mocy art. 2 wymienionej dyrektywy

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/C 84/01)

Wymienione poniżej podmioty zostały uznane przez władze odpowiednich państw członkowskich za upoważnione do wnoszenia powództw przeciw szkodliwym praktykom na mocy art. 2 dyrektywy 2009/22/WE.

BELGIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Association belge des consommateurs Tests–Achats / Belgische Verbruikersunie Test-Aankoop	Rue de Hollande/Hollandstraat, 13 B-1060 Bruxelles Tel. (32-2) 542 35 55 Faks (32-2) 542 32 50 E-mail: membres@test-achats.be leden@test-aankoop.be www.test-achats.be www.test-aankoop.be	— Wspiera, chroni i reprezentuje interesy konsumentów (poprzez inicjatywy, działania, analizy, badania, publikacje na temat spraw konsumentów, usługi indywidualne i udzielanie pomocy członkom stowarzyszenia itp.). — Wspiera powstawanie i rozwój podmiotów prawnych, których głównym celem jest promocja i ochrona interesów konsumentów.
2. Organisation des consommateurs a.s.b.l. /Consumentenorganisatie v.z.w /Verbraucherschutzzentrale V.o.E.	Neustraße, 119 B-4700 Eupen Tel. (32-87) 59 18 50 Faks (32-87) 59 18 51 E-mail: info@vsz.be www.cec-ecc.be www.evz.be	— Informuje i doradza osobom prywatnym w kwestiach związanych z ochroną konsumentów. — Podejmuje interwencje u władz oraz działa na rzecz ochrony konsumentów. — Reprezentuje konsumentów indywidualnych i grupy konsumentów w sprawach związanych z ich prawami. — Zajmuje się transgranicznymi sprawami związanymi z ochroną konsumentów. — Podejmuje środki zapobiegawcze i udziela pomocy nadmiernie zadłużonym osobom prywatnym.

BUŁGARIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Комисия за защита на потребителите / Komisja ochrony konsumentów (KZP)	Slaveikov Sq. 4A BG-1000 Sofia tel.: (359-2) 987 74 45 faks: (359-2) 988 42 18 e-mail: info@kzp.bg web: www.kzp.bg	Główny organ rządowy odpowiedzialny za wprowadzanie w życie przepisów w zakresie ochrony konsumentów: nadzoruje ogólne bezpieczeństwo produktów konsumenckich, chroni interesy gospodarcze, rozstrzyga spory konsumenckie w drodze pozasądowej, chroni zbiorowe interesy konsumentów. Udziela informacji i doradza konsumentom. Rozstrzyga spory konsumenckie. Kieruje pracą komisji pojednawczych, w tym również komisji pojednawczych w sporach dotyczących płatności. Rozpatruje skargi konsumenckie.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
		Działa jako punkt kontaktowy systemu RAPEX (unijnego systemu ostrzegania o niebezpiecznych produktach). Koordynuje działania wszystkich innych podmiotów nadzorujących stosowanie rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów (Rozporządzenia w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów). Odpowiada za wdrożenie 12 dyrektyw wchodzących w zakres rozporządzenia (WE) nr 2006/2004.
2. Българска национална асоциация „активни потребители” Bułgarskie krajowe zrzeszenie aktywnych konsumentów (BNA AP)	Sofia 1504, ul. Vrabcha 26; Telefon: 989 01 06; Faks: 989 01 06; bnap@bnap.org,	Informuje konsumentów o towarach i usługach dostępnych na rynku; informuje i edukuje konsumentów w zakresie ryzyka związanego z towarami i usługami oraz sposobów ograniczania takiego ryzyka; informuje i edukuje konsumentów w zakresie wpływu towarów i usług na środowisko naturalne; informuje i edukuje konsumentów w zakresie ich interesów ekonomicznych i sposobów ich bronięcia; informuje konsumentów na temat prawa ochrony konsumentów i przepisach obowiązujących w Bułgarii; analizuje międzynarodowe know-how w zakresie ochrony konsumentów i środowiska oraz proponuje środki legislacyjne, gospodarcze i polityczne, mające na celu ochronę konsumentów i środowiska w Bułgarii.
3. Потребителски център за информация и изследвания / Konsumentenckie centrum ds. informacji i badań (PtsII)	Knyaz Aleksandr Battenberg Boulevard 27 BG-4000 Plovdiv tel: (359-32) 68 74 78, (359) 0 886 330 770, (359) 0 894 799 288 e-mail: ydavch@yahoo.com	Działa jako niezależny organ monitorujący prawo konsumenckie, informuje konsumentów o sytuacji na rynku, jakości i bezpieczeństwie, popycie i podaży oraz cenach, a także przedstawia porównawcze charakterystyki towarów i usług; informuje konsumentów i wyspecjalizowane podmioty o naruszeniach norm krajowych i innych środków prawnych w zakresie produkcji i handlu towarami i usługami; zwiększa świadomość konsumentów, informując ich o ich prawach i obowiązkach oraz o tym, jak ich bronić i przestrzegać.
4. Съюз на застрахованите в България / Bułgarski związek ubezpieczonych (ZSB);	Residential Complex 'Lazur', Block 7, Entry A BG-8001 Burgas tel./faks: (359-56) 83 14 62 e-mail: union_insured_bg@abv.bg	Chroni interesy bułgarskich ubezpieczonych, udziela konsumentom informacji na temat przemysłu ubezpieczeniowego oraz podnosi świadomość publiczną w zakresie kwestii związanych z ubezpieczeniami.
5. Регионален съюз на потребителите-98, гр. Видин / Regionalna unia konsumentów - 98, Widin (RSP-98 Widin)	Blintsi Square 2, 11th floor, room 10 BG-3700 Vidin tel./faks: (359-94) 601431 e-mail: rsp_vd_98@abv.bg	Ochrona konsumentów
6. Национална лига – потребители на услуги / Krajowa liga klientów usługodawców	Burgas 8005 ZhK Slaveykov, bl. 63, vh. 8 tel.: (359-56) 888 955 tel. komórkowy: (359) 0 889 61 51 08 e-mail: National_league@abv.bg	Informuje konsumentów o ich prawach; podejmuje działania w przypadku wystąpienia nieprawidłowości na rynku usług, odpowiednio zawiadamia konsumentów i organy nadzorujące oraz pomaga konsumentom w razie problemów.
7. Асоциация „Помощ за потребителя” / Ośrodek pomocy konsumentom	Residential Complex 'Lyulin', Block 901, Entrance D, flat 98 BG-1324 Sofia tel.: (359-2) 36 35 41 tel. komórkowy: (359) 0 88 879 55 22 e-mail: app_ngo@abv.bg gvladimirov@abv.bg	Organizuje seminaria i szkolenia poświęcone sprawom konsumenckim, zakłada ośrodki informacyjno-konsultacyjne dla konsumentów, wnosi powództwa grupowe w celu ochrony interesów konsumentów, inicjuje zmiany prawne w dziedzinie prawa ochrony konsumentów, uczestniczy w pracach krajowych organów konsultacyjnych w dziedzinie ochrony konsumentów, świadczy usługi mediacji i uczestniczy w pracach komitetów pojedynczych, testuje produkty i uczestniczy w kontrolach urzędowych.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
8. Федерация на потребителите в България / Bułgarska federacja konsumentów	Stefan Stambolov St 35A BG-1000 Sofia tel./faks: (359 - 2) 931 98 11, (359 - 2) 833 32 85. e-mail: fcb@potrebiteli-bg.org	Działa aktywnie w dziedzinie badań i rozwoju, sporządza ekspertyzy rzeczoznawców, oferuje usługi konsultacyjne i prowadzi inne niezbędne działania w zakresie ochrony konsumentów; zakłada i wykorzystuje niezależne laboratoria do prowadzenia badań, wydawania ekspertyz i testowania towarów konsumpcyjnych; zakłada centra udzielające porad prawnych i dotyczących funkcjonowania rynku, analizuje skargi i sugestie konsumentów; wydaje materiały wideo i audio oraz w formie drukowanej, wyjaśniające konsumentom ich prawa.
9. Сдружение за правна помощ на потребителите/ Stowarzyszenie udzielające pomocy prawnej konsumentom	193a, 6th September Blvd 3rd floor, office 6 Plovdiv tel.: + 359 32/63 86 14; + 359 32/63 60 25 e-mail: sdr.p.p.p@gmail.com	Informuje ludność i doradza jej w kwestiach związanych z ochroną konsumenta; wspiera konsumentów w Bułgarii w zakresie ochrony ich praw i uzasadnionych interesów poprzez udzielanie porad i oferowanie konsultacji w przypadku sporów prawnych rozstrzyganych sędowo lub pozasędowo; monitoruje zgodność bułgarskich przepisów dotyczących konsumentów ze zmianami wprowadzanymi w unijnym prawie ochrony konsumentów; stoi na straży interesów bułgarskich konsumentów wobec organów rządowych i organizacji międzynarodowych; wnosi wkład w poprawę warunków ekonomicznych i otoczenia prawnego w Bułgarii na rzecz dostarczania produktów i świadczenia usług; chroni zbiorowe interesy konsumentów.

REPUBLIKA CZESKA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Sdružení českých spotřebitelů, o.s. (Zrzeszenie Czeskich Konsumentów)	Budějovická 73 CZ-14000 Praha 4 Tel. (420) 261 263 574 Faks: (420) 261 262 268 E-mail: spotrebitel@regio.cz http://www.konzument.cz	Szeroki zakres działań w dziedzinie ochrony praw konsumentów, w tym udzielanie informacji i doradztwo w sprawach spornych, w których stroną są konsumenci.
2. SOS - Sdružení obrany spotřebitelů, o.s. (Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów)	Novákových 8 CZ-18000 Praha 8 Tel. (420) 224 239 940 Faks: (420) 224 239 941 E-mail: sos@spotrebitel.cz	Ochrona interesów konsumentów, w szczególności w obszarach, w których uprawnienia jednostki nie wystarczają, by ta mogła sama występować w swojej obronie.
3. Občanské sdružení spotřebitelů (Obywatelskie Zrzeszenie Konsumentów) TEST	Nuselská 297/5 CZ-14000 Praha 4 Tel. (420) 241 404 922 Faks: (420) 241 406 533 E-mail: dtest@dtest.cz http://www.dtest.cz	Publikacja czasopisma TEST, przeprowadzanie obiektywnych i niezależnych testów produktów, wszelkie kwestie związane z ochroną konsumentów.
4. Spotřebitel.cz	Šárecká 15 CZ-16000 Praha 6 Tel. (420) 224 811 111 Faks: (420) 222 311 369 E-mail: info@spotrebitel.cz http://www.spotrebitel.cz	Obejmuje wszelkie kwestie związane z ochroną konsumentów.

DANIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Forbrugerombudsmanden	Amagerfælledvej 56 DK-2300 København S Tel. (45) 32 66 90 00 Faks (45) 32 66 91 00 E-mail: fs@fs.dk Strona www: www.fs.dk	Zgodnie z ustawą o handlu, głównym zadaniem rzecznika praw konsumentów jest zapewnienie przestrzegania przepisów w dziedzinie praw konsumentów.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
	(Strona w jęz. angielskim: www.consumer.dk/index-uk.htm)	<p>Rzecznik praw konsumentów ma prawo do podejmowania czynności na mocy poniższych dyrektyw:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dyrektywa Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd; — dyrektywa Rady 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa; — dyrektywa Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytu konsumpcyjnego i zmieniająca ją ostatnią dyrektywa 98/7/WE; — dyrektywa Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, zmieniona dyrektywą 97/36/WE; — dyrektywa Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek; — dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; — dyrektywa 94/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 1994 r. w sprawie ochrony nabywców w odniesieniu do niektórych aspektów umów odnoszących się do nabywania praw do korzystania z nieruchomości w oznaczonym czasie; — dyrektywa 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość; — dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji; — dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym).
2. Lægemiddelstyrelsen	<p>Frederikssundsvej 378 DK-2730 Brønshøj Tel. (45) 44 88 91 11 Faks (45) 44 91 73 73 E-mail: dkma@dkma.dk Strona www.dkma.dk</p>	<p>Działalność Duńskiej Agencji ds. Leków polega na dopuszczeniu do obrotu produktów farmaceutycznych, których skuteczność i bezpieczeństwo działania zostały udowodnione. Jej zadaniem jest zagwarantowanie, że wydatki publicznego systemu ubezpieczeń zdrowotnych poniesione na świadczenia medyczne są proporcjonalne do oczekiwanych wyników medycznych, jak również sprawowanie nadzoru nad sektorem farmaceutycznym oraz sektorem produkcji sprzętu farmaceutycznego.</p> <p>Duńska Agencja ds. Leków jest uprawniona do podejmowania czynności w przypadku naruszenia przepisów dyrektywy Rady 92/28/EWG z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie reklamowania produktów leczniczych przeznaczonych dla ludzi.</p>

NIEMCY

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Aktion Bildungsinformation e. V. (ABI)	Tel.: +49 71122021630 Faks: +49 71122021640 E-Mail: info@abi-ev.de www.abi-ev.de Lange Str. 51 D-70147 Stuttgart	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
2. Allgemeiner Deutscher Automobil-Club (ADAC) e. V.	Tel.: +49 8976760 Faks: +49 8976762500 E-Mail: adac@adac.de www.adac.de Am Westpark 8 D-81373 München	Chroni i wspiera interesy konsumentów w dziedzinie transportu samochodowego. Zajmuje się ochroną użytkowników dróg, a zwłaszcza ochroną konsumentów. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
3. Bauherren-Schutzbund e. V.	Tel.: +49 303128001 Faks: +49 3031507211 E-Mail: office@bsb-ev.de www.bsb-ev.de Kleine Alexanderstr. 9/10 D-10178 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
4. Berliner Mieterverein e. V.	Tel.: +49 30226260 Faks: +49 3022626162 E-Mail: bmv@berliner-mieterverein.de www.berliner-mieterverein.de Behrenstr. 1c D-10117 Berlin	Chroni interesy najemców w Berlinie, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
5. Bund der Energieverbraucher e. V.	Tel.: +49 222492270 Faks: +49 222410321 E-Mail: info@energieverbraucher.de www.energieverbraucher.de Frankfurter Str. 1 D-53572 Unkel	Chroni interesy użytkowników energii, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów korzystających z energii elektrycznej (art. 2 statutu).
6. Bund der Versicherten e. V.	Tel.: +49 419394222 Faks: +49 419394221 E-Mail: info@bunddersicherten.de www.bunddersicherten.de Tiedenkamp 2 D-24547 Henstedt-Ulzburg	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 pierwsze zdanie statutu).
7. Bundesverband Selbsthilfe Körperbehinderter e.V.	Tel.: 06294/4281 0 Faks: 06294/4281 79 www.bsk-ev.org Altkrautheimer Straße 20 74238 Krautheim	Udziela informacji i porad członkom, innym zainteresowanym stronom i ich rodzinom we wszystkich właściwych kwestiach z punktu widzenia ochrony konsumentów, w tym w kwestii prawa ochrony konsumentów w związku z ochroną przed dyskryminacją, w zakresie, w jakim jest to dozwolone przez prawo. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie wyżej wspomnianych grup (por. art. 2 ust. 3 lit. p) statutu).
8. Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e. V.	Tel.: +49 302758640 Faks: +49 3027586440 E-Mail: bund@bund.net www.bund.net Am Köllnischen Park 1 D-10179 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
9. Verbraucherzentrale Bundesverband e. V. (VZBV)	Tel.: +49 30258000 Faks: +49 3025800218 E-Mail: info@vzbv.de www.vzbv.de Markgrafenstr. 66 D-10969 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
10. Deutsche Gesellschaft für Sonnenenergie e. V.	Tel.: +49 030/2938 1260 Faks: +49 030/2938 1261 E-Mail: dgs@dgs-berlin.de www.dgs.de Erich-Steinfurth-Straße 6 D-10243 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad, zwłaszcza na temat form energii odnawialnej oraz racjonalnego zużycia energii, przy szczególnym uwzględnieniu energii słonecznej. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
11. Deutsche Schutzvereinigung Auslandsimmobilien e. V.	Tel.: +49 76155012 Faks: +49 76155013 E-Mail: info@dsa-ev.de www.dsa-ev.de Zähringer Str. 373 D-79108 Freiburg	Chroni interesy prywatnych właścicieli domów, mieszkań i gruntów usytuowanych za granicą oraz pozostałych osób zainteresowanych nieruchomościami w innym kraju, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie wyżej wymienionych osób (art. 2 statutu).
12. Deutsche Umwelthilfe e. V.	Tel.: +49 773299950 Faks: +49 7732999577 E-Mail: info@duh.de www.duh.de Fritz-Reichle-Ring 4 D-78315 Radolfzell	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 1 statutu).
13. Deutscher Mieterbund Mieterverein Hamm und Umgebung e. V.	Tel.: +49 238120056 Faks: +49 238120058 www.mieterverein-hamm.de Chattanoogaaplatz 2-4 D-59065 Hamm	Chroni interesy najemców w regionie Hamm, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
14. Deutscher Mieterbund Mieterverein Iserlohn und Umgebung e. V.	Tel.: +49 2371/23489 Faks: +49 2371/774944 E-Mail: info@mieterverein-iserlohn.info www.mieterverein-iserlohn.info Vinckestr. 4 D-58636 Iserlohn	Chroni interesy najemców w regionie Iserlohn, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
15. DMB Mieterbund Nordhessen e. V.	Tel.: +49 5618164260 Faks: +49 561816426-28 E-Mail: mieterbundnordhessen@t-online.de www.mieterbund-nordhessen.de Königsplatz 59 Eingang Poststraße 1 D-34117 Kassel	Chroni interesy najemców w północnej Hesji, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 i 3 statutu).
16. Deutscher Mieterbund - Mieterverein Schwerin und Umgebung e. V.	Tel.: +49 385714668 Faks: +49 385714669 E-Mail: information@mieterbund-schwerin.de www.mieterbund-schwerin.de Dr.-Külz-Str. 18 D-19053 Schwerin	Chroni interesy najemców w regionie Schwerin, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
17. Deutscher Mieterbund Siegerland und Umgebung e. V.	Tel.: +49 27151997 Faks: +49 27120550 E-Mail: info@mieterbund-siegerland.de www.mieterbund-siegerland.de Koblenzer Str. 5 D-57072 Siegen	Chroni interesy najemców w regionie Siegerland, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
18. Deutscher Mieterbund - Landesverband Mecklenburg-Vorpommern e. V.	Tel.: +49 3813752920 Faks: +49 3813752929 E-Mail: post@mieterbund-mvp.de www.mieterbund-mvp.de G.-Hauptmann-Str. 19 D-18055 Rostock	Chroni interesy konsumentów w zakresie przepisów prawnych dotyczących najmu nieruchomości w regionie Meklemburgii-Pomorza Przedniego, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
19. Deutscher Mieterbund - Landesverband Schleswig-Holstein e. V.	Tel.: +49 431979190 Faks: +49 4319791931 E-Mail: info@mieterbund-schleswig-holstein.de www.mieterbund-schleswig-holstein.de Eggerstedtstr. 1 D-24103 Kiel	Chroni interesy konsumentów w zakresie przepisów prawnych dotyczących najmu nieruchomości w regionie Szlezwik-Holsztyn, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
20. Deutscher Mieterbund - Kieler Mieterverein e. V.	Tel.: +49 431979190 Faks: +49 4319791931 E-Mail: info@kieler-mieterverein.de www.kieler-mieterverein.de Eggerstedtstr. 1 D-24103 Kiel	Chroni interesy konsumentów w zakresie przepisów prawnych dotyczących najmu nieruchomości w Kilonii, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 1 ust. 2 statutu).
21. Deutscher Mieterbund, Mieterverein Velbert und Umgebung e. V.	Tel.: +49 2051252423 Faks: +49 2051254038 E-Mail: MietervereinVelbert@t-online.de www.mieterverein-velbert.de Friedrich-Ebert-Str. 62-64 D-42549 Velbert	Chroni interesy najemców w regionie Velbert, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
22. Deutscher Mieterbund e. V.	Tel.: +49 30223230 Faks: +49 3022323100 E-Mail: info@mieterbund.de www.mieterbund.de Littenstraße 10 D-10179 Berlin	Chroni, wspiera i reprezentuje interesy wszystkich najemców. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
23. Mieterbund Wiesbaden und Umgebung e. V.	Tel.: +49 6117165470 Faks: +49 61171651779 E-Mail: info@mieterbund-wiesbaden.de www.mieterbund-wiesbaden.de Adelheidstr. 70 D-65185 Wiesbaden	Chroni interesy najemców w regionie Wiesbaden, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
24. Mieterbund Rhein-Ruhr e. V.	Tel.: +49 2035550811 Faks: +49 203557456 E-Mail: info@mieterbund-rhein-ruhr.de www.mieterbund-rhein-ruhr.de Rathausstr. 18-20 D-47166 Duisburg	Chroni interesy najemców w Duisburgu, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
25. Deutscher Mieterbund - Landesverband Hessen e. V.	Tel.: +49 6114114050 Faks: +49 61141140529 E-Mail: info@mieterbund-hessen.de www.mieterbund-hessen.de Adelheidstr. 70 D-65185 Wiesbaden	Chroni interesy najemców w Hesji, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 i 5 statutu).
26. DMB - Mieterschutzverein Frankfurt am Main e. V.	Tel.: +49 695601057 Faks: +49 69568940 E-Mail: info@msv-frankfurt.de www.mieterschutzverein-frankfurt.de Eckenheimer Landstraße 339 D-60320 Frankfurt	Chroni interesy najemców we Frankfurcie nad Menem, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
27. Deutscher Mieterbund Mieterverein Leverkusen e. V. für Leverkusen und Umgebung	Tel.: +49 2171404070 Faks: +49 217127845 E-Mail: info@dmb.mieterverein-leverkusen.de www.dmb-mieterverein-leverkusen.de Kölner Str. 39-41 D-51379 Leverkusen	Chroni interesy najemców w Leverkusen, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
28. DMB - Mieterverein Stuttgart und Umgebung e. V.	Tel.: +49 711210160 Faks: +49 7112369223 E-Mail: info@mieterverein-stuttgart.de www.mieterverein-stuttgart.de Moserstr. 5 D-70182 Stuttgart	Chroni interesy najemców w regionie Stuttgartu, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 1 ust. 2 statutu).
29. Deutscher Verbraucherschutzverein e.V.	Tel.: +49 0331-7453003 Faks: +49 0331-6200799 E-Mail: vorstand@deutscher-verbraucherschutzverein.de www.deutscher-verbraucherschutzverein.de Zum Jagenstein 3 D-14478 Potsdam	Chroni interesy konsumentów poprzez edukację i udzielanie porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 3 statutu).
30. Fachverband Glücksspielsucht e.V.	Tel.: +49 05221-10 226 70 Faks: +49 05221-10 226 80 E-Mail: spielsucht@t-online.de www.gluecksspielsucht.de Arndtstraße 10 D-32052 Herford	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad odnośnie uzależnienia od hazardu. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 ust. 1 statutu).
31. Foodwatch e.V.	Tel.: +49 030-240476-0 Faks: +49 030-24047626 E-Mail: info@foodwatch.de www.foodwatch.de Brunnenstr.181 D-10119 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
32. Miet- und Pachtverein e.V. Bad Kreuznach	Tel.: +49 0671-67948 Faks: +49 0671-73842 E-Mail: kontakt@mieterverein-bad-kreuznach.de www.mieterverein-bad-kreuznach.de Gustav-Pharrius Str. 1-3 D-55543 Bad Kreuznach	Chroni interesy najemców w regionie Bad Kreuznach, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
33. Mieter helfen Mietern – Hamburger Mieterverein e. V.	Tel.: +49 040-431394-0 Faks: +49 040-43139444 E-Mail: info@mhmhamburg.de www.mhmhamburg.de Bartelsstraße 30 D-20357 Hamburg	Chroni interesy najemców w Hamburgu, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
34. Mieter helfen Mietern, Münchner Mieterverein e.V.	Tel.: +49 089-444882-0 Faks: +49 089-44488210 E-Mail: info@mhmuenchen.de www.mhmuenchen.de Weißenburger Str. 25 D-81667 München	Chroni interesy najemców w Monachium, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
35. Mieter und Pächter e.V. - Mieterschutzverein -	Tel.: +49 0231-5844860 Faks: +49 0231-528106 E-Mail: service@mieterschutz.com www.mieterschutz.com Prinzenstr. 7 D-44135 Dortmund	Chroni interesy najemców i dzierżawców w Dortmundzie, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
36. Mieterschutz-Verein Oberlausitz/ Niederschlesien e.V.	Tel.: +49 03581-403090 Faks: +49 0358-418081 E-Mail: mieterverein-goerlitz@t-online.de www.mieterverein-goerlitz.de Löbauer Str. 40 D-02826 Görlitz	Chroni prawa i interesy najemców na terenie Górnych Łużyc i Dolnego Śląska, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
37. Deutscher Mieterbund, Mieterverein Baden-Baden und Umgebung e.V.	Tel.: +49 07221-25512 Faks: +49 07221-392831 E-Mail: mieterverein-baden-baden@t-online.de www.mieterverein-baden-baden.de Rheinstraße 78 D-76532 Baden-Baden	Chroni interesy najemców w regionie Baden-Baden, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 1 punkt 2 statutu).
38. Deutscher Mieterbund-Mieterverein Bochum, Hattingen und Umgegend e.V.	Tel.: +49 0234-96114-0 Faks: +49 0234-9611411 E-Mail: info@mieterverein-bochum.de www.mieterverein-bochum.de Brückstr. 58 D-44787 Bochum	Chroni interesy najemców w Bochum, Hattingen i w regionie, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
39. Deutscher Mieterbund Mieterverein Bremen e.V.	Tel.: +49 0421-320209 Faks: +49 0421-3379208 E-Mail: info@mieterverein-bremen.de www.mieterverein-bremen.de An der Weide 23 D-28195 Bremen	Chroni interesy najemców w regionie Bremy, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
40. Mieterverein Düsseldorf e.V.	Tel.: +49 0211-6996-0 Faks: +49 0211-351511 E-Mail: info@mieterverein-duesseldorf.de www.mieterverein-duesseldorf.de Oststraße 47 D-40211 Düsseldorf	Chroni interesy najemców w Düsseldorfie i w regionie, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
41. Mieterverein Flensburg e.V.	Tel.: +49 0461-23050 Faks: +49 0461-12538 E-Mail: info@mieterverein-flensburg.de www.mieterverein-flensburg.de Rote Straße 14 D-24937 Flensburg	Chroni interesy najemców we Flensburgu, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 1 ust. 3 statutu).
42. Mieterverein Ingolstadt und Umgebung e. V.	Tel.: +49 84117744 Faks: +49 84117734 E-Mail: info@mieterverein-ingolstadt.de www.mieterverein-ingolstadt.de Mauthstraße 2 D-85049 Ingolstadt	Chroni interesy najemców w regionie Ingolstadt, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
43. Mieterverein für den Regierungsbezirk Trier e.V.	Tel.: +49 0651-9940970 Faks: +49 0651-9940974 E-Mail: info@mieterverein-trier.de www.mieterverein-trier.de Walramsneustr. 8 D-54290 Trier	Chroni interesy najemców w regionie Trewiru (Trier), udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
44. Deutscher Mieterbund Mark - Mieterverein für Lüdenscheid und Umgegend e.V.	Tel.: +49 02351-22461 Faks: +49 02351-39450 E-Mail: mail@mieterbund-mark.de www.mieterinter.net Lösenbacher Str. 3 D-58507 Lüdenscheid	Chroni interesy najemców w regionie Lüdenscheid, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
45. Mieterverein Gelsenkirchen e.V. im Deutschen Mieterbund	Tel.: +49 0209-24918 Faks: +49 0209-146949 E-Mail: info@dmb-ge.de www.mieterverein-ge.de Gabelsbergerstraße 9 D-45879 Gelsenkirchen	Chroni interesy najemców i dzierżawców, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
46. Deutscher Mieterbund Hannover e.V.	Tel.: +49 0511-12106-0 Faks: +49 0511-1210616 E-Mail: info@dmb-hannover.de www.dmb-hannover.de Herrenstraße 14 D-30159 Hannover	Chroni interesy najemców i dzierżawców w w regionie Hano- weru, udzielając informacji i porad; Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
47. Mieterverein Heidelberg und Umgebung e.V.	Tel.: +49 06221-20473 Faks: +49 06221-163418 E-Mail: beratung@mieterverein- heidelberg.de www.mieterverein-heidelberg.de Poststraße 46 D-69115 Heidelberg	Chroni interesy najemców w regionie Heidelbergu, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbioro- wych w interesie najemców (art. 2 statutu).
48. Mieterverein Karlsruhe e.V.	Tel.: +49 0721-375091 Faks: +49 0721-378125 E-Mail: info@mieterverein-karlsruhe.de www.mieterverein-karlsruhe.de Ritterstr. 24 D-76137 Karlsruhe	Chroni interesy najemców w kwestiach związanych z najmem, dzierżawą i własnością nieruchomości w mieście i w okręgu administracyjnym Karlsruhe, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
49. Mieterverein Köln e.V.	Tel.: +49 0221-20237-0 Faks: +49 0221-2404620 E-Mail: email@mieterverein-koeln.de www.mieterverein-koeln.de Mühlenbach 49 D-50676 Köln	Chroni interesy najemców w Kolonii, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w inte- resie najemców (art. 2 statutu).
50. Mieterverein München e.V.	Tel.: +49 089-552143-0 Faks: +49 089-554554 E-Mail: mail@mieterverein-muenchen.de www.mieterverein-muenchen.de Sonnenstr. 10 D-80331 München	Chroni interesy najemców w Monachium, udzielając infor- macji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
51. Mieterverein VIADRINA Frankfurt (Oder) und Umgebung e. V.	Tel.: +49 0335-6850260 Faks: +49 0335-6850258 E-Mail: mieterverein.ffo@t-online.de www.mieterverein-ffo.city-map.de Halbe Stadt 21 D-15230 Frankfurt /O.	Chroni interesy najemców w regionie Frankfurtu nad Odrą, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
52. Mieterverein zu Hamburg von 1890 r.V.	Tel.: +49 040-87979-0 Faks: +49 040-87979110 E-Mail: info@mieterverein-hamburg.de www.mieterverein-hamburg.de Beim Strohhaue 20 D-20097 Hamburg	Chroni interesy najemców w aglomeracji Hamburga, udzie- lając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
53. Neue Verbraucherzentrale in Mecklenburg und Vorpommern e. V.	Tel.: +49 381-2087050 Faks: +49 381-2087030 E-Mail: info@nvzmv.de www.nvzmv.de Strandstraße 98 D-18055 Rostock	Chroni interesy konsumentów w Mekleburgii-Pomorzu Przed- nim, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie najemców (art. 2 statutu).
54. PRO BAHN Oberbayern – Gemeinnütziger Fahrgastverband	Tel.: +49 089-530031 Faks: +49 089-537566 E-Mail: info@bayerns.pro-bahn.de www.pro-bahn.de/oberbayern Agnes-Bernauer-Platz 8 D-80687 München	Chroni interesy konsumentów w kwestiach związanych z transportem publicznym, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
55. Schutzgemeinschaft für Bank- und Sparkassenkunden e.V.	Tel.: +49 09232-700787 Faks: +49 09232-700786 E-Mail: verbraucher@schutzzvorbanken.de www.schutzzvorbanken.de Ludwigstr. 97 D-95632 Wunsiedel	Chroni interesy konsumentów w kwestiach związanych z bankowością, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
56. Schutzgemeinschaft für Bankkunden e.V.	Tel.: +49 09175907190 Faks: +49 09175907037 E-Mail: schutz-vor-banken@t-online.de www.schuvoba.de Hohenrainweg 3e D-91174 Spalt	Chroni interesy konsumentów w kwestiach związanych z usługami finansowymi, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 3 i 4 statutu).
57. Verband Privater Bauherren e. V.	Tel.: +49 302789010 Faks: +49 3027890111 E-Mail: info@vpb.de www.vpb.de Chausseestr. 8 D-10115 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad w dziedzinie budownictwa prywatnego. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 ust. 1 statutu).
58. Verbraucherschutzverein gegen unlauteren Wettbewerb e. V.	Tel.: +49 89-381647179 Faks: +49 89-97896138 E-Mail: info@verbraucherschutzverein.org www.verbraucherschutzverein.org Am Kripp 10 D-82291 Mammendorf	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 ust. 1 statutu).
59. VerbraucherService Bayern im Katholischen Deutschen Frauenbund e. V.	Tel.: +49 89-51518743 Faks: +4989-51518745 E-Mail: info@verbraucherservice-bayern.de www.verbraucherservice-bayern.de Dachauer Straße 5/IV D-80335 München	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 1 ust. 2 i art. 2 statutu).
60. Verbraucherzentrale Baden-Württemberg e. V.	Tel.: +49 711669110 Faks: +49 711669150 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bawue.de www.verbraucherzentrale-bawue.de Paulinenstr. 47 D-70178 Stuttgart	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
61. Verbraucherzentrale Brandenburg e. V.	Tel.: +49 331298710 Faks: +49 3312987177 E-Mail: info@vzb.de www.vzb.de Templiner Str. 21 D-14473 Potsdam	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
62. Verbraucherzentrale Hamburg e. V.	Tel.: +49 40248320 Faks: +49 4024832290 E-Mail: info@vzh.de www.vzh.de Kirchenallee 22 D-20099 Hamburg	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
63. Verbraucherzentrale Hessen e. V.	Tel.: +49 1805972010 Faks: +49 6997201040 E-Mail: vzh@verbraucher.de www.verbraucherzentrale-hessen.de Große Friedberger Str. 13-17 D-60313 Frankfurt/M.	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
64. Verbraucherzentrale Niedersachsen e. V.	Tel.: +49 511911960 Faks: +49 5119119610 E-Mail: info@vzniedersachsen.de www.verbraucherzentrale-niedersachsen.de Herrenstr. 14 D-30159 Hannover	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
65. Verbraucherzentrale Rheinland-Pfalz e. V.	Tel.: +49 613128480 Faks: +49 6131284866 E-Mail: info@vz-rlp.de www.verbraucherzentrale-rlp.de Seppel-Glückert-Passage 10 D-55116 Mainz	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
66. Verbraucherzentrale Sachsen-Anhalt e. V.	Tel.: +49 3452980329 Faks: +49 3452980326 E-Mail: vzsa@vzsa.de www.vzsa.de Steinbockgasse 1 D-06108 Halle	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
67. Verbraucherzentrale Thüringen e. V.	Tel.: +49 361555140 Faks: +49 3615551440 E-Mail: info@vzth.de www.vzth.de Eugen-Richter-Str. 45 D-99085 Erfurt	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
68. Verbraucherzentrale Bayern e. V.	Tel.: +49 89539870 Faks: +49 89537553 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bayern.de www.verbraucherzentrale-bayern.de Mozartstr. 9 D-80336 München	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
69. Verbraucherzentrale Bremen e. V.	Tel.: +49 421160777 Faks: +49 4211607780 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bremen.de www.verbraucherzentrale-bremen.de Altenweg 4 D-28195 Bremen	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 3 ust. 2 statutu).
70. Verbraucherzentrale des Saarlandes e. V.	Tel.: +49 681500890 Faks: +49 6815008922 E-Mail: vz-saar@vz-saar.de www.vz-saar.de Trierer Str. 22 D-66111 Saarbrücken	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
71. Verbraucherzentrale Schleswig-Holstein e. V.	Tel.: +49 431590990 Faks: +49 4315909977 E-Mail: info@verbraucherzentrale-sh.de www.verbraucherzentrale-sh.de Andreas-Gayk-Straße 15 D-24103 Kiel	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
72. Verbraucherzentrale Berlin e. V.	Tel.: +49 30214850 Faks: +49 3021964242 E-Mail: mail@verbraucherzentrale-berlin.de www.verbraucherzentrale-berlin.de Hardenbergplatz 2 D-10787 Berlin	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
73. Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen e. V.	Tel.: +49 211 38090 Faks: +49 211 3809172 E-Mail: internet@vz-nrw.de www.vz-nrw.de Mintropstr. 27 D-40215 Düsseldorf	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (punkty 2.1 i 2.2 statutu).
74. Verbraucherzentrale Sachsen e. V.	Tel.: +49 341 696290 Faks: +49 341 6892826 E-Mail: vzs@vzs.de www.verbraucherzentrale-sachsen.de Brühl 34-38 D-04109 Leipzig	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
75. Vereinigte Schutzgemeinschaft Auslandsimmobilien e. V.	Tel.: +49 8811 288291 Faks: +49 8811 288292 E-Mail: sg-auslandsimmobilien@gmx.de www.schutzgemeinschaft-auslandsimmobilien.de Tassilostraße 5-7 D-82398 Polling	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).
76. Vereinigung kritischer Verbraucher e. V.	Tel.: +49 331 5505894 Faks: +49 331 5505895 E-Mail: info@vereinigung-kritischer-verbraucher.de www.vereinigung-kritischer-verbraucher.de Sellostr. 29 D-14471 Potsdam	Chroni interesy konsumentów, udzielając informacji i porad. Ma prawo wnoszenia powództw zbiorowych w interesie konsumentów (art. 2 statutu).

ESTONIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Tarbijakaitseamet	Kiriku 4, EE-15071 Tallinn Tel. (372-6) 20 17 00 Faks (372-6) 20 17 01 E-mail: info@consumer.ee Adres strony www: www.consumer.ee	Nadzór w zakresie ogólnej ochrony konsumentów w kwestiach związanych ze sprzedażą towarów oraz świadczeniem usług, jak również nadzór nad warunkami umów konsumenckich dotyczących podróży zorganizowanych.
2. Ravimiamet	Ravila 19, EE-50411 Tartu Tel. (372 7) 37 41 40 Faks (372-7) 37 41 42 E-mail: sam@sam.ee Adres strony www: www.sam.ee	Nadzór związany z wprowadzaniem do obrotu i reklamą leków.

IRLANDIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. National Consumer Agency / Państwowa Agencja Ochrony Konsumentów	4 Harcourt Road Dublin 2 Irlandia Tel. (353-1) 402 55 00 Faks (353-1) 402 55 01 E-mail: odca@entemp.ie Strona www: www.odca.ie	Niezależny urzędnik państwowy odpowiedzialny za udzielanie informacji i porad konsumentom, regulowanie kwestii związanych z pośrednictwem kredytowym wydawanie zezwoleń właścicielom lombardów oraz egzekwowanie szeregu przepisów z zakresu ochrony konsumentów.

GRECJA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Νέο Ινστιτούτο Καταναλωτών (NEO INKA) Stowarzyszenie konsumentów – Nowy instytut konsumentów (NEO INKA)	Καλυψούς 105 / Kalipsous 105 GR-176 71 Καλλιθέα / Kallithea Tel. (30) 21 09 57 78 77 Faks (30) 21 09 53 34 71 E-mail: inka@inka.org.gr Strona www: www.inka.org.gr	Ochrona praw i interesów konsumentów.
2. Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕΠΚΑ) Centrum ochrony konsumentów w Salonikach (ΚΕΠΚΑ)	Τσιμισκή / Tsimiski 54, GR-546 23 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: consumers@kepka.org Website: www.kepka.org Tel. (30) 23 10 26 94 49 Faks (30) 23 1024 22 11	Ochrona praw i interesów konsumentów.
3. Ένωση Καταναλωτών – Ποιότητα Ζωής (ΕΚΠΟΙΖΟ) Stowarzyszenie konsumentów „Jakość życia” (ΕΚΡΙΖΟ)	Βαλτετσίου / Valtetsiou 43-45, GR-106 81 Αθήνα / Athens E-mail: ekpizo@ath.fothenet.gr Website: www.ekpizo.gr Tel. (30) 21 03 30 44 44 Faks (30) 21 03 30 05 91	Ochrona praw i interesów konsumentów.
4. Ελληνική Καταναλωτική Οργάνωση (ΕΚΑΤΟ) Grecka organizacja konsumentów (ΕΚΑΤΟ)	Δημοκρίτου / Dimokritou 10, GR-54 352, Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: info@ekato.org Website: www.ekato.org Tel. (30) 23 10 22 64 26 94 93 21 Faks (30) 23 10 90 85 19, (30) 23 10 22 64 26	Ochrona praw i interesów konsumentów.
5. Ινστιτούτο καταναλωτών (INKA) Ιωαννίνων Instytut konsumentów (INKA) w Janinie	Θ.Πασχίδη / Th. Paskidi 52, GR-45 445 Ιωάννινα / Ioannina E-mail: ioannina@inka.gr Tel. (30) 26 51 06 51 78 Faks (30) 26 51 06 51 78	Ochrona praw i interesów konsumentów.
6. Ένωση για τα δικαιώματα των πολιτών Organizacja praw obywatelskich	Λυκαβηττού / Likavirou 18, GR-106 73 Αθήνα / Athens Tel. (30) 21 03 60 04 10 Faks (30) 21 03 60 04 11	Ochrona praw i interesów konsumentów.
7. Ινστιτούτο Καταναλωτών (INKA) Μακεδονίας Instytut konsumentów (INKA) w Macedonii	Μοναστηρίου / Monastiriou 17, GR-54627 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: Macedonia@inka.gr Strona www: www.inkamak.eisodos.com Tel. (30) 23 10 53 52 63 (11 72 1) Faks (30) 23 10 51 74 92	Ochrona praw i interesów konsumentów.
8. Ινστιτούτο Καταναλωτών (INKA) Κέρκυρας Instytut konsumentów (INKA) w Korfu	Ακαδημίας / Akadimias 3, GR-49 100 Κέρκυρα / Kerkira Tel. (30) 26 61 04 58 26 Faks (30) 26 61 03 62 50	Ochrona praw i interesów konsumentów.
9. Ένωση Καταναλωτών Αιτωλοακαρνανίας Zrzeszenie konsumentów w Etolii i Akarnanii	Σ.Τσικνιά / S. Tsiknia 48 (πρώην Τσαλδάρη / formerly Tsaldari), GR-30100 Αγρίνιο/ Agrinio E-mail: INKA-AIT@OTENET.GR Tel. (30) 26 41 02 44 44 Faks (30) 26 41 02 13 44	Ochrona praw i interesów konsumentów.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
10. Ένωση Καταναλωτών Βόλου και Θεσσαλίας Zrzeszenie konsumentów w Wolos i Tesalii	Αγίου Νικολάου / Agiou Nikolaou 104, GR-38221, Βόλος / Volos Tel. (30) 24 21 04 56 15 Faks (30) 24 21 07 13 31	Ochrona praw i interesów konsumentów.
11. Ένωση Καταναλωτών Ελλάδας Greckie zrzeszenie konsumentów	Γούναρη / Gounari 4-6, GR-185 31, Πειραιάς / Peiraias Tel. (30) 210 4111080 Faks (30) 210- 4111080	Ochrona praw i interesów konsumentów.
12. Ένωση Πολιτών Zrzeszenie obywateli	Αλκυόνης / Alkionis 9, GR-175 61 Π. Φάληρο / P. Faliro Tel. (30) 21 09 82 91 52 Faks (30) 21 09 82 50 96	Ochrona praw i interesów konsumentów.
13. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών Ateńska izba handlowo-przemysłowa	Ακαδημίας / Akademias str 7, GR-10671 Αθήνα / Athens Tel. (30) 21 03 60 48 15-9, 36 02 411-9 Faks (30) 21 03 61 64 64 E-mail: info@acci.gr Website: www.acci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
14. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο της Αθήνας Ateńska izba rzemieślnicza	Ακαδημίας / Akademias 18, GR-10671 Αθήνα / Athens 10671 ATHENS-GR Tel. (30) 210 3680700 Faks (30) 210 3614726 E-mail: info@acsmi.gr Strona www: www.acsmi.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
15. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών Ateńska izba kupiecka	Πανεπιστημίου / Panepistimiou 44, GR-10679 Αθήνα / Athens Tel. (30) 21 03 60 16-5, 36 33 08 0 (biuro prezesa) Faks (30) 21 03 61 97 35 E-mail: eea@eea.gr Strona www: www.eea.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
16. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Izba handlowa i przemysłowa w Salonikach	Τσιμισκή / Tsimiski 29, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel. (30) 23 10 37 01 00, 37 01 10 Faks (30) 23 10 37 01 14 – 37 01 66 E-mail: root@ebeth.gr Strona www: www.ebeth.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
17. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Izba rzemieślnicza w Salonikach	Αριστοτέλους / Aristotelous 27, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel. (30) 23 10 24 16 68, 24 16 89 Faks (30) 23 10 23 26 67 E-mail: info@veth.gr Website: www.veth.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
18. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Izba kupiecka w Salonikach	Αριστοτέλους / Aristotelous 27, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel. (30) 23 10 27 52 55, 27 13 40, 27 14 88 (biuro prezesa), 22 00 50 Faks (30) 23 10 2716 49, 25 72 83 E-mail: epepthe@otenet.gr Strona www: www.uhcci.gr/epimelitiria/ EETH.html	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
19. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά Izba handlowa i przemysłowa w Pireusie	Λουδοβίκου / Loudovikou 1, Πλ. Οδησού / Odissos Square, GR-18531 Πειραιάς / Piraeus Tel. (30) 21 04 17 72 41 - 5 Faks (30) 21 04 17 86 80 E-mail: evepgr1@acci.gr Strona www: www.uhcci.gr/epimelitiria/ EBEP.html	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
20. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά Izba rzemieślnicza w Pireusie	Καραίσκου / Karaiskou 111, GR-18532 Πειραιάς / Piraeus Tel. (30) 21 04 11 04 43, 4 12 12 98, 4 17 47 65 Faks (30) 21 04 17 94 95, 4 17 41 52 E-mail: info@bep.gr Website: www.bep.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
21. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Πειραιά Izba kupiecka w Pireusie	Αγίου Κωνσταντίνου / Agiou Konstantinou 3, GR-18531 Πειραιάς / Piraeus Tel. (30) 21 04 12 15 03, 4 12 69 17 Faks (30) 21 04 12 27 90 E-mail: eepir@otenet.gr Website:www.eep.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
22. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης Izba handlowa i przemysłowa prefektury Rodopi	Βασ. Γεωργίου / Vassileios Georgiou 2β, GR-69100 Κομοτηνή / Komotini Tel. (30) 25 31 02 28 31, 3 68 31 Faks: (30) 25 31 02 67 14 E-mail: ccirodop@otenet.gr; info@rodopici.gr Strona www: www.rodopici.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
23. Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης Izba kupiecka i rzemieślnicza prefektury Rodopi	Καβείρων / Kaveiron 12, GR-69100 Κομοτηνή / Komotini Tel. (30) 25 31 02 25 47, 3 40 06, 8 14 70 - 9 Faks (30) 25 31 02 58 66 E-mail: info@everodopi.gr Strona www: www.everodopi.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
24. Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας Izba prefektury Etolia i Akarnania	Παπαστράτου / Papastratou 53 και Σμύρνης / & Smirnis, GR-30100 Αγρίνιο / Agrinio Tel. (30) 26 41 02 25 25, 572 62 Faks: (30) 26 41 02 25 90 E-mail: contact@epimetol.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
25. Επιμελητήριο Αργολίδας Ιzba prefektury Argolida	Κορίνθου / Korinthou 23, GR-21200 Άργος / Argos Tel. (30) 27 51 06 72 16, 630 23, 669 68 Faks (30) 275 10 24 595 E-mail: ebear@otenet.gr Strona www: www.arcci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
26. Επιμελητήριο Αρκαδίας Ιzba prefektury Arkadia	25ης Μαρτίου και Πανός / Panos & Martiou 21, 22100 Τρίπολη / Tripoli Tel. (30) 27 10 22 71 41, 22 71 42, 23 71 23 Faks (30) 27 10 23 37 38 E-mail: info@arcadianet.gr Strona www: www.arcadianet.gr, www.ikenet.gr, www.eic.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
27. Επιμελητήριο Άρτας Ιzba prefektury Arta	Μ. Γραικού και Φλέμινγκ / Graikou & Flemig, GR-47100 Άρτα / Arta Tel. (30) 26 81 02 87 28, 7 86 54 Faks (30) 26 81 07 86 54 E-mail: epimarta@otenet.gr Strona www: www.arta.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
28. Επιμελητήριο Αχαΐας Ιzba prefektury Achaja	Μιχαλακοπούλου / Mihalakopoulou 58, GR-26221 Πάτρα / Patra Tel. (30) 2610 27 77 79, 27 76 79, 27 80 56 Faks (30) 26 10 27 65 19 E-mail: ea@e-a.gr Strona www: www.e-a.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
29. Επιμελητήριο Βοιωτίας Ιzba prefektury Beocja	Λ.Κουτσοπετάλου / L.Koutsopetalou 1, GR-32100 Λειβαδιά / Livadia Tel. (30) 22 61 02 82 81, 2 76 64 Faks (30) 22 61 02 13 47 E-mail: info@votiachamber.gr Strona www: www.votiachamber.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
30. Επιμελητήριο Γρεβενών Ιzba prefektury Grewena	Εμμανουήλ Παππά / Emmanouil Papa 7, GR- 51100 Γρεβενά / Grevena Tel. (30) 24 62 08 55 01 (-3), 8 55 04, 8 55 05 Faks (30) 24 62 08 03 10 8 03 33 E-mail: ebegreve@grevenanet.gr Strona www: www.grevena.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
31. Επιμελητήριο Δράμας Ιzba prefektury Drama	Λαμπριανίδου / Labrianidiou 40, GR-66100 Δράμα / Drama Tel. (30) 25 21 02 27 50, 2 49 95 Faks (30) 25 10 25 835 E-mail: ccidrama@dramanet.gr Strona www: www.ccidrama.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
32. Επιμελητήριο Δωδεκανήσων Izba prefektury Dodekanez	Γρηγορίου Λαμπράκη / Grigoriou Labraki 8, GR-85100 Ρόδος / Rodos Island Tel. (30) 22 41 04 42 00, Κάλυμνος: 22 43 05 15 17, Κως: 22 42 02 61 79, Κάρπαθος: 22 45 02 24 83 Faks (30) 22 41 04 42 40 E-mail: info@ebed.gr Website: www.ebed.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
33. Επιμελητήριο Έβρου Izba prefektury Ewros	Οδός Εμπορίου / Eboriou, 1ος όροφος / 1st floor, GR- 68100 Αλεξανδρούπολη / Alexandroupoli Tel. (30) 25 51 02 62 23, 2 65 37 Faks (30) 25 51 02 32 53 E-mail: epimevro@otenet.gr Strona www: www.chamberofevros.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
34. Επιμελητήριο Εύβοιας Izba prefektury Eubea	Ελ.Βενιζέλου / El. Venizelou 12, GR-34100 Χαλκίδα / Chalkida Tel. (30) 22 21 08 64 52 Faks (30) 22 21 08 09 18 E-mail: epimevia@hol.gr Strona www: www.eviachamber.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94 „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
35. Επιμελητήριο Ευρυτανίας Izba prefektury Eurytania	Νικολάου Τσιμπούλα / Nikolaou Tsiaboula 5, GR-36100 Καρπενήσι / Karpenissi Tel. (30) 22 37 08 00 36, 2 36 28 Faks (30) 22 37 08 04 40	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
36. Επιμελητήριο Ζακύνθου Izba prefektury Zakintos	Λομβάρδου / Lombardou 20, GR-29100 Ζάκυνθος / Zakynthos Tel. (30) 26 95 04 19 40 (-1), 20090 -1 -2 Faks (30) 26 95 02 31 35 E-mail: zantecci@otenet.gr Strona www: www.zantecci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
37. Επιμελητήριο Ηλείας Izba prefektury Elida	28ης Οκτωβρίου και Πλ. / Ηρώων 28th of October str & Iroon Square, GR-27100 Πύργος / Pyrgos Tel. (30) 26 21 03 41 54, 3 22 25, 3 68 95 Faks (30) 26 21 03 17 91 E-mail: ilich-gr@otenet.gr Strona www: www.helia.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
38. Επιμελητήριο Ημαθίας Izba prefektury Imatia	Κεντρικής / Kentrikis 3, GR-59100 Βέροια / Veria Tel. (30) 23 31 02 54 70, 2 97 74, 2 47 34 Faks (30) 23 31 02 53 30 E-mail: chamimat@otenet.gr Strona www: www.imathiachamber.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzenie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
39. Επιμελητήριο Ηρακλείου Izba prefektury Heraklion	Κορωνάιου / Koroneou 9, GR-71202 Ηράκλειο / Irakleio Tel. (30) 28 10 24 70 00 Faks (30) 28 10 22 29 14 E-mail: root@ebeh.gr, kapetanaki@ebeh.gr, Strona www: www.ebeh.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
40. Επιμελητήριο Θεσπρωτίας Izba prefektury Tesprotia	Κυρα-Βασιλικής / Kyra Vassilikis 13, (1ος όροφος / 1 st floor), GR-46100 Ηγουμενίτσα / Igoumenitsa Tel. (30) 26 65 02 94 80 (-88) Faks (30) 26 65 02 94 89 E-mail: pezo@otenet.gr Strona www: www.uhcci.gr/epimelitiria/ THESPROTIA.html	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
41. Επιμελητήριο Ιωαννίνων Izba prefektury Janina	Τρικουπί και Οπλάρηγιου Πουτέστη / Trikoupi & Oplarhigou Poutesti 14, GR-45332 Ιωάννινα / Ioannina Tel. (30) 26 51 0 2 62 73 (biuro preze- sa), 223 89, 24 7 09, 765 89 (EU Info Center) Faks (30) 26 51 0 251 79	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
42. Επιμελητήριο Καβάλας Izba prefektury Kawala	Ομονοίας / Omonias 50 ^A , GR-65302 Καβάλα / Kavala Tel. (30) 25 10 22 33 25, 22 33 28, 22 22 57, 22 22 12 Faks (30) 25 10 83 59 46 E-mail: eic157@otenet.gr Strona www: www.chamberofkavala.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
43. Επιμελητήριο Καρδίτσας Izba prefektury Karditsa	Ηρώων Πολυτεχνείου / Iroon Polytehneiou 3, GR-43100 Καρδίτσα / Karditsa Tel. (30) 24 41 02 23 34, 2 23 01 Faks (30) 24 41 02 22 38 E-mail: karditsaacci@cld.gr Strona www: www.karditsaacci@cld.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
44. Επιμελητήριο Καστοριάς Izba prefektury Kastoria	Μητροπόλεως / Mitropoleos 60, GR-52100 Καστοριά / Kastoria Tel. (30) 24 67 02 69 26, 2 89 81 (biuro prezesa), 2 95 28 Faks (30) 24 67 02 24 42 E-mail: kastcham@otenet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
45. Επιμελητήριο Κέρκυρας Izba prefektury Korfu	Αριστοτέλους / Aristotelous 2 Τ.Θ. / PO Box 426, GR-49100 Κέρκυρα / Corfu Tel. (30) 26 61 03 98 13, 3 98 14, 3 19 98 Faks (30) 26 61 04 00 88 E-mail: corfucci@otenet.gr Strona www: www.cci-kerkyra.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
46. Επιμελητήριο Κεφαλονιάς και Ιθάκης Izba wysp Kefalinia i Itaka	Α.Βεργωτή / L. Vergoti 131, GR-28100 Αργοστόλι / Argostoli Tel. (30) 26 71 02 22 53, 2 49 59 Faks (30) 26 71 02 61 90 E-mail: chamberk@otenet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
47. Επιμελητήριο Κιλκίς Izba prefektury Kilkis	Γ.Καπετά / G.Kapeta 11, Τ.Θ. / PO Box 40, GR-61100 Κιλκίς / Kilkis Tel. (30) 23 41 02 45 80, 2 45 81, 2 09 23 Faks (30) 23 41 02 09 24, 2 09 26 E-mail: ebekilk@otenet.gr Strona www: www.gbi.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
48. Επιμελητήριο Κοζάνης Izba prefektury Kozani	Ι.Φαρμάκη / I.Farmaki 2, GR-50100 Κοζάνη / Kozani Tel. (30) 24 61 03 46 69, 4 16 93 Faks (30) 26 83 92 45 68 E-mail: Chambers@otenet.gr Strona www: www.kozani.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
49. Επιμελητήριο Κορινθίου Izba prefektury Koryntia	Ερμού / Ermou 2, GR-20100 Κόρινθος / Korinth Tel. (30) 27 41 02 44 64, 8 59 86, 2 64 04, 2 64 03 Faks (30) 27 41 0 2 11 73 E-mail: info@korinthcc.gr Strona www: www.korinthcc.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
50. Επιμελητήριο Κυκλάδων Izba Cyklad	Αγ.Νικολάου 6 / Ag.Nikolaou, GR-84100 Ερμούπολη - Σύρος / Ermoupolis-Syros Tel. (30) 22 81 08 23 46, 8 02 46, 8 74 03 Faks (30) 22 81 08 65 55 E-mail: info@cycladescc.gr Strona www: www.cycladescc.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
51. Επιμελητήριο Λακωνίας Izba prefektury Lakonia	Ξαnthάκη / Xanthaki 3, GR-23200 Γύθειο / Gythio Tel. (30) 27 33 02 22 79, 2 38 04 Faks (30) 27 33 02 20 08 E-mail: gytheioc@otenet.gr Strona www: www.lcci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
52. Επιμελητήριο Λάρισας Izba prefektury Larisa	Παπακυριαζή / Papakyriazi 44, GR-41222 Λάρισα / Larissa Tel. (30) 24 10 53 64 53, 25 53 88 (biuro prezesa), 25 47 38, 53 64 52, 53 24 47, 53 69 00 Faks (30) 24 10 25 75 22 E-mail: info@Larissa-chamber.gr Strona www: www.Larissa-chamber.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
53. Επιμελητήριο Λασηθίου Izba prefektury Lasiti	I.Κουμουνδούρου / I.Koumoundourou 17, GR-72100 Άγιος Νικόλαος - Κρήτη / Agios Nikolaos - Creta Tel. (30) 28 41 02 22 31, 2 71 40, 2 71 50, 2 83 01 Faks (30) 28 41 02 38 31 E-mail: info@epimlas.gr Strona www: www.epimlas.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
54. Επιμελητήριο Λέσβου Izba prefektury Lesbos	Πλ.Κουντουριώτη / Kountourioti 71, GR-81100 Μυτιλήνη / Mytilini Tel. (30) 22 51 02 84 31, 2 85 64, 2 92 17, 2 99 32 (biuro prezesa) Faks (30) 2 32 75	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
55. Επιμελητήριο Λευκάδας Izba prefektury Leukada	Δ.Μακρή / D.Makri 5, GR-31100 Λευκάδα / Lefkada Tel. (30) 26 45 02 23 81 Faks (30) 26 45 02 23 81 E-mail: ebelef@otenet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
56. Επιμελητήριο Μαγνησίας Izba prefektury Magnezja	Δημητριάδος / Dimitriadis 176, GR-38221 Βόλος / Volos Tel. (30) 24 21 02 37 66, 2 32 71 Faks (30) 24 21 03 12 11 E-mail: info@c-magnesia.gr Strona www: www.c-magnesia.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
57. Επιμελητήριο Μεσσηνίας Izba prefektury Mesenia	Πλ. 23ης Μαρτίου / 23rd Martiou Square, GR-24100 Καλαμάτα / Kalamata Tel. (30) 27 21 06 22 00 Faks (30) 27 21 06 22 29, 8 27 41 E-mail: info@kalamata.chambernet.gr Strona www: www.kalamata.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
58. Επιμελητήριο Ξάνθης Izba prefektury Ksanti	Βασ.Κωνσταντίνου / Vass. Konstantinou 1, GR-67100 Ξάνθη / Xanthi Tel. (30) 25 41 02 51 05, 2 25 33 Faks (30) 25 41 02 59 87 E-mail: ebex@otenet.gr Strona www: www.ebex.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
59. Επιμελητήριο Πέλλας Izba prefektury Pella	25ης Μαρτίου / 25th Martiou 13, GR-58200 Έδεσσα / Edessa Tel. (30) 23 81 02 65 55 - 6, 2 67 35 Faks (30) 23 81 02 90 29 E-mail: champella@pel.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
60. Επιμελητήριο Πιερίας Izba prefektury Pieria	28ης Οκτωβρίου / 28th of October 9, GR-60100 Κατερίνη / Katerini Tel. (30) 23 51 02 32 11, 2 43 11 Faks ++30) 23 51 02 51 24 E-mail: champier@otenet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
61. Επιμελητήριο Πρέβεζας Izba prefektury Preweza	Δοδώνης / Dodonis 47, GR- 48100 Πρέβεζα / Preveza Tel. (30) 26 82 02 94 14 Faks (30) 26 82 02 92 83 E-mail: info@preveza.chambernet.gr Strona www: www.preveza.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
62. Επιμελητήριο Ρεθύμνου Izba prefektury Retimno	Εμ.Πορτάλιου / Em. Portaliou 23, GR-74100 Ρέθυμνο / Rethymnon Tel. (30) 28 31 02 22 14 Faks (30) 28 31 05 50 86 E-mail: eber@otenet.gr Strona www: www.eber.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
63. Επιμελητήριο Σάμου Izba prefektury Samos	Κουντουριώτη / Kountourioti 19, GR-83100 Σάμος / Samos Tel. (30) 22 73 08 79 70, 8 79 80 Faks (30) 22 73 02 27 84 E-mail: samccci@otenet.gr Strona www: www.samosccci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
64. Επιμελητήριο Σερρών Izba prefektury Seres	Π.Κωστοπούλου / Kostoroulu 2, GR-62122 Σέρρες / Serres Tel. (30) 23 21 09 97 20, 9 97 19 (γραφείο προέδρου) Faks (30) 23 21 09 9740 E-mail: eves@otenet.gr Strona www: www.eves.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
65. Επιμελητήριο Τρικάλων Izba prefektury Trikala	Βενιζέλου / Venizelou 1, GR-42100 Τρίκαλα / Trikala Tel. (30) 24 31 02 74 93, 2 49 89, 7 47 20 Faks (30) 24 31 03 89 45 E-mail: info@trikala.chambernet.gr Strona www: www.trikala.chambernet.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
66. Επιμελητήριο Φθιώτιδας Izba prefektury Ftiotyda	Όθωνος / Othonos 3, GR-35100 Λαμία / Lamia Tel. (30) 22 31 02 21 12, 2 13 95 Faks (30) 22 31 03 09 85 E-mail: info@fthiotidoscc.gr Website: www.fthiotidoscc.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
67. Επιμελητήριο Φλώρινας Izba prefektury Florina	Μεγαρόβου / Megarou 15, GR-53100 Φλώρινα / Florina Tel. (30) 23 85 02 23 34, 2 24 66 Faks (30) 23 85 02 80 20 E-mail: evelorinas@acn.gr http: Δικτυακός τόπος: www.ebef.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
68. Επιμελητήριο Φοκίδας Izba prefektury Fokida	Γιδογιάννου / Gidogiannou 7, GR-33100 Αμφισσα / Amfissa Tel. (30) 22 65 02 86 97, 2 36 51 Faks (30) 22 65 02 21 85 E-mail: epim-fo@hol.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
69. Επιμελητήριο Χαλκιδικής Izba prefektury Chalkidiki	Πολυτεχνείου / Polytechniou 58, GR-63100 Πολύγυρος / Polygyros Tel. (30) 23 71 02 42 00, 2 43 00 Faks (30) 23 71 02 13 55 E-mail: info@epichal.gr Strona www: www.epichal.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
70. Επιμελητήριο Χανίων Izba prefektury Chania	Ελ.Βενιζέλου / Elef.Venizelou 4, GR-73110 Χανιά-Κρήτη / Chania-Creta Tel. (30) 28 21 05 23 29, 45 34 9, 40 62 4 (biuro prezesa) Faks (30) 28 21 02 83 07 E-mail: epimel@chania-cci.gr Strona www: www.chania-cci.gr	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.
71. Επιμελητήριο Χίου Izba prefektury Chios	Φιλίππου Αργέντη / Filipou Argenti 8, GR-82100 Χίος / Chios Tel. (30) 22 71 04 43 30 - 1 Faks (30) 22 71 04 43 32 E-mail: epimeliti@otenet.gr Strona www: chios.proodos.gr/chamber	Ochrona handlu, przemysłu oraz rzemiosła i pobudzanie rozwoju tych gałęzi gospodarki. Współkształtowanie polityki gospodarczej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 i 15 greckiej ustawy nr 2251/94, „Izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze mają prawo do wnoszenia o nakazy sądowe mające na celu ochronę grupowych interesów konsumentów”.

HISZPANIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Instituto Nacional del Consumo	C/Príncipe de Vergara, 54 E-28006 Madrid Tel. (34) 91.822.44.00 Faks (34) 91.435.94.12 directora@consumo-inc.es	Centralny organ administracji rządowej, który na mocy art. 51 konstytucji oraz skonsolidowanego tekstu ustawy powszechnej o ochronie konsumentów i użytkowników wspiera prawa konsumentów i użytkowników.
2. Dirección General de Consumo de la Junta de Andalucía	Plaza Nueva, 4 E-41071 Sevilla Tel. (34) 95 504 14 78. Faks (34) 95 504 14 49 Dg.consumo.cgob@juntadeandalucia.es	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
3. Dirección General de Consumo del Gobierno de Aragón	Via Universitat, 36, 6ª Planta E-50071 Zaragoza Tel. (34) 976 71 56 12. Faks (34) 976 71 56 09 consumo@aragon.es	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
4. Agencia de Sanidad Ambiental y Consumo del Principado de Asturias	Ciriaco Miguel Vigil, 9 Edificio Buenavista E-33006 Oviedo Tel. (34) 98 510 83 02 Faks (34) 98 510 83 10	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
5. Dirección General de Consumo / Direcció General de Consum – Govern de les Illes Balears	Paseo del Borne, 17- 1º E-07012 Palma de Mallorca Tel. (34) 971 17 95 22 Faks (34) 971 17 62 52	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
6. Dirección General de Consumo del Gobierno de Canarias	León y Castillo, 200 Ed. Servicios Múltiples III, planta 1 E-35071 Las Palmas de Gran Canaria Tel. (34) 928 89 93 21 Faks (34) 928 89 98 68 ecobgam@gobiernodecanarias.org	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
7. Dirección General de Comercio y Consumo del Gobierno de Cantabria	Hernán Cortes, 9 E-39003 Santander Tel. (34) 942 20 79 36 Faks (34) 942 20 75 28	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
8. Instituto de Consumo de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha	Berna, 1-1º planta Edificio Iberdrola E-45071 Toledo Tel. (34) 925 28 45 29 Faks (34) 925 22 62 06	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
9. Agencia de Protección Civil y Consumo de la Junta de Castilla y León	García Morato, 24 E-47007 Valladolid Tel. (34) 983 41 88 15 Faks (34) 983 41 00 78	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
10. Agencia Catalana del Consumo / Agència Catalana del Consum – Generalitat de Catalunya	Carrer Pamplona 113 08018 Barcelona Tel. +34 935516666 Fax +34 935516599 www.consum.cat/ consum@gencat.cat	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
11. Dirección General de Consumo de la Junta de Extremadura	C/Atarazanas, 8 E-06800 Merida (Badajoz) Tel. (34) 924 00 47 01 924 00 47 00 Faks (34) 924 00 47 02 Dg.consumo@prs.juntaex.es	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
12. Instituto Gallego de Consumo / Instituto Galego de Consumo – Xunta de Galicia	Gonzalo Torrente Ballester 1-3-5-bajo E-15707 Santiago de Compostela (A Coruña) Tel. (34) 981 54 53 86 981 54 53 97 981 54 45 12 Faks (34) 981 54 45 98 -99 Xerencia.igc@xunta.es	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
13. Dirección General de Consumo de la Comunidad de Madrid)	C/ Ventura Rodríguez, 7 -4º planta E-28008 Madrid Tel. (34) 91 580 32 13 Faks (34) 91 580 33 39 Dg.consumo@madrid.org.	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
14. Dirección General de Atención al Ciudadano, Drogodependencias y Consumo de la Región de Murcia	Ronda de Levante, 11- 4º Planta E-30071 Murcia Tel. (34) 968 39 58 31 Faks (34) 968 22 12 17	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
15. Dirección General de Familia, Infancia y Consumo del Gobierno de Navarra	C/González Tablas s/n E-31002 Pamplona Tel. (34) 848 42 62 21	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
16. Dirección General de Salud Pública y Consumo del Gobierno de la Rioja	C/Gran Via, 18 E-26071 Logroño Tel. (34) 941 272 420 Faks (34) 941 272 418 Dg.salud@larioha.org	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
17. Dirección General de Comercio y Consumo / Direcció General de Comerç i Consum de la Generalitat Valenciana	C/Colón, 32 E-46004 Valencia Tel. (34) 96 386 96 04 Faks (34) 96 386 96 00	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
18. Dirección de Consumo y Seguridad Industrial – Gobierno Vasco / Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza – Eusko Jaurlaritza	C/Donostia San Sebastián, 1 E-01010 itoria (Gasteiz) Tel. (34) 945 01 99 23 Faks (34) 945 01 99 31 945 01 99 47 consumo@ej-gv.es	Agencja rządowa odpowiedzialna za nadzór rynku oraz ochronę praw konsumentów i użytkowników.
19. AUC Asociación de Usuarios de la Comunicación	Cavanilles, 29, 2º D E-28007 Madrid Tel. (34) 91 501 67 73 Faks (34) 91 501 87 66 auc@auc.es	Organizacja konsumentów i użytkowników, specjalizująca się w problemach związanych z informacją handlową. Ponadto udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
20. ASGECO Asociación General de Consumidores	Plaza Navafría, 3-Bajos E-28027 Madrid Tel. (34) 91 405 36 98 91 405 36 11 Faks (34) 91 405 39 97 asgeco@asgeco.org	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
21. CEACCU Confederación Española de Organizaciones de Amas de Casa, Consumidores y Usuarios	C/San Bernardo, 97-99 Edif. Colomina, Oficina F E-28015 Madrid Tel. (34) 91 447 04 81 Faks (34) 91 594 51 24 ceaccu@ceaccu.org	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
22. CECU Confederación de Consumidores y Usuarios	C/Mayor, 45 2º Planta E-2813 Madrid Tel. (34) 91 364 13 84 Faks (34) 91 366 90 00 cecu@cecu.es	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
23. FUCI Federación de Usuarios-Consumidores Independientes	C/Joaquín Costa, 61 Bajo Drcha. E-28002 Madrid Tel. (34) 91 564 01 18 Faks (34) 91 562 83 55 fuciest@hotmail.com	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
24. HISPACOOP Confederación Española de Cooperativas de Consumidores y Usuarios	C/Vallehermosa, 15, 1º E-28015 Madrid Tel. (34) 91 593 09 35 Faks (34) 91 593 18 14 hispacoop@hispacoop.es	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
25. OCU Organización de Consumidores y Usuarios	C/Albarracín, 21 E-28037 Madrid Tel. (34) 913 000 045 Faks (34) 917 543 870 ocu@ocu.org	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
26. UNAE Federación Unión Nacional de Consumidores y Amas de Hogar de España	C/Villanueva, 8 – 3º E-28001 Madrid Tel. (34) 91 575 72 19 Faks (34) 91 575 13 09 informacion@federacionunae.com	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
27. ADICAE Asociación de Usuarios de Bancos, Cajas y Seguros	C/Gavín, 12 local E-50001 Zaragoza Tel. (34) 976 39 00 60 Faks (34) 976 39 01 99 Aicar.adicae@adicae.net	Organizacja konsumentów i użytkowników, specjalizująca się w problemach związanych z usługami finansowymi. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.
28. U.C.E. Unión de Consumidores de España	C/O'donnel 32, 5ºd E-28009 Madrid Tel. (34) 91 434 20 85 Faks (34) 91 557 09 96 Uce_consumidores@ono.com	Organizacja konsumentów i użytkowników o charakterze ogólnym. Udziela informacji oraz organizuje szkolenia dla konsumentów i użytkowników, a także reprezentuje ich w różnych organizacjach konsumenckich.

FRANCJA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Association de défense, d'éducation et d'information du consommateur (ADEIC)	3, rue de la Rochefoucauld F-75009 Paris Tel. (33) 144 53 73 93 Faks (33) 144 53 73 94 E-mail: adeicnat@adeic.asso.fr Strona www: http://www.adeic.asso.fr Prezes: Patrick Mercier Sekretarz Generalny: Christian Huard	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
2. Association Force - Ouvrière Consommateur (AFOC)	141, avenue du Maine F-75014 Paris Tel. (33) 140 52 85 85 Faks (33) 140 52 85 86 E-mail: afoc@wanadoo.fr Strona www: perso.wanadoo.fr/afoc Prezes: jean-Claude Mailly Sekretarz Generalny: Raphaël Manzano	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
3. Association Léo Lagrange pour la défense des consommateurs (ALLDC)	153, avenue Jean-Lolive F-93315 Pantin-Le-Pré-Saint-Gervais Cedex Tel. (33) 148 10 65 65 Faks (33) 148 10 65 71 E-mail: leo.lagrange.consom@wanadoo.fr Strona www: www.leolagrange-conso.org Prezes: Marc Lagae Sekretarz Generalny: Yves Blein	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
4. Association Etudes et Consommation (ASSECO-CFDT)	4, boulevard de la Villette F-75955 Paris Cedex 19 Tel. (33) 142 03 81 14 Faks (33) 153 72 85 56 E-mail: asseco@cfdt.fr Strona www: www.cfdt.fr/asseco Prezes: Yvonne Delemotte Sekretarz Generalny: René Machabert	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
5. Confédération Générale du Logement (CGL)	6/8, Villa Gagliardini F-75020 Paris Tel. (33) 140 31 90 22 Faks (33) 140 31 92 74 E-mail: CGL.Nat@wanadoo.fr Prezes: Henry de Gaulle Sekretarz Generalny: Pierre Perio	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
6. Confédération de la Consommation du Logement et du cadre de vie (CLCV)	17 rue Monsieur F-75007 Paris Tel. (33) 156 54 32 10 Faks (33) 143 20 72 02 E-mail: clcv@clcv.org Strona www: www.clcv.org Prezes: Reine-Claude Mader Sekretarz Generalny: M.Alain Chosson	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
7. Conseil national des Associations Familiales Laïques (CNAFAL)	108, avenue Ledru-Rollin F-75011 Paris Tel. (33) 147 00 02 40 Faks (33) 147 00 01 86 E-mail: cnafal@wanadoo.fr Strona www: www.cnafal.com Prezes: Michèle Fournier-Bernard Sekretarz Generalny: Eric Comparat	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
8. Confédération Nationale des Associations Familiales Catholiques (CNAFC)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 148 78 81 61 Faks (33) 148 78 07 35 E-mail: cnafc-conso@afc.France.org Strona www: www.afcfrance.org Prezes: Paul de Viguerie Dyrektor: Olivier Braillon	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
9. Confédération Nationale du Logement (CNL)	8, rue Mériel F-93104 Montreuil Cedex Tel. (33) 148 57 04 64 Faks (33) 148 57 28 16 E-mail: cnl@lacnl.com Prezes: Jean-Pierre Giacomo Administrator: Philippe Denizot	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
10. Confédération Syndicale des Familles (CSF)	53, rue Riquet F-75019 Paris Tel. (33) 144 89 86 80 Faks (33) 140 35 29 52 E-mail: csf@csfriquet.org Strona www: www.csfriquet.org Prezes: M.Christian Zytyński Sekretarz Generalny: François Édouard	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
11. Familles de France (FF)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 144 53 45 90 Faks (33) 145 96 07 88 E-mail: conso@familles-de-france.org Strona www: www.familles-de-france.org Prezes: Henri Joyeux Sekretarz Generalny: Olivier Degauquier	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
12. Familles Rurales (FR)	7, cité d'Antin F-75009 Paris Tel. (33) 144 91 88 88 Faks (33) 144 91 88 89 E-mail: famillesrurales@wanadoo.fr Strona www: www.famillesrurales.org Prezes: Thierry Damient Dyrektor: Jean-Yves Martin	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
13. Fédération nationale des Associations d'Usagers des transports (FNAUT)	32, rue Raymond-Losserand F-75014 Paris Tel. (33) 143 35 02 83 Faks (33) 143 35 14 06 E-mail: fnaut@wanadoo.fr Strona www: perso.wanadoo.fr/fnaut Prezes: Jean Sivardière Sekretarz Generalny: Simone Bigorgne	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
14. Association pour l'Information et la Défense des Consommateurs Salariés de la CGT (INDECOSA-CGT)	263, rue de Paris F-93516 Montreuil Cedex Tel. (33) 148 18 84 26 Faks (33) 148 18 84 82 E-mail: indecosa@cgt.fr Strona www: www.cgt.fr/indecosa Prezes: Daniel Collet Sekretarz Generalny: Daniel Tournez	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
15. Organisation Générale des Consommateurs (ORGECO)	16, avenue du Château F-94300 Vincennes Tel. (33) 101 49 57 93 00 Faks (33) 143 65 33 76 E-mail: orgeco@wanadoo.fr Strona www: perso.wanadoo.fr/orgeco/ Prezes: Yves Sirot Sekretarz generalny: Sylvie Martin-Pernot	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
16. Union fédérale des Consommateurs- Que Choisir (UFC-QUE CHOISIR)	11, rue Guénot F-75011 Paris Tel. (33) 143 48 55 48 Faks (33) 143 48 44 35 E-mail: mouvement@quechoisir.org Strona www: www.quechoisir.org Prezes: Alain Bazot Dyrektor: Jean-Louis Redon	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
17. Union Féminine Civique et Sociale (UFCS)	6, rue Béranger F-75003 Paris Tel. (33) 144 54 50 54 Faks (33) 144 54 50 66 E-mail: ufcsnational@wanadoo.fr Strona www: www.ufcs.org Prezes: Chantal Jannet Sekretarz Generalny: Elisabeth Leveque	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
18. Union Nationale des Associations Familiales (UNAF)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 149 95 36 00 Faks (33) 140 16 12 76 E-mail: nbrun@unaf.fr Strona www: www.unaf.fr Prezes: Hubert Brin Dyrektor: Monique Sassier	Ochrona interesów gospodarczych konsumentów.
19. Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (D.G.C.C.R.F.)	59, boulevard Vincent Auriol F-75703 Paris cedex 13	Ochrona interesów konsumentów; pytania; wnioski o nakazy sądowe.

WŁOCHY

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. A.C.U. ASSOCIAZIONE CONSUMATORI UTENTI	Via Padre Luigi Monti, 20/C I-20162 Milano (MI) Tel. (39)02-661 54 11 Faks (39)02-642 52 93 associazione@consumatoriutenti.it www.consumatoriutenti.it; www.mangiosano.org	Jedynym celem stowarzyszenia jest wzmocnienie solidarności społecznej poprzez ochronę praw konsumentów i użytkowników. Nie ma prawa do podejmowania różnych rodzajów działalności. Głównym celem stowarzyszenia jest zapewnienie świadczeń konsumentom i użytkownikom znajdującym się w trudnej sytuacji ze względu na swój stan fizyczny, umysłowy, sytuację finansową, społeczną lub rodzinną (art. 3 statutu).
2. ADICONSUM ASSOCIAZIONE DIFESA CONSUMATORI E AMBIENTE	Via degli Ammiragli, 91 I-00161 Roma Tel. (39) 06 -441 70 21 Faks (39) 06-44 17 02 30 adiconsum@adiconsum.it www.adiconsum.it	Celem stowarzyszenia jest wyłącznie ochrona praw i interesów konsumentów i użytkowników, w tym: ochrona praw konsumentów do niezagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu produktów i usług o wysokiej jakości; ochrona prawa do rzetelnej informacji i uczciwej reklamy; ochrona prawa do uczciwych, przejrzystych i równych warunków umów dotyczących towarów i usług; ochrona prawa konsumentów do korzystania z usług użyteczności publicznej świadczonych zgodnie z normami jakości i efektywności. Informowanie na temat odpowiedzialnej, rozsądnej, adekwatnej i przyjaznej dla środowiska konsumpcji oraz racjonalnego zużycia energii. Informowanie o tym, jak posługiwać się pieniędzmi, aby uniknąć nadmiernego zadłużenia i lichwy. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom, które padły ofiarą lichwy lub innym potrzebującym (art. 1 statutu).
3. ADOC - ASSOCIAZIONE DIFESA ORIENTAMENTO CONSUMATORI	Via Lucullo, 6 I-00187 Roma Tel. (39) 06 -4825849 Faks (39)06-4819028 adoc@adoc.org www.adoc.org	Realizuje swój cel statutowy polegający na ochronie konsumentów i użytkowników poprzez podejmowanie działań służących zagwarantowaniu ich praw i wyższego poziomu życia (art. 2 statutu).
4. ADUSBEF - ASSOCIAZIONE PER LA DIFESA DEGLI UTENTI DEI SERVIZI BANCARI, FINANZIARI, POSTALI, ED ASSICURATIVI	Via Farini, 62 I-00185 Roma Tel. (39)06-48 18 632 Faks (39) 06 -48 18 633 info@adusbef.it www.adusbef.it	Działa we Włoszech i ma na celu udzielanie pomocy, zapewnianie ochrony i reprezentowanie osób korzystających z usług bankowych i finansowych oraz z usług funduszy inwestycyjnych, lub wszelkich innych usług w dziedzinach bezpośrednio lub pośrednio związanych z usługami kredytowymi (art. 1 statutu).
5. ALTROCONSUMO – ASSOCIAZIONE INDIPENDENTE DI CONSUMATORI	Via Valassina, 22 20159 Milano (MI) Tel. (39)02-668901 Faks (39) 02 -66890288 pr@altroconsumo.it; press@altroconsumo.it www.altroconsumo.it	Wspiera i chroni interesy konsumentów oraz użytkowników towarów i usług. Podejmuje inicjatywy mające zagwarantować poszanowanie interesów zbiorowych i indywidualnych (art. 2 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
6. ASSOUTENTI – ASSOCIAZIONE NAZIONALE DEGLI UTENTI DEI SERVIZI PUBBLICI	Via Celimontana,38 I-00184 Roma (RM) Tel. (39)06-68 33 617 Faks (39) 06 -68 67 434 info@assoutenti.it www.assoutenti.it	Ma na celu wyłącznie ochronę użytkowników i konsumentów poprzez prowadzenie działań umacniających społeczną solidarność i chroniących prawa obywatelskie (art. 2 statutu).
7. C.T.C.U. – CENTRO TUTELA CONSUMATORI UTENTI – VERBRAUCHERZENTRALE SUDTIROL	Via Dodiciville, 2 I-39100 Bolzano (BZ) Tel. (39)0471-97 55 97 Faks (39) 0471-97 99 14 www.centroconsumatori.it; www.euroconsumatori.org; www.assicurarsibene.it	Związek zrzeszający stowarzyszenia i organizacje w regionie Górnej Adygi działa wyłącznie w dziedzinie ochrony konsumentów. Jego celem jest ochrona interesów konsumentów i użytkowników przy użyciu struktur własnych i struktur należących do konsumentów oraz niezależnych departamentów, oddzielonych od pozostałej działalności (art. 1 statutu).
8. CITTADINANZATTIVA -	Via Flaminia, 53 I-00196 Roma Tel. (39)06-36 71 81 Faks (39)06-36 71 83 33 procuratori@cittadinanzattiva.it www.cittadinanzattiva.it	Inicjatywa obywatelska, której celem jest ochrona praw człowieka poprzez promowanie i egzekwowanie praw socjalnych i politycznych na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym. Inicjatywa ma na celu walkę z marnotrawstwem i korupcją oraz, w ścisłej współpracy z szerokim ruchem konsumentów, gwarantowanie praw konsumentów i użytkowników oraz ochronę środowiska, ziemi, zdrowia, jak również bezpieczeństwa zbiorowego i indywidualnego (art. 1 statutu).
9. CODACONS–COORDINAMENTO DELLE ASSOCIAZIONI PER LA TUTELA DELL’AMBIENTE E LA DIFESA DEI DIRITTI DI UTENTI E CONSUMATORI	Viale Mazzini, 73 I-00195 Roma Tel. (39)06-37 25 809 Faks (39) 06 -37 01 709 codacons.info@tiscali.it www.codacons.it	Jedynym celem organizacji jest ochrona – przy użyciu będących do jej dyspozycji środków i instrumentów prawnych – praw i interesów konsumentów oraz użytkowników, jak również imigrantów i uchodźców, w kontaktach z instytucjami publicznymi, prywatnymi producentami oraz dostawcami towarów i usług, w celu wyeliminowania zniekształceń rynku, uznanych przez Komisję za nadużycia i inne wykroczenia przeciwko administracji publicznej (art. 2 statutu).
10. CODICI – CENTRO PER I DIRITTI DEL CITTADINO	Viale Guglielmo Marconi, 94 I-00146 Roma Tel. (39)06-55 30 18 08 Faks (39) 06 -55 30 70 81 codicin@codici.org www.codici.org	Ośrodek o charakterze niezarobkowym, którego celem jest kształtowanie niezależnego i demokratycznego społeczeństwa. Celem ośrodka jest wyłącznie prowadzenie działalności kulturalnej, socjalnej, politycznej i prawnej na rzecz wspierania i ochrony praw i interesów użytkowników oraz konsumentów, w szczególności tych znajdujących się w trudnej sytuacji (art. 3 statutu).
11. CONFCONSUMATORI – CONFEDERAZIONE GENERALE DEI CONSUMATORI	Via G. Mazzini, 43 I-43100 Parma (PR) Tel. (39)052-12 30 134 Faks (39) 052-28 57 17 confcons@tin.it www.confconsumatori.it	Organizacja o charakterze niezarobkowym, mająca na celu wyłącznie ochronę konsumentów i użytkowników, oraz koncentrująca się na wzmacnianiu solidarności społecznej (art. 2 statutu).
12. FEDERCONSUMATORI – FEDERAZIONE NAZIONALE DI CONSUMATORI E UTENTI	Via Palestro, 11 I-00185 Roma Tel. (39)06-42 02 07 55 Faks (39) 06-47 42 48 09 federconsumatori@federconsumatori.it www.federconsumatori.it	Wspiera, szkoli, udziela informacji, jak również chroni wszystkich konsumentów i użytkowników, w szczególności tych znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej i socjalnej (art. 2 statutu).
13. LA CASA DEL CONSUMATORE	Viale Bobbio, 6 I-20125 Milano (MI) Tel. (39)02-28 38 92 82 Faks (39) 02 -28 38 93 43 info@casadelconsumatore.it www.casadelconsumatore.it	Działa wyłącznie na poziomie UE, krajowym, regionalnym i lokalnym w celu udzielania informacji oraz promowania, wspierania, ochrony, reprezentowania i występowania w obronie indywidualnych i zbiorowych praw konsumentów produktów i użytkowników usług, jak również rozmaitych ogólnych interesów konsumentów i użytkowników (art. 1 statutu).

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
14. LEGA CONSUMATORI	Via delle Orchidee, 4/A I-20147 Milano (MI) Tel. (39)02-48 30 36 59 Faks (39) 02 -48 30 26 11 ufficiostampa@legaconsumatori.it www.legaconsumatori.it	Ma na celu jak najbardziej skuteczne promowanie, organizowanie i udoskonalanie indywidualnych i zbiorowych zasobów partnerów w zakresie szkolenia, informacji i ochrony własnej w celu określenia potrzeb społeczności i ich zaspokojenia; wspiera i koordynuje zakładanie podmiotów gospodarczych opartych na zasadzie samorządności oraz bezpośredniego zaangażowania jednostek w celu ochrony siły nabywczej płac oraz planowej i świadomej konsumpcji; poszukuje nowego modelu rozwoju, uwzględniającego nowe środki, jakimi dysponują konsumenci, w celu określenia i dokonania modyfikacji kapitalistycznych form produkcji, przetwarzania i handlu; chroni fizyczne i moralne zdrowie obywateli w przypadku konfrontacji z firmami dostarczającymi produkty i usługi, również odwołując się do środków prawnych; uczestniczy w rozwijaniu i wspieraniu ideałów i wartości ruchu zrzeszającego pracowników i dzierżawców rolnych, dając pierwszeństwo formom współpracy opartym na wymianie doświadczenia (art. 3 statutu).
15. MOVIMENTO CONSUMATORI	Via Piemonte, 39/A I-00187 Roma Tel. (39)06-48 80 053 Faks (39) 06 -48 20 227 info@movimentoconsumatori.it www.movimentoconsumatori.it	Chroni prawa i interesy ogółu konsumentów i użytkowników zgodnie z art. 2 ustawy nr 281 z dnia 30 lipca 1998 r., jak również prawa i interesy oszczędzających. Działa na rzecz poprawy poziomu życia takich osób. Wspiera kształtowanie kultury konsumenckiej, udziela informacji i organizuje szkolenia na temat zrównoważonej i przyjaznej dla środowiska konsumpcji (art. 2 statutu).
16. MOVIMENTO DIFESA DEL CITTADINO - onlus	Via Quintino Sella, 41 I-00187 Roma Tel. (39)06-86 39 92 08 Faks (39) 06 -86 38 84 06 info@mdc.it www.helpconsumatori.it	Niezależne stowarzyszenie o charakterze niezarobkowym działające we Włoszech i stawiające sobie za wyłączny cel umacnianie solidarności społecznej, umożliwianie awansu społecznego oraz ochronę praw obywatelskich, praw konsumentów i praw użytkowników (art. 1 statutu).
17. UNIONE NAZIONALE CONSUMATORI	Via Duilio, 13 I-00192 Roma Tel. (39)06-32 69 531 Faks (39) 06 -32 34 616 info@consumatori.it www.consumatori.it	Realizuje cele statutowe polegające na reprezentowaniu i ochronie interesów wszystkich bez wyjątku konsumentów, w tym również użytkowników usług publicznych i prywatnych, w szczególności tych znajdujących się w trudnej sytuacji ze względu na swoją słabą pozycję negocjacyjną oraz brak informacji w porównaniu z profesjonalistami. W razie potrzeby broni ich praw w sądach powszechnych i administracyjnych oraz w ramach organizacji międzynarodowych i udziela pomocy w kontaktach z publicznymi i prywatnymi dostawcami towarów i usług (art. 2 statutu).
18. ASSOCONSUM ONLUS.	Via Lombardia, 30 00187 Roma Tel. 06 42009318 Faks 06 42009322 info@asso-consum.it www.asso-consum.it	<p>W pierwszych latach po powstaniu organizacja Asso-consum podejmowała głównie działania w środowisku parlamentarnym: w latach 2002-2007 sprawozdania organizacji doprowadziły do wystosowania co najmniej 600 interpelacji poselskich.</p> <p>Stopniowe zatrudnianie coraz większej liczby personelu umożliwiło organizacji rozszerzenie działalności na udzielanie konsumentom wsparcia i wskazówek oraz ich szkolenie (oferta zarówno dla członków organizacji, jak i osób indywidualnych), a także udzielanie darmowych porad prawnych w następujących dziedzinach: kredyty i oszczędności, umowy, telekomunikacja, transport, powództwo zbiorowe, zdrowie, turystyka, środowisko, żywność i ochrona prywatności.</p> <p>W ostatnim czasie organizacja Asso-consum brała udział w następujących inicjatywach mających znaczenie w skali krajowej: prowadzenie negocjacji z przedsiębiorstwem <i>Costa Crociere</i> w sprawie rekompensat dla pasażerów promu <i>Concordia</i>; przedstawienie referendum dotyczącego zlikwidowania rekompensat dla partii politycznych z tytułu kosztów kampanii wyborczych oraz pozew zbiorowy przeciwko <i>Banca di Campania</i> w związku z prowizją pobieraną z tytułu najwyższych sald ujemnych.</p>

CYPR

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Competition and Consumer Protection Service of the Ministry of Commerce, Industry and Tourism / Służba ds. konkurencji i ochrony konsumentów Ministerstwa Handlu, Przemysłu i Turystyki	Tel. (357) 22 86 71 53 Faks (357) 22 37 51 20 Email: perm.sec@mcit.gov.cy	Celem tego działu ministerstwa jest zapewnienie zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony interesów ekonomicznych konsumentów. Dział odpowiada zarówno za wdrażanie dyrektyw UE, jak i stosowanie zharmonizowanych przepisów.
2. Cypriot Consumers Association / Cypryjskie stowarzyszenie konsumentów	Tel. (357) 22 51 61 12/3/4 Faks (357) 22 51 61 18 Email: cyconas@spidernet.net oraz cca@spidernet.net www.cyprusconsumers.org.cy	Celem stowarzyszenia jest ochrona praw konsumentów ustanowionych przez ONZ i UE oraz edukacja konsumentów na temat przysługujących im praw oraz spoczywających na nich obowiązków.
3. Cyprus Consumers and Quality of Life / Cypryjskie stowarzyszenie konsumentów na rzecz jakości życia	Tel. (357) 22 31 31 11 (357) 22 46 30 03 Faks (357) 22 46 30 77 E-mail: consumersunion@cytanet.com.cy www.consumersunion.org.cy	Celem związku jest ochrona i wspieranie interesów ogółu konsumentów oraz zagwarantowanie im prawa do wygodnego i zdrowego życia w środowisku zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju.

ŁOTWA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Patērētāju tiesību aizardzības centrs	Tel. (371) 73 38 026 Faks (371) 73 38 024 E-mail: tpkc@apollo.lv www.ptac.gov.lv	Praktyczna ochrona praw i interesów konsumentów.

LITWA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba prie Teisingumo ministerijos	Vilniaus g. 25, LT-01119, Vilnius, Litwa Tel. (370) 52 62 67 51 Faks (370) 52 79 14 66 El. p. taryba@nvtat.lt www.nvtat.lt	Krajowy Urząd ds. Ochrony Praw Konsumentów jest instytucją rządową, która odpowiada za prowadzenie polityki ochrony konsumentów i koordynowanie działalności instytucji zajmujących się kontrolą bezpieczeństwa produktów oraz ochroną praw konsumentów.

LUKSEMBURG

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Union luxembourgeoise des consommateurs nouvelle asbl	55, rue des Bruyères L-1274 Howald Tel. (352) 49 60 22-1 Faks (352) 49 49 57 E-mail: ulc@pt.lu Strona www: www.ulc.lu	Informacja, edukacja, ochrona konsumentów, usługi prawne, konsultacje z ekspertami, pomoc prawna, reprezentowanie w kontaktach z władzami.
2. Automobile Club du Grand-Duché de Luxembourg asbl	54, route de Longwy L-8007 Bertrange Tel. (352) 45 00 45-1 Faks (352) 45 04 55 E-mail: acl@acl.lu www.acl.lu	Chroni i wspiera interesy kierowców jako konsumentów.

WĘGRY

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége	Logodi u. 22-24 H-1012 Budapest, Tel. (36) 1 31 17 030 Faks (36) 1 33 17 386 E-mail: baranovszky@ofe.hu Osoba kontaktowa: dr.Baranovszky György, Prezes	Ochrona i reprezentowanie interesów konsumentów węgierskich. Współpraca przy opracowywaniu krajowej polityki i aktów prawnych w zakresie ochrony konsumentów oraz utrzymywanie kontaktów z krajowymi i zagranicznymi organizacjami zajmującymi się ochroną konsumentów.
2. Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület (OFE)	Balaton u. 27 H-1055 Budapest Tel. (36) 1 31 17 030 Faks (36) 1 33 17 386	Reprezentowanie i ochrona interesów konsumentów oraz egzekwowanie ich praw. Współuczestniczenie w kształtowaniu polityki i aktów prawnych w zakresie ochrony konsumentów oraz ustalaniu cen urzędowych. Pomoc w uzyskaniu zadośćuczynienia prawnego.
3. Magyar Energiafogyasztók Szövetségének (MESZ)	Fő u. 68 H-1027 Budapest Tel. (36) 1 22 41 478 Faks (36) 1 22 41 478	Reprezentuje, chroni i egzekwuje interesy węgierskich konsumentów na rynku energii. Współuczestniczy w kwestiach regulacyjnych dotyczących gospodarowania energią w odniesieniu do konsumentów detalicznych i hurtowych; świadczy usługi doradztwa prawnego.
4. Csepeli Fogyasztóvédelmi Egyesület	Petz Ferenc u. 8 H-1211 Budapest Tel. (36) 1 42 54 507 Faks (36) 1 42 54 507	Reprezentowanie i ochrona interesów konsumentów oraz egzekwowanie ich praw.
5. Magyar Autóklub Egyesület (MAK)	Rómer Flóris u. 4/a H-1024 Budapest Tel. (36) 134 51 800 Faks (36) 1 34 51 801	Ochrona interesów członków stowarzyszenia w kwestiach motoryzacji.
6. Csalán Környezet és Természetvédő Egyesület	Kossuth L. u. 1, II/2 H- 8200 Veszprém Tel. (36)-88 57 83 90 Faks (36) 88 57 83 91 E-mail: csalan@csalan.hu	Ochrona i reprezentowanie interesów konsumentów węgierskich. Współpraca przy opracowywaniu krajowej polityki i aktów prawnych w zakresie ochrony konsumentów oraz utrzymywanie kontaktów z krajowymi i zagranicznymi organizacjami zajmującymi się ochroną konsumentów.
7. Fogyasztói Jogérvényesítő Szervezet (FJSZ)	Thaly Kálmán utca 22-24.1./4. 1096 Budapest E-Mail: info@fjsz.hu Przedstawiciel: Dr. Márk Erdélyi, Prezes	Celem organizacji jest egzekwowanie praw konsumentów, ujawnianie naruszeń mających wpływ na ich sytuację, chronienie ich interesów, informowanie o ich prawach, wspieranie działań mających na celu ich ochronę, podejmowanych przez państwo i inne instytucje, poszerzanie praw konsumentów oraz podejmowanie działań mających na celu zwiększenie skuteczności ich ochrony.
8. Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselői Egyesület (PITEE)	Mátyás tér 17. 3. 9. 1084 Budapest, E-mail: pite2008@gmail.com Przedstawiciel: Dr Dénes Lázár, Prezes	Rozwijanie świadomości konsumentów; zrozumienie i ochrona interesów konsumentów na poziomie lokalnym i państwowym; kształtowanie i rozwijanie zachowań konsumenckich w skali kraju; przeprowadzanie badań nad zachowaniami konsumentów; ochrona konsumentów oraz pomoc w jej ulepszeniu; promowanie lobbyingu i przekazywanie konsumentom informacji; wspieranie konsumentów w sporach prawnych z placówkami użyteczności publicznej, instytucjami finansowymi, podmiotami świadczącymi usługi finansowe, firmami i brokerami ubezpieczeniowymi, podmiotami świadczącymi usługi parkingowe, biurami podróży, agencjami nieruchomości oraz wszystkimi innymi przedsiębiorstwami komercyjnymi.

MALTA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Malta Competition and Consumer Affairs Authority / Maltański Urząd ds. konkurencji i spraw konsumentów	Godwin Mangion Director General Malta Competition and Consumer Affairs Authority (MCCAA) Mizzi House National Road Błata l-Bajda HMR9010 Malta E-mail: godwin.mangion@gov.mt Tel. +356 21496919	Egzekwowanie krajowego prawa będącego transpozycją: <ul style="list-style-type: none"> — dyrektywy Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd, wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość; — dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”); — dyrektywy Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego; wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; — dyrektywy Rady 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa.
2. Malta Tourism Authority / Maltański urząd ds. turystyki	Marie Louise Mangion Director Malta Tourism Authority Auberge d'Italie Triq il-Merkanti Valletta Malta Tel. 22915045 / 22915058 E-mail: marie-louise.mangion@gov.mt	Egzekwowanie krajowego prawa będącego transpozycją: <ul style="list-style-type: none"> — Dyrektywy 94/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 1994 r. w sprawie ochrony nabywców w odniesieniu do niektórych aspektów umów odnoszących się do nabywania praw do korzystania z nieruchomości w oznaczonym czasie; — Dyrektywy Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek. Obie dyrektywy zostały przetransponowane maltańską ustawą o usługach turystycznych (Cap. 409).
3. Broadcasting Authority / Urząd ds. radiofonii i telewizji	7, Mile End Road Hamrun Malta Tel. (356) 21 221281 Faks (356) 21 240855 E-mail: kaquilina@ba-malta.org	Egzekwowanie krajowych przepisów transponujących dyrektywę 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (z późniejszymi zmianami).
4. Medicines Authority / Urząd ds. leków	Patricia Vella Bonanno Chief Executive Officer 203, Level 3, Rue D'Argens, Gżira GŻR 1368, MALTA Tel. (+356) 2343 9112 Faks (+356) 2343 9161 E-mail: patricia.vella@gov.mt	Egzekwowanie krajowych przepisów transponujących dyrektywę Rady 92/28/EWG z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie reklamowania produktów leczniczych przeznaczonych dla ludzi. Przewiduje się, że rozporządzenia dotyczące produktów leczniczych (nakaz zaprzestania stosowania reklamy) z 2008 r. zostaną opublikowane w maltańskim Dzienniku Urzędowym w styczniu / lutym 2008 r.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
<p>5. Malta Communications Authority / Maltański Urząd ds. komunikacji</p>	<p>Philip Micallef Chairman Malta Communications Authority Valletta Waterfront Pinto Wharf Floriana FRN1913 Tel. +356 2133 6840 Faks: +356 2133 6846 E-mail: philip.a.micallef@mca.org.mt Strona www: www.mca.org.mt</p>	<p>Egzekwowanie krajowego prawa będącego transpozycją: dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego. (ogólnych) rozporządzeń w sprawie handlu elektronicznego (LN251/06), rozporządzenie nr 15 rozporządzeń opracowanych zgodnie z art. 25 ustawy o handlu elektronicznym (Cap. 426)</p>
<p>6. L-Għaqda tal-Konsumaturi [Stowarzyszenie Konsumentów – Malta]</p>	<p>Consumers' Association - Malta, 43/10, St. Zachary Street Valletta, VLT 04, Malta Tel. 00356 21239091 Tel. 00356 79836128 President Mr. Benny Borg Bonello info@camalta.org.mt bborgbonello@camalta.org.mt</p>	<p>Egzekwowanie krajowego prawa będącego transpozycją: — dyrektywy Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd, wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość; — dyrektywy 2005/29/WE z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”); — dyrektywy Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego, wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; — dyrektywy Rady 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa.</p>
<p>7. Stowarzyszenie na rzecz Praw Konsumentów (Malta)</p>	<p>Pope Pius XII, Flat 4, Mountbatten Street, Błata l-Bajda Hamrun HMR 1579, Malta Tel. 356 21246289 E-mail:associationforconsumerrights@gmail.com President Stefan Xuereb E-mail: stefan@camalta.org Tel. 21432661 Tel. komórkowy: 79233333 Hon General Secretary Grace Attard E-mail: grace.attard@gmail.com Tel. 356 21488391 Tel. komórkowy: 356 99225445</p>	<p>Egzekwowanie krajowego prawa będącego transpozycją: — dyrektywy Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd, wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość; — dyrektywy 2005/29/WE z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”); — dyrektywy Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego, wraz z jej późniejszymi zmianami; — dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich; — dyrektywy Rady 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa.</p>

NIDERLANDY

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Consumentenbond	<p>Enthovenplein 1 Postbus 1000 NL-2500 BA Den Haag Nederland Tel. (31-70) 445 45 45 Faks (31-70) 445 45 96 1e) Koos Peters, kpeters@consumentenbond.nl 2e) Wibo Koole, wkoole@consumentenbond.nl Strona www: www.consumentenbond.nl</p>	<p>Ułatwianie konsumentom dokonywania bardziej trafnych wyborów w społeczeństwie opartym na idei zrównoważonego rozwoju i sprawiedliwości społecznej.</p>

AUSTRIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Wirtschaftskammer Österreich	<p>Wirtschaftskammer Österreich Wiedner Hauptstraße 63 A-1045 Wien Tel. (43-1) 501 05 42 96 Faks (43-1) 50 20 62 43 E-mail: huberta.maitz-strassnig@wko.at</p>	<p>Reprezentuje i wspiera wspólne interesy członków izby, jak również przemysłu, branży handlowej oraz poszczególnych członków (art. 1 <i>Wirtschaftskammergesetz</i> - Ustawy o izbach handlowych). Chroni zbiorowe prawa konsumentów zgodnie z § 28(1), § 28(a)(1) oraz § 29(1) ustawy o ochronie konsumentów (KSchG) oraz § 1, § 2(1) i § 14(1) ustawy o ochronie przed nieuczciwą konkurencją (UWG).</p>
2. Bundesarbeitskammer	<p>Bundesarbeitskammer Prinz-Eugen-Straße 20-22 A-1040 Wien Tel. (43-1) 501 65 25 50 Faks (43-1) 501 65 25 32 E-mail: helmut.gahleitner@akwien.or.at</p>	<p>Reprezentuje i wspiera socjalne, ekonomiczne, zawodowe i kulturalne interesy pracowników; działa na rzecz poprawy sytuacji ekonomicznej i socjalnej pracowników i ich rodzin, podejmuje działania w dziedzinach związanych z edukacją, kulturą, ochroną środowiska, ochroną konsumentów, organizacją czasu wolnego, ochroną i promocją zdrowia i warunków życia oraz promocją pełnego zatrudnienia; bierze udział w ustalaniu cen i przepisów dotyczących konkurencji; udziela porad i zapewnia ochronę prawną w kwestiach związanych z prawem pracy i przepisami socjalnymi, włącznie z reprezentacją. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 1, § 2(1) oraz § 14(1) UWG.</p>
3. Präsidentenkonferenz der Landwirtschaftskammern Österreichs	<p>Präsidentenkonferenz der Landwirtschaftskammern Österreichs Löwenstraße 12 A-1010 Wien Tel. (43-1) 534 41 85 00 Faks (43-1) 534 41 85 09 E-mail: pkrecht@pklwk.at</p>	<p>Zajmuje się promowaniem roli rolnictwa i leśnictwa w gospodarce krajowej i reprezentowaniem interesów ekonomicznych tych sektorów. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 1, § 2(1) oraz § 14(1) UWG.</p>
4. Österreichischer Gewerkschaftsbund	<p>Österreichischer Gewerkschaftsbund Hohenstaufengasse 10-12 A-1010 Wien Tel. (43-1) 53 44 44 05 Faks (43-1) 53 44 45 52 E-mail: thomas.maurer-muehlleitner@oegb.or.at</p>	<p>Reprezentuje socjalne, ekonomiczne i kulturalne interesy wszystkich osób pracujących zarobkowo, niebędących osobami prowadzącymi działalność na własny rachunek (pracownicy fizyczni, pracownicy umysłowi, urzędnicy państwowi, w tym praktykanci lub osoby w podobnej sytuacji), osób bezrobotnych, nawet jeżeli nie miały one jeszcze okazji pracować zarobkowo (poza prowadzeniem działalności na własny rachunek), uczniów i studentów zamierzających pracować zarobkowo (z wyjątkiem działalności na własny rachunek) oraz innych grup zawodowych (takich jak wolne zawody lub osoby prowadzące prywatną praktykę), o ile można ich porównać pod względem działalności z osobami pracującymi zarobkowo, nieprowadzącymi działalności na własny rachunek. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 1, § 2(1) oraz § 14(1) UWG.</p>

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
5. Verein für Konsumenteninformation	Verein für Konsumenteninformation Mariahilferstraße 81 A-1010 Wien Tel. (43-1) 58 87 73 33 Faks (43-1) 588 77 75 E-mail: pkolba@vki.or.at	Udziela porad, informacji i chroni konsumentów przed wprowadzającą w błąd i nieuczciwą reklamą oraz nieuczciwymi metodami sprzedaży; udziela pomocy w kwestiach prawnych związanych z zakupem towarów i usług. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 1, § 2(1) oraz § 14(1) UWG.
6. Österreichischer Landarbeiterkammertag	Österreichischer Landarbeiterkammertag Marco d'Aviano-Gasse 1 A-1015 Wien Tel. (43-1) 512 23 31 Faks (43-1) 512 23 31/70 E-mail: oelakt@netway.at	Działa na rzecz współpracy pomiędzy izbami zrzeszającymi pracowników rolnych, udziela porad i zajmuje się kwestiami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania i wchodzącymi w zakres odpowiedzialności izb pracowników rolnych (sekcja zatrudnienia). Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 28(1), § 28(a)(1) oraz § 29(1) KSchG.
7. Österreichischer Seniorenrat (Bundesaltenrat Österreichs)	Österreichischer Seniorenrat (Bundesaltenrat Österreichs) Sperrgasse 8-10/III A-1150 Wien Tel. (43-1) 892 34 65 Faks (43-1) 892 34 65/24 E-mail: kontakt@seniorenrat.at	Czuwa nad tym, aby uwzględniając potrzeby starszego pokolenia zapewnić jego przedstawicielom dostęp do wszystkich możliwości ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych. Działa na rzecz rozwiązywania problemów w ramach polityki socjalnej, zdrowotnej i na rzecz seniorów oraz wspiera udzielanie informacji i porad oraz zapewnianie opieki dla osób starszych. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 28(1), § 28(a)(1) oraz § 29(1) KSchG.
8. Schutzverband gegen den unlauteren Wettbewerb	Schutzverband gegen den unlauteren Wettbewerb Schwarzenbergplatz 14 A-1040 Wien Tel. (43-1) 514 50 32 92 Faks (43-1) 505 78 93 E-mail: office@schutzverband.at	Zwalcza nieuczciwą konkurencję w życiu gospodarczym, a w szczególności zniesławienia konkurencji. Chroni zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z § 1, § 2(1) oraz § 14(1) UWG.

POLSKA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Rzecznik Praw Obywatelskich	Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Al. Solidarności 77 PL-00-090 Warszawa Tel. – centrala: (48 22) 551-77-00 Tel. przyjęcia interesantów: (48 22) 551-77-60; 551-78-11 Faks (48 22) 827-64-53	Na mocy art. 208 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej rzecznik praw obywatelskich stoi na straży swobód i praw osób i obywateli, określonych w konstytucji i w innych aktach normatywnych. Szczegółowy zakres odpowiedzialności rzecznika określa Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. w sprawie Rzecznika Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dziennik Ustaw nr 14 z 2001 r., poz. 147). Rzecznik Praw Obywatelskich podejmuje właściwe działania na mocy ustawy, jeżeli zostanie poinformowany o jakichkolwiek naruszeniach swobód lub praw człowieka i praw obywatelskich.
2. Rzecznik Ubezpieczonych	Biuro Rzecznika Ubezpieczonych Aleje Jerozolimskie 44 PL-00 – 024 Warszawa Tel. (4822) 33 37392 (48 22) 33 37328 Faks (48 22) 33 37 329 E-mail: rzecznik@rzu.gov.pl	Rzecznik Ubezpieczonych działa na podstawie Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz o Rzeczniku Ubezpieczonych. Na mocy ustawy, Rzecznik Ubezpieczonych może zwracać się do firm ubezpieczeniowych, do Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o wyjaśnienia w następujących kwestiach: — sprawy indywidualne, na wniosek właściciela polisy,

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
		<p>— ogólne warunki ubezpieczenia lub przepisy wewnętrzne, które według rzecznika są niekorzystne dla właściciela polisy, oraz</p> <p>— nieprawidłowe świadczenie usług ubezpieczeniowych przez ubezpieczycieli.</p> <p>Ponadto Rzecznik Ubezpieczonych może zwracać się do ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w sprawach dotyczących ubezpieczeń obowiązkowych i postulować o ewentualną zmianę przepisów regulujących te ubezpieczenia.</p>
3. Rzecznik Konsumentów	<p>Miejski/Powiatowy Rzecznik Konsumentów — około 360 rzeczników w kraju</p> <p>Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie ul. Górskiego 7 PL-00-033 Warszawa Tel. (48 22) 826 17 12; Tel./Faks (48 22) 827 76 37 e-mail: mrothert@warszawa.um.gov.pl konsument@warszawa.um.gov.pl</p>	<p>Na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dziennik Ustaw nr 86 z 2003 r., str. 804 z późniejszymi zmianami), miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów reprezentują władze lokalne w dziedzinie ochrony konsumentów.</p> <p>Do głównych obowiązków Rzecznika Konsumentów należą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów; 2) składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów; 3) występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów; 4) współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi; 5) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych. <p>Rzecznik konsumentów może w szczególności wytaczać powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępować, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów.</p>
4. Organizacje Konsumenckie	<ol style="list-style-type: none"> 1) Federacja Konsumentów Rady Krajowej Federacji Konsumentów: Plac Powstańców 1 PL-00-030 Warszawa, Tel./Faks (48 22) 827 51 05, http://www.federacja-konsumentow.org.pl E-mail: biuro@federacja-konsumentow.org.pl 2) Stowarzyszenie Konsumentów Polskich ul. Nowowiejska 25, PL-00-665 Warszawa Tel. (4822) 660 52 71 Faks (48) 22 825 68 31 E-mail: consumer@skp.pl http://www.skp.pl/ 	<p>Zgodnie z art. 39 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dziennik Ustaw nr 86 z 2003 r., str. 804 z późniejszymi zmianami), organizacje konsumenckie reprezentują interesy konsumentów wobec organów administracji rządowej i samorządowej i mogą uczestniczyć w realizacji rządowej polityki konsumenckiej..</p> <p>Organizacje, o których mowa w ust. 1, mają prawo do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyrażania opinii o projektach aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących praw i interesów konsumentów; 2) opracowywania i upowszechniania konsumenckich programów edukacyjnych; 3) wykonywania testów produktów i usług oraz publikowania ich wyników;;

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
		<p>4) wydawania czasopism, opracowań badawczych, broszur i ulotek;</p> <p>5) prowadzenia nieodpłatnego poradnictwa konsumenckiego oraz udzielania nieodpłatnej pomocy konsumentom w dochodzeniu ich roszczeń, chyba że regulamin organizacji wymaga, by za tego rodzaju usługi pobierana była opłata;</p> <p>6) udziału w pracach normalizacyjnych;</p> <p>7) realizowania zadań państwowych w dziedzinie ochrony konsumentów, zleczanych przez organy administracji rządowej i samorządowej;</p> <p>8) ubiegania się o dotacje ze środków publicznych na realizację zadań, o których mowa w pkt 7.</p>

PORTUGALIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Associação de Consumidores da Região Autónoma dos Açores	<p>Tel. (351) 296 62 97 26 Faks (351) 296 62 97 26 E-mail: secretariadodeangradoheroismo@acra.pt consumidores@acra.pt Strona www: www.acra.pt</p>	<p>Promuje działania publiczne mające na celu informowanie, edukację i podnoszenie świadomości konsumentów. Zachęca konsumentów do występowania w obronie swoich interesów i przygotowuje ich do tego.</p> <p>Prowadzi badania i wydaje opinie, a w razie potrzeby opracowuje je i publikuje.</p> <p>Przygotowuje dział porad prawnych dla konsumentów zgodnie z warunkami określonymi przez Sekretarza Generalnego.</p> <p>Wykonuje lub zamawia analizy, testy i inne badania jakości produktów.</p> <p>Organizuje różnego rodzaju spotkania w celu poddania pod dyskusję problemów, z jakimi stykają się konsumenci.</p>
2. Associação de Consumidores de Portugal	<p>Tel. (351) 239 40 48 40 Faks (351) 239 40 47 38 E-mail: acop.geral@mail.telepac.pt Strona www: http://planeta.clix.pt/acop</p>	<p>Ochrona konsumentów będących członkami stowarzyszenia i konsumentów ogółem.</p> <p>Promowanie, rozpowszechnianie i nadzorowanie stosowania i przestrzegania praw konsumentów uznanych na mocy konstytucji i prawa.</p> <p>Prowadzenie badań we wszystkich sprawach będących przedmiotem zainteresowania konsumentów i poszukiwanie rozwiązań problemów.</p>
3. Associação de Consumidores de Setúbal	<p>Tel. (351) 265 23 79 70 Faks (351) 265 23 79 70 E-mail: acset-setubal@iol.pt</p>	Ochrona konsumentów w ujęciu ogólnym
4. DECO - Associação Portuguesa para a Defesa dos Consumidores	<p>Rua Artilharia Um, n.º 79 - 4º 1269-160 LISBOA Tel: 21 371 02 00 Faks: 21 371 02 99 E-mail: decolx@deco.pt Strona www: www.deco.proteste.pt</p>	Celem tego stowarzyszenia jest chronienie praw i uzasadnionych interesów konsumentów.

RUMUNIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Asociația pentru Protecția Consumatorilor din România (APC — România)	Bd. N. Bălcescu nr. 32-34, et. 4, Cam. 16, sector 1, RO-010055, București; Tel. 021 311 02 43; Faks 021 315 71 49; E-mail: office@apc-romania.ro; Strona www: www.apc-romania.ro.	Reprezentuje konsumentów i wspiera ich interesy, udziela informacji dla konsumentów i prowadzi szkolenia.

SŁOWENIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Društvo za varstvo potrošnikov Maribor	Tel. (386 2) 251 68 83 Trubarjeva 3 SLO - 2000 Maribor	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wnosić o nakazy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
2. Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave	Tel. (386 1) 474 06 00 Faks (386 1) 433 33 71 Mipor@zps-zveza.si Frankopanska 5 SLO – 1000 Ljubljana	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
3. Obalno združenje potrošnikov Koper	Tel. 386 5 628 87 50 Faks 386 5 654 08 80 ks_zusterna@siol.net Dolga reber 5, SLO - 6000 Koper	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
4. Varstvo potrošnikov Celje	Tel. (386 3) 541 26 05 Faks (386 3) 492 35 11 janez.tercek@triera.net Gledališka ul. 2 p.p. 297 SLO – 3000 Celje	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
5. Zavod za varstvo potrošnikov	Tel. (386 1) 256 88 77 Faks (386 1) 256 88 77 varstvo.potrosnikov@siol.net Kopraska 94 SLO – 1000 Koper	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
6. Združenje potrošnikov Gorenjske Kranj	Tel. (386 4) 236 25 40 andrej.tavcar2@guest.arnes.si Bertoncljeva 23 SLO – 4000 Kranj	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
7. Združenje potrošnikov Posavja	Faks (386 7) 814 91 49 metod.tekavcic@guest.arnes.si Cesta Krških žrtev 23 SLO – 8270 Krško	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
8. Združenje potrošnikov Pomurja	Tel. (386 2) 5349 390 Faks (386 2) 5349 391 zdr.pot.pom@siol.net Trg zmage 4 SLO – 9000 Murska Sobota	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
9. Združenje potrošnikov Primorske	Tel. (386 5) 333 41 43 Faks (386 5) 334 651 toni.podbrscek@email.si Ur. Gradnikove brigade 33 SLO - 5000 Nova Gorica	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
10. Združenje potrošnikov Zasavja	Tel. (386 3) 566 90 40 Faks(386 3) 566 90 41 tanja.drnovsek@siol.net Cesta zmage 33 SLO – 1410 Zagorje ob Savi	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
11. Zveza potrošnikov Slovenije – društvo	Tel. (386 1) 474 06 00 Faks (386 1) 433 33 71 zps@zps-zveza.si Frankopanska 5 SLO – 1000 Ljubljana	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
12. Zveza potrošniških združenj Slovenije	Tel. (386 2) 534 93 90 Faks (386 2) 534 93 91 zdr.pot.pom@siol.net Trg zmage 4 SLO – 9000 Murska sobota	Pozarządowa organizacja konsumencka Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
13. Gospodarska zbornica Slovenije	Tel. (386 1) 589 80 00 Faks (386 1) 589 81 00 infolink@gzs.si Dimičeva 13 SLO – 1000 Ljubljana	Słoweńska Izba Handlowa Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.
14. Obrtna zbornica Slovenije	Tel. (386 1) 583 05 00 Faks (386 1) 505 43 73 obrtna.zbornica@ozs.si Celovška 71 SLO – 1000 Ljubljana	Słoweńska Izba Rzemieślnicza Zgodnie z art. 74, 75 i 76 słoweńskiej Ustawy o Ochronie Konsumentów „izby handlowe i rzemieślnicze mogą wszczynać sprawy sądowe w celu ochrony zbiorowych praw konsumentów”.

SŁOWACJA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Združenie slovenských spotrebiteľov	Palisády 22, Bratislava Tel. (421) 2 54 41 11 48 Faks (421) 2 54 41 11 48 E-mail: zss@zss.sk Strona www: www.isnet.sk/zss	Reprezentowanie konsumentów w sprawach sądowych. Udzielanie specjalistycznych porad. Mediacja w sporach pomiędzy konsumentami a sprzedającymi.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
2. Ochrana spotrebiteľa Oravy	Obrancov mieru 2, Dolný Kubín Tel. (421) 435 88 61 23 Tel. kom. (421) 907 24 21 11 E-mail: osodk@centrum.sk	Mediacja w sporach pomiędzy konsumentami a sprzedającymi.
3. Asociácia užívateľov služieb	Skuteckého 30, Banská Bystrica Tel. (421) 484 13 87 08 E-mail: asubb@centrum.sk Strona www: www.asu.sk	Reprezentowanie interesów konsumentów w sprawach sądowych.
4. Infospot, informačné a spotrebiteľské centrum	Žabotova 2, Bratislava Tel. (421) 252 49 19 11 Tel. kom. (421) 905 25 00 05 E-mail: infospot@vnet.sk	Pozasądowe rozstrzygnięcie sporów konsumenckich, reprezentowanie konsumentów w sprawach sądowych i w kontaktach z organami administracji państwowej.
5. Spotrebiteľská informačná agentúra	Horný val 24, Žilina Tel. (421) 415 62 59 92 Faks (421) 415 00 08 33 E-mail: terc@slovanet.sk	Rozstrzygnięcie sporów konsumenckich w drodze pozasądowej; reprezentowanie konsumentów w sprawach sądowych.
6. Združenie na ochranu práv spotrebiteľov v Poprade	Šrobárova 2676/30, Poprad Tel. (421) 908 32 74 64 E-mail: ochpp@pobox.sk	Ochrona praw konsumentów w miejscu rozstrzygnięcia sporów; reprezentowanie konsumentów w sprawach sądowych.
7. Združenie bratislavských spotrebiteľov	Stavbárska 60, Bratislava Tel. (421) 903 84 72 92 E-mail: zbs@pobox.sk	Reprezentowanie konsumentów i składanie wniosków o wydanie nakazu sądowego.
8. Združenie občianskej sebaobrany	Mraziarenská 3, Bratislava Tel. (421) 255 41 01 75 Tel. kom. (421) 904 88 32 49 / (421) 903 70 34 73 E-mail: sebaobrana@szm.sk Strona www: www.sebaobrana.szm.sk	Reprezentowanie konsumentów w sporach konsumenckich, zwłaszcza w przypadku usług świadczonych przez monopolistów.
9. Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska	Ul. 17. Novembra 14, Stará Ľubovňa Tel. (421) 52 432 60 47 Faks (421) 52 432 60 47 E-mail: asociaciask@stonline.sk Strona www: www.spotrebiteliask.sk	Świadczenie usług doradczych. Pomoc na rzecz konsumentów w przypadku spraw sądowych.
10. Regionálne združenie spotrebiteľov Regionspot	Kapisztorého 1, Nové Zámky Tel. (421) 35 42 32 64	Świadczenie usług doradczych. Pomoc na rzecz konsumentów w przypadku spraw sądowych.
11. Združenie na ochranu práv spotrebiteľov vlastníkov a nájomcov bytov	Ipeľská 5 Bratislava 821 07 E-mail: znos@post.sk	Ochrona praw należnych konsumentom właścicielom i najemcom mieszkań.

FINLANDIA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Kuluttaja-asiamies	Tel. (358 9) 772 61 Faks (3589) 772 67 557 E-mail: posti@kuluttajavirasto.fi Strona www: www.kuluttajavirasto.fi	Nadzoruje działalność marketingową zorientowaną na konsumentów oraz warunki umów konsumenckich. Sprawdza zgodność reklamy radiowej i telewizyjnej z zasadami etyki i przepisami regulującymi ochronę nieletnich.
2. Kuluttajat — Konsumenterna ry	Tel.: (3589) 877 50 120 Faks (3589) 877 50 120 E-mail: info@kuluttajat-konsumenterna.fi Strona www: www.kuluttajat-konsumenterna.fi	Monitoruje skuteczność ochrony konsumentów oraz postępy w tej dziedzinie.
3. Suomen Kuluttajaliitto	Tel. (358 9) 454 22 10 Faks (3589) 454 22 120 E-mail: suomen@kuluttajaliitto.fi Strona www: www.kuluttajaliitto.fi	Reprezentuje interesy rynkowe konsumentów, w razie potrzeby poprzez wszczynanie spraw z powództwa cywilnego.
4. Kuluttajavirasto	Tel. (358 9) 772 61 Faks (3589) 772 67 557 E-mail: posti@kuluttajavirasto.fi Strona www: www.kuluttajavirasto.fi	Monitoruje podróże zorganizowane, w tym ich bezpieczeństwo.
5. Rahoitustarkastus	Tel. (35810) 831 51 Faks (358 10) 831 53 28 E-mail: rahoitustarkastus@rahoitustarkastus.fi Strona www: www.rahoitustarkastus@fi	We współpracy z rzecznikiem praw konsumentów nadzoruje marketing kredytów konsumenckich oraz warunki umów.
6. Lääkelaitos	Tel. (358 9) 47 33 41 Faks (358 9) 71 44 69 E-mail: kirjaamo@nam.fi Strona www: www.laakelaitos.fi	Sprawuje nadzór nad reklamą leków.
7. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	Tel. (358 9) 396 72 70 Faks (358 9) 39 67 27 97 Strona www: www.sttv.fi	Sprawuje nadzór nad reklamą alkoholu i papierosów.
8. Viestintävirasto	Tel. (358 9) 69 661 Faks (3589) 69 66 410 E-mail: kirjaamo@ficora.fi Strona www: www.ficora.fi	Monitoruje reklamę telewizyjną i radiową, uwzględniając: — przepisy dotyczące zasad etyki oraz ochrony nieletnich, mające wpływ na reklamę, w tym również telewizyjną; — reklamę alkoholu i papierosów.
9. Vakuutusvalvontavirasto	Tel. (358 9) 415 59 50 Faks (3589) 415 59 660 E-mail: kirjaamo@vakuutusvalvonta.fi Strona www: www.vakuutusvalvonta.fi	Sprawuje nadzór nad marketingiem ubezpieczeń oraz stosowanymi warunkami ubezpieczenia.

SZWECJA

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Konsumentverket/ Konsumentombudsmannen	Tel. (46) 8 429 05 00 Faks (46) 8 429 89 00 E-mail: konsumentverket@konsumentverket.se Strona www: www.konsumentverket.se	Konsumentverket jest ogólnokrajowym organem administracyjnym zajmującym się sprawami konsumentów i odpowiedzialnym za zapewnianie ochrony interesów konsumentów.

Zjednoczone Królestwo

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
1. Office of Fair Trading (OFT) / Urząd ds. Uczciwego Handlu	Tel. (44) 207 211 8000 The Office of Fair Trading Fleetbank House 2-6 Salisbury Square London EC4Y 8JX Wielka Brytania www.of.gov.uk enquiries@oft.gsi.gov.uk	Celem Urzędu ds. Uczciwego Handlu jest uzyskanie jak największego zadowolenia konsumentów oraz zapewnienie właściwego działania konkurencji, w celu udoskonalenia funkcjonowania rynków i zwiększenia poziomu korzyści odnoszonych przez konsumentów.
2. The Information Commissioner's office (Biuro Rzecznika ds. Informacji – dawniej The Information Commissioner)	Tel. (44) 1625 545 700 Faks (44) 1625 524 510 Information Commissioner's Office Wycliffe House Water Lane Wilmslow Cheshire SK9 5AF Wielka Brytania http://www.informationcommissioner.gov.uk mail@ico.gsi.gov.uk	Rzecznik ds. Informacji wypełnia szereg szczegółowych zadań na mocy Ustawy o ochronie danych oraz Ustawy o swobodzie informacji.
3. The Civil Aviation Authority / Urząd ds. Lotnictwa Cywilnego	Tel. (44) 20 7379 7311 Civil Aviation Authority CAA House 45-59 Kingsway London WC2B 6TE Wielka Brytania http://www.caa.co.uk	CAA pełni kilka specyficznych funkcji, między innymi dba o uzasadnione interesy użytkowników usług transportu lotniczego oraz zapewnia ochronę przed skutkami bankructwa organizatorów transportu.
4. The Office of Gas and Electricity Markets (Urząd ds. Rynków Gazu i Energii Elektrycznej – dawniej the Gas and Electricity Markets Authority)	Tel. (44) 20 7901 7000 Faks (44) 20 7901 7066 Ofgem 9 Millbank London SW1P 3GE Wielka Brytania http://www.ofgem.gov.uk/ofgem/index.jsp enquiries@energywatch.org.uk	Urząd ds. Rynków Gazu i Energii Elektrycznej odpowiada za regulowanie rynków tych produktów w Wielkiej Brytanii oraz ochronę interesów konsumentów gazu i elektryczności.
5. The Office for the Regulation of Electricity and Gas (Northern Ireland) (Urząd Regulacji Energetyki i Gazownictwa w Irlandii Północnej – dawniej the Director-General of Electricity Supply for Northern Ireland)	Tel. (44) 2890 311575 The Office for the Regulation of Electricity and Gas (Northern Ireland) Brookmount Buildings 42 Fountain Street Belfast BT1 5EE Wielka Brytania http://ofreg.nics.gov.uk/index.html	Dyrektor Generalny ds. Dostaw Elektryczności dla Irlandii Północnej odpowiada za regulowanie rynków elektryczności i gazu w Irlandii Północnej oraz ochronę interesów konsumentów gazu i elektryczności.
6. The Office of Communications / Urząd ds. Łączności	Tel. (44) 845 456 3000 Faks(44) 845 456 3333 The Office of Communications Riverside House 2a Southwark Bridge Road London SE1 9HA Wielka Brytania http://www.ofcom.org.uk contact@ofcom.org.uk	Urząd ds. Łączności jest regulatorem rynku telekomunikacyjnego w Wielkiej Brytanii, odpowiedzialnym za telewizję, radio, usługi telekomunikacyjne oraz usługi łączności bezprzewodowej.

Nazwa podmiotu	Dane kontaktowe	Cel
7. The Office of Water Services (Urząd ds. Usług Zaopatrzenia w Wodę, dawniej the Director-General of Water Services)	Tel. (44) 121 625 1300 / 1373 Faks (44) 121 625 1400 Office of Water Services Centre City Tower 7 Hill Street Birmingham B5 4UA Wielka Brytania http://www.ofwat.gov.uk enquiries@ofwat.gsi.gov.uk	Urząd ds. Usług Zaopatrzenia w Wodę jest regulatorem ekonomicznym sprywatyzowanego sektora usług zaopatrzenia w wodę w Anglii i Walii. Zajmuje się on ochroną interesów konsumentów w odniesieniu do cen i jakości usług oraz rozstrzyganiem sporów.
8. The Office of Rail Regulation (Urząd Regulacji Kolei, dawniej the Rail Regulator)	Tel. (44) 20 7282 2000 Faks (44) 20 7282 2040 The Office of Rail Regulation 1 Waterhouse Square 138-142 Holborn London EC1N 2TQ Wielka Brytania http://www.rail-reg.gov.uk	Urząd jest regulatorem rynku usług kolejowych w Wielkiej Brytanii. W zakres jego obowiązków wchodzi również ochrona interesów użytkowników kolei.
9. Wszystkie urzędy miar i wag w Wielkiej Brytanii	204 odrębne organizacje. Wstępny kontakt z the Office of Fair Trading: Tel. +44 207 211 8000 The Office of Fair Trading Fleetbank House 2-6 Salisbury Square London EC4Y 8JX Wielka Brytania www.offt.gov.uk enquiries@oft.gsi.gov.uk	Urzędy miar i wag w Wielkiej Brytanii są częścią władz lokalnych i zajmują się egzekwowaniem przepisów regulujących sprzedaż i dostawy towarów i usług oraz udzielaniem porad konsumentom i przedsiębiorstwom.
10. The Department of Enterprise, Trade and Investment in Northern Ireland / Departament ds. Przedsiębiorstw, Handlu i Inwestycji Irlandii Północnej	Tel. (44) 28 9052 9900 Department of Enterprise, Trade and Investment Netherleigh Massey Avenue Belfast BT4 2JP Wielka Brytania http://www.detini.gov.uk information@detini.gov	Departament ds. Przedsiębiorstw, Handlu i Inwestycji Irlandii Północnej (DETINI) egzekwuje przestrzeganie przepisów prawnych regulujących sprzedaż i dostawy towarów i usług w Irlandii Północnej i udziela porad konsumentom i przedsiębiorstwom.
11. The Financial Services Authority / Urząd ds. Usług Finansowych	Tel. (44) 20 7066 1000 Faks (44) 20 7066 1099 The Financial Services Authority 25 The North Colonnade, Canary Wharf, London E14 5HS Wielka Brytania http://www.fsa.gov.uk	Urząd ds. Usług Finansowych jest niezależnym organem regulującym sektor usług finansowych w Zjednoczonym Królestwie. Jego zadaniem jest podtrzymanie zaufania do systemu finansowego w Zjednoczonym Królestwie, zapewnienie ogółowi społeczeństwa zrozumienia systemu oraz ochrona konsumentów.

Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001

(2013/C 84/02)

Nr pomocy: SA.36238 (13/XA)

Państwo członkowskie: Francja

Region: CENTRE

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc indywidualną: Aide exceptionnelle d'une avance remboursable pour les pertes subies par les arboriculteurs du Cher suite au gel du 17 avril 2012 en complément de l'indemnisation par le fonds national de gestion des risques en agriculture (FNGRA)

Podstawa prawna:

- Article L. 361-5 du code rural et de la pêche maritime
- Article L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales
- Arrêté interministériel du 29 décembre 2010 fixant la liste des risques considérés comme assurables pour la gestion du fonds national de gestion des risques en agriculture
- Arrêté du ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt (MAAF) du 18 septembre 2012 reconnaissant le caractère de calamité agricole

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy indywidualnej przyznanej podmiotowi: Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy: EUR 0,33 (w mln)

Maksymalna intensywność pomocy: 30,00 %

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej: 2.3.2013–31.12.2013

Cel pomocy: Niekorzystne zjawiska klimatyczne (art. 11 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006)

Sektor(-y) gospodarki: ROLNICTWO, LEŚNICTWO I RYBACTWO

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Conseil général du Cher
Direction de l'aménagement du territoire et du développement durable
Service environnement et agriculture
Place Marcel Plaisant-18023 BOURGES Cedex

Adres internetowy:

<http://www.cg18.fr/Aide-a-la-filiere-arboricole>

Inne informacje: —

Nr pomocy: SA.36240 (13/XA)

Państwo członkowskie: Irlandia

Region: IRELAND

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc indywidualną: Provision of technical support to SME's active in the primary production of agricultural products

Podstawa prawna: An Bord Bia Acts 1994 to 2004

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy indywidualnej przyznanej podmiotowi: Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy: EUR 0,30 (w mln)

Maksymalna intensywność pomocy: 100,00 %

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej: 5.3.2013–31.12.2013

Cel pomocy: Wsparcie techniczne (art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006)

Sektor(-y) gospodarki: ROLNICTWO, LEŚNICTWO I RYBACTWO

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Bord Bia
Clanwilliam Court
Lower Mount Street
Dublin 2
Ireland

Adres internetowy:

<http://www.bordbia.ie/industryservices/producers/pages/horticulture.aspx>

Inne informacje: —

Nr pomocy: SA.36266 (13/XA)

Państwo członkowskie: Hiszpania

Region: SALAMANCA

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc indywidualną: Subvenciones a asociaciones y cooperativas de ganaderos para la financiación de sistemas de control lechero, anualidad 2013.

Podstawa prawna: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a asociaciones y cooperativas de ganaderos para la financiación de sistemas de control lechero, anualidad 2013.

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy indywidualnej przyznanej podmiotowi: Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy: EUR 0,02 (w mln)

Maksymalna intensywność pomocy: 50,00 %

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej: 1.4.2013–31.12.2013

Cel pomocy: Sektor produkcji zwierzęcej (art. 16 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006)

Sektor(-y) gospodarki: Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca. SPAIN

Adres internetowy:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/ControlLechero.pdf>

Inne informacje: —

Nr pomocy: SA.36267 (13/XA)

Państwo członkowskie: Hiszpania

Region: SALAMANCA

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc indywidualną: Subvenciones dirigidas a asociaciones y federaciones agrarias 2013.

Podstawa prawna: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a asociaciones y federaciones agrarias con sede en la provincia de Salamanca, anualidad 2013.

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy indywidualnej przyznanej podmiotowi: Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy: EUR 0,02 (w mln)

Maksymalna intensywność pomocy: 100,00 %

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej: 1.4.2013–31.12.2013

Cel pomocy: Wsparcie techniczne (art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006)

Sektor(-y) gospodarki: Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca. SPAIN

Adres internetowy:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/Asociaciones.pdf>

Inne informacje: —

Nr pomocy: SA.36269 (13/XA)

Państwo członkowskie: Hiszpania

Region: SALAMANCA

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc indywidualną: Subvenciones dirigidas a las Denominaciones de Origen e Indicaciones Geográficas Protegidas 2013.

Podstawa prawna: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a las Denominaciones de Origen e Indicaciones Geográficas Protegidas, Asociaciones con Marca de Garantía y a las entidades asociativas que promuevan el reconocimiento de alguna de estas figuras de calidad, anualidad 2013.

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy indywidualnej przyznanej podmiotowi: Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy: EUR 0,03 (w mln)

Maksymalna intensywność pomocy: 70,00 %

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej: 1.4.2013–31.12.2013

Cel pomocy: Produkcja produktów rolnych wysokiej jakości (art. 14 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006), Wsparcie techniczne (art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1857/2006)

Sektor(-y) gospodarki: Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca

Adres internetowy:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/Denominaciones.pdf>

Inne informacje: —

Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/C 84/03)

Numer środka pomocy państwa	SA.35875 (12/X)	
Państwo członkowskie	Niemcy	
Numer referencyjny państwa członkowskiego	N 790/2006	
Nazwa regionu (NUTS)	DEUTSCHLAND Artykuł 107 ust. 3 lit. c)	
Organ przyznający pomoc	Bundesministerium für Bildung und Forschung Heinemannstrasse 2-6 53175 Bonn http://www.bmbf.de	
Nazwa środka pomocy	„Betriebliches Kompetenzmanagement im demografischen Wandel“	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	Förderrichtlinie auf dem Gebiet des „Betrieblichen Kompetenzmanagements im demografischen Wandel“ vom 22.11.2012 im Bundesanzeiger veröffentlicht am 6.12.2012 (BAnz AT 6.12.2012 B 1) Bundeshaushaltsplan 2012, EP 30, Kap. 3004, Titel 68324	
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy	
Zmiany istniejącego środka pomocy	—	
Czas trwania pomocy	6.12.2012–31.12.2017	
Sektor(-y) gospodarki	Wszystkie sektory gospodarki kwalifikujące się do pomocy	
Rodzaj beneficjenta	MŚP, duże przedsiębiorstwo	
Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy	EUR 15,00 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	—	
Instrument pomocy (art. 5)	Dotacja bezpośrednia	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	2007DE05UPo (Operatives Programm des Bundes für den Europäischen Sozialfonds Förderperiode 2007-2013 und Nachfolgeprogramm – EUR 48,00 (w mln)	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
Eksperymentalne prace rozwojowe (art. 31 ust. 2 lit. c))	25 %	10 %
Badania przemysłowe (art. 31 ust. 2 lit. b))	50 %	10 %
Badania podstawowe (art. 31 ust. 2 lit. a))	100 %	

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy

<http://www.bmbf.de/foerderungen/20779.php>

Numer środka pomocy państwa	SA.35947 (12/X)	
Państwo członkowskie	Węgry	
Numer referencyjny państwa członkowskiego	—	
Nazwa regionu (NUTS)	Hungary Artykuł 107 ust. 3 lit. a), Artykuł 107 ust. 3 lit. c)	
Organ przyznający pomoc	Nemzetgazdasági Minisztérium 1051 Budapest, József nádor tér 1-4 http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium	
Nazwa środka pomocy	Bizottság tájékoztatása a Tiszta növényi olaj üzemanyagként történő felhasználásának támogatásáról	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	— az egyes adózási tárgyú PM rendeletek módosításáról szóló .../2012. (...)NGM rendlettervezet (megj.1: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 8/2004. (III.10.) PM rendelet vonatkozó szakaszai) — egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról 2012. évi CLXXVIII. törvény (megj.: a jövedéki adó módosításáról szóló szakaszok)	
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy	
Zmiany istniejącego środka pomocy	—	
Czas trwania pomocy	1.1.2013–1.1.2023	
Sektor(-y) gospodarki	ROLNICTWO, LEŚNICTWO I RYBACTWO	
Rodzaj beneficjenta	MŚP, duże przedsiębiorstwo	
Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy	HUF 1 000,00 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	—	
Instrument pomocy (art. 5)	Inny rodzaj ulgi podatkowej	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	—	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
Pomoc na ochronę środowiska w formie ulg podatkowych (art. 25)	1 000 000 000 HUF	—

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=157065.615422

Numer środka pomocy państwa	SA.36036 (13/X)	
Państwo członkowskie	Niemcy	
Numer referencyjny państwa członkowskiego	—	

Nazwa regionu (NUTS)	BAYERN Obszary mieszane	
Organ przyznający pomoc	Bayerisches Staatsministerium für Wirtschaft, Infrastruktur, Verkehr und Technologie Prinzregentenstraße 28 80538 München http://www.stmwivt.bayern.de	
Nazwa środka pomocy	Forschungsprogramm „Neue Werkstoffe“ (BayNW)	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	Richtlinie zum Forschungsprogramm „Neue Werkstoffe“ (BayNW), AllMBl 2012/640	
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy	
Zmiany istniejącego środka pomocy	Modification N 730/2006	
Czas trwania pomocy	1.1.2013–30.6.2014	
Sektor(-y) gospodarki	Wszystkie sektory gospodarki kwalifikujące się do pomocy	
Rodzaj beneficjenta	MŚP, duże przedsiębiorstwo	
Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy	EUR 4,75 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	—	
Instrument pomocy (art. 5)	Dotacja bezpośrednia	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	EFRE – EUR 1,00 (w mln)	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
Pomoc na techniczne studia wykonalności (art. 32)	50 %	—
Badania przemysłowe (art. 31 ust. 2 lit. b))	50 %	0 %
Eksperymentalne prace rozwojowe (art. 31 ust. 2 lit. c))	25 %	0 %

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy

<https://www.verkuendung-bayern.de/allmbl/jahrgang:2012/heftnummer:11/seite:640>

Numer środka pomocy państwa	SA.36042 (13/X)
Państwo członkowskie	Niderlandy
Numer referencyjny państwa członkowskiego	Aanvullende subsidie Haalbaarheidsstudie
Nazwa regionu (NUTS)	NEDERLAND Obszary nieobjęte pomocą

Organ przyznający pomoc	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie CZW Postbus 20011 2500 EA Den Haag email: angelique.herwijnen@minbzk.nl www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk	
Nazwa środka pomocy	Aanvullende subsidie Green Deal Haalbaarheidsstudie nationaal fonds energiebesparing (NFEB)	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen Geldend op 23.7.2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0020333/geldigheidsdatum_23-07-2012 Regeling Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen Geldend op 23.7.2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0020311/geldigheidsdatum_23-07-2012	
Rodzaj środka pomocy	pomoc ad hoc	
Zmiany istniejącego środka pomocy	Modification SA.35212	
Data przyznania pomocy	Od 10.12.2012	
Sektor(-y) gospodarki	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe	
Rodzaj beneficjenta	duże przedsiębiorstwo – Price Waterhouse Coopers Accountants N.V.	
Całkowita kwota pomocy ad hoc przyznanej przedsiębiorstwu	EUR 0,08 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	—	
Instrument pomocy (art. 5)	Dotacja bezpośrednia	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	—	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
Pomoc na badania środowiska (art. 24)	50 %	0 %

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/besluiten/2012/12/10/aanvullende-beschikking-subsidie-onderzoek-haalbaarheidsstudie-green-deal-nationaal-fonds-energiebesparing.html>

Numer środka pomocy państwa	SA.36043 (13/X)
Państwo członkowskie	Niderlandy
Numer referencyjny państwa członkowskiego	Aanvullende subsidie GEN
Nazwa regionu (NUTS)	NEDERLAND Obszary nieobjęte pomocą
Organ przyznający pomoc	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie CZW Postbus 20011 2500 EA Den Haag email: angelique.herwijnen@minbzk.nl www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk

Nazwa środka pomocy	Aanvullende subsidie Programma Gebieden Energie Neutraal (GEN)	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen (Staatsblad 25 september 2006, nr. 455) http://wetten.overheid.nl/BWBR0020333/geldigheidsdatum_19-04-2011 en Regeling Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen (Staatscourant 6 oktober 2006, nummer 195) http://wetten.overheid.nl/BWBR0020311/geldigheidsdatum_19-04-2011	
Rodzaj środka pomocy	pomoc ad hoc	
Zmiany istniejącego środka pomocy	Modification SA.32903	
Data przyznania pomocy	Od 4.12.2012	
Sektor(-y) gospodarki	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana, Naprawa i instalowanie maszyn i urządzeń, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych, BUDOWNICTWO, DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA, Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe, Działalność w zakresie architektury i inżynierii oraz związane z nią doradztwo techniczne, Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych	
Rodzaj beneficjenta	MŚP – Coöperatie GEN	
Całkowita kwota pomocy ad hoc przyznanej przedsiębiorstwu	EUR 0,50 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	—	
Instrument pomocy (art. 5)	Dotacja bezpośrednia	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	—	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
Pomoc na badania środowiska (art. 24)	50 %	20 %

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/bsluiten/2012/12/04/aanvullende-beschikking-gebieden-energie-neutraal-programma-gen.html>

Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/C 84/04)

Numer środka pomocy państwa	SA.22488 (XR13/07)	
Państwo członkowskie	Austria	
Numer referencyjny państwa członkowskiego	—	
Nazwa regionu (NUTS)	SUEDOESTERREICH, OSTOESTERREICH, WESTOESTERREICH Artykuł 107 ust. 3 lit. c), Artykuł 107 ust. 3 lit. a)	
Organ przyznający pomoc	Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit (BMWA), Abteilung V/4 (Tourismus-Förderungen) 1011 Wien, Stubenring 1 www.oehrt.at	
Nazwa środka pomocy	Richtlinien des Bundesministers für Wirtschaft und Arbeit für die Übernahme von Haftung für die Tourismus- und Freizeitwirtschaft 2007-2013, Punkte 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 und 4.5	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	—	
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy	
Zmiany istniejącego środka pomocy	—	
Czas trwania pomocy	1.1.2007–31.12.2013	
Sektor(-y) gospodarki	Zakwaterowanie	
Rodzaj beneficjenta	—	
Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy	EUR 0,21 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	EUR 0,03 (w mln)	
Instrument pomocy (art. 5)	Gwarancja	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	—	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
	0 EUR	0 %

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy:

www.oehrt.at

Informacje przekazane przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/C 84/05)

Numer środka pomocy państwa	SA.22524 (XR28/07)	
Państwo członkowskie	Austria	
Numer referencyjny państwa członkowskiego	—	
Nazwa regionu (NUTS)	STEIERMARK Artykuł 107 ust. 3 lit. c)	
Organ przyznający pomoc	Steirische Wirtschaftsförderungsges.m.b.H Nikolaiplatz 2 8020 Graz annemarie.goetschl@sfg.at erich.steiner@sfg.at 0316/ 7093-114 bzw. DW 115 www.sfg.at	
Nazwa środka pomocy	Aktionsprogramm Innovative Investitionen	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwego promulgatora krajowego)	Steiermärkisches Wirtschaftsförderungsgesetz LGBL. Nr. 14/2002 in der geltenden Fassung Allgemeine Rahmenrichtlinie für die Gewährung von Förderungen nach dem Steiermärkischen Wirtschaftsförderungsgesetz (Beschluss der Steiermärkischen Landesregierung vom 15.5.2000, GZ LBD-WIP 13 Fo 7-00/46) Richtlinie für die Steirische Wirtschaftsförderung (eingereicht zur Notifizierung bei der EK am 29.8.2006; N 572/2006)	
Rodzaj środka pomocy	Program pomocy	
Zmiany istniejącego środka pomocy	Modification N 572/2006	
Czas trwania pomocy	31.1.2007–31.12.2013	
Sektor(-y) gospodarki	Wszystkie sektory gospodarki kwalifikujące się do pomocy	
Rodzaj beneficjenta	—	
Całkowity planowany roczny budżet programu pomocy	EUR 105,00 (w mln)	
Przeznaczona na gwarancje	EUR 15,00 (w mln)	
Instrument pomocy (art. 5)	Dotacja bezpośrednia	
Odesłanie do decyzji Komisji	—	
W przypadku współfinansowania z funduszy wspólnotowych	—	
Cele	Maksymalna intensywność pomocy w % lub maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej	MŚP –w %
	0 EUR	0 %

Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy:

<http://www.sfg.at/cms/82/>

„Aktionsprogramm – Innovative Investitionen”

Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z produkcją, przetwórstwem i obrotem produktami rybołówstwa

(2013/C 84/06)

Numer pomocy: SA.34931 (2012/XF)

Państwo członkowskie: HISZPANIA

Region/organ przyznający pomoc: La Rioja

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc *ad hoc*:

Régimen de ayudas para el fomento de la acuicultura y de la transformación y comercialización de los productos de la pesca y la acuicultura [Program pomocy na rzecz wspierania akwakultury oraz przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury]

Zastępuje program pomocy zarejestrowany pod nr SA.32722 (2011/XF).

Podstawa prawna: Orden n° 5/2012, de 20 de marzo, de la Consejería de Industria, Innovación y Empleo, por la que se aprueban las bases reguladoras de concesión de subvenciones por la Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja destinadas al fomento de la acuicultura y de la transformación y comercialización de los productos de la pesca y la acuicultura, en régimen de concesión directa (Boletín Oficial de La Rioja número 35, de 21 de marzo de 2012).

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy *ad hoc* przyznanej podmiotowi: 0,55 mln EUR

Maksymalna intensywność pomocy: 40 %

Data wejścia w życie: 22 marca 2012 r.

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej (nie później niż do dnia 30 czerwca 2014 r.); należy określić:

w ramach programu: datę, do której pomoc może zostać przyznana; 30.6.2014 r.

w przypadku pomocy *ad hoc*: przewidywaną datę spłaty ostatniej raty.

Cel pomocy: Wspieranie akwakultury oraz przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury.

Należy określić, który z art. 8–24 ma zastosowanie: art. 11 i 16

Przedmiotowa działalność: Akwakultura oraz przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury.

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

AGENCIA DE DESARROLLO ECONÓMICO DE LA RIOJA (ADER)
Muro de la Mata, 13-14.
26071 Logroño (La Rioja) – Hiszpania

Adres strony internetowej, na której można znaleźć pełny tekst programu pomocy lub kryteria i warunki, zgodnie z którymi przyznawana jest pomoc *ad hoc* niepodlegająca programowi pomocy:

http://www2.larioja.org/pls/dad_user/G04.texto_integro?p_cdi_accn=18-353374

Uzasadnienie: należy określić, z jakiego powodu ustanowiono program pomocy państwa zamiast korzystania z pomocy w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego:

Dotacje przewidziane w akcie prawnym Orden n° 5/2012, z dnia 20 marca, należą do programu operacyjnego dla hiszpańskiego sektora rybołówstwa w okresie 2007–2013, współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rybacki.

Przewiduje się jednak, że wkład finansowy organu Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja będzie wyższy od wkładu przewidzianego w programie operacyjnym; w związku z tym uważamy, że zastosowanie ma art. 7 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego i w konsekwencji zastosowanie mają art. 87, 88 i 89 Traktatu.

Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z produkcją, przetwórstwem i obrotem produktami rybołówstwa

(2013/C 84/07)

Numer pomocy: SA.34894 (2012/XF)

w przypadku pomocy ad hoc: przewidywaną datę spłaty ostatniej raty.

Państwo członkowskie: HISZPANIA

Cel pomocy: Podnieść konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w celu ułatwienia im dostępu do rynków zagranicznych.

Region/organ przyznający pomoc: LA RIOJA / AGENCIA DE DESARROLLO ECONÓMICO DE LA RIOJA

Należy określić, który z art. 8–24 ma zastosowanie: art. 20

Nazwa programu pomocy lub nazwa podmiotu otrzymującego pomoc ad hoc: STRATEGICZNY PROGRAM W ZAKRESIE HANDLU ZAGRANICZNEGO (Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa)

Przedmiotowa działalność: Rozwój nowych rynków i kampanii promocyjnych dla produktów rybołówstwa i akwakultury.

Podstawa prawna: Orden no 6/2012, de 20 de marzo, de la Consejería de Industria, Innovación y Empleo, por la que se aprueban las bases reguladoras de la concesión de subvenciones por la Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja destinadas al programa estratégico de comercio exterior, en régimen de concesión directa (Boletín Oficial de La Rioja número 35, de 21 de marzo de 2012).

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

AGENCIA DE DESARROLLO ECONÓMICO DE LA RIOJA
Muro de la Mata, 13-14
26071 Logroño (La Rioja) – Hiszpania

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy ad hoc przyznanej podmiotowi: 120 000 EUR

Adres strony internetowej, na której można znaleźć pełny tekst programu pomocy lub kryteria i warunki, zgodnie z którymi przyznawana jest pomoc ad hoc niepodlegająca programowi pomocy:

http://www2.larioja.org/pls/dad_user/G04.texto_integro?p_cdi_accn=19-353375

Maksymalna intensywność pomocy: Do 50 %

Data wejścia w życie: 22 marca 2012 r.

Uzasadnienie: należy określić, z jakiego powodu ustanowiono program pomocy państwa zamiast korzystania z pomocy w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego: Przedsiębiorstwa zajmujące się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa należą do beneficjentów programu strategicznego w zakresie handlu zagranicznego. Nie ustanowiono specyficznego programu pomocy dla tych przedsiębiorstw, lecz zostały one objęte istniejącym już programem pomocy (dotychczas zarejestrowanym pod numerem SA.32720 (2011/XF).

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej (nie później niż do dnia 30 czerwca 2014 r.); należy określić:

w ramach programu: datę, do której pomoc może zostać przyznana; 30.6.2014 r.

Zestawienie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, dotyczące pomocy państwa przyznanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 736/2008 w sprawie stosowania art. 87 i art. 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa

(2013/C 84/08)

Numer pomocy: SA.35752 (2012/XF)

Państwo członkowskie: Łotwa

Region/organ udzielający pomocy: Łotwa

Nazwa programu pomocy/Nazwa podmiotu otrzymującego pomoc *ad hoc*: Virsaištības pasākumam „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un marketings” [Nadmierne zobowiązania w odniesieniu do środka „Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury”]

Podstawa prawna: Ministru kabineta 2008.gada 1.aprīļa noteikumi Nr.241 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde”” [Rozporządzenie rządu nr 241 z dnia 1 kwietnia 2008 r. ustanawiające procedurę przyznawania pomocy państwa i Unii Europejskiej na rozwój rybołówstwa w drodze otwartego zaproszenia do składania ofert w odniesieniu do środka „Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury”]

Planowane w ramach programu roczne wydatki lub łączna kwota pomocy *ad hoc* przyznanej podmiotowi:

finansowanie publiczne na lata 2007–2013: 25 470 254 LVL

nadmierne zobowiązania: 2 828 196 LVL (11,1 %)

Maksymalna intensywność pomocy: 60 %

Data wejścia w życie: 6 grudnia 2012 r.

Czas trwania programu pomocy lub przyznanej pomocy indywidualnej (nie później niż do dnia 30 czerwca 2014 r.); należy określić:

— w ramach programu: datę, do której pomoc może zostać przyznana;

30 czerwca 2014 r.

— w przypadku pomocy *ad hoc*: przewidywaną datę spłaty ostatniej raty.

Cel pomocy: Pomoc dla przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem produktów rybołówstwa i akwakultury w celu realizacji projektów w ramach środka „Inwestycje w przedsiębiorstwa sektora akwakultury.”

Należy określić, który z art. 8–24 ma zastosowanie:
Artykuł 16 rozporządzenia Komisji (WE) nr 736/2008

Przedmiotowa działalność:

Finansowanie publiczne dostępne w odniesieniu do środka „Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury” osi priorytetowej 2 „Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury oraz obrót nimi” w ramach programu operacyjnego przyznawania pomocy w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego na Łotwie (lata 2007–2013) wynosi 25 470 254 LVL. Zostaną podjęte nadmierne zobowiązania wynoszące 11,1 % finansowania publicznego dostępnego w odniesieniu do środka, tj. 2 828 196 LVL.

Celem środka „Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury” jest zwiększenie wartości dodanej produktów rybołówstwa i akwakultury, podniesienie bezpieczeństwa i wydajności pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko, zapewnienie jakości produktu, w tym poprzez ograniczenie ilości szkodliwych substancji w produktach rybołówstwa, oraz wytwarzanie nowych produktów i wykorzystywanie produktów ubocznych i odpadów z przetwórstwa ryb.

W ramach środka „Przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury” pomoc z nadmiernych zobowiązań będzie przyznawana jedynie małym i średnim przedsiębiorstwom. Maksymalne kwalifikowalne koszty dla jednego projektu wynoszą 2 mln EUR. Maksymalne kwalifikowalne koszty dla jednego beneficjenta wynoszą 1 mln EUR rocznie.

Nazwa i adres organu przyznającego pomoc:

Lauku atbalsta dienests
Republikas laukums 2, Ryga, LV-1981

Adres strony internetowej, na której można znaleźć pełny tekst programu pomocy lub kryteria i warunki, zgodnie z którymi przyznawana jest pomoc *ad hoc* niepodlegająca programowi pomocy:

<http://www.zm.gov.lv/?sadala=2231>

Uzasadnienie: należy określić, z jakiego powodu ustanowiono program pomocy państwa zamiast korzystania z pomocy w ramach Europejskiego Funduszu Rybackiego: Program pomocy państwa został ustanowiony, aby po przejściu nadmiernych zobowiązań po zakończeniu okresu wdrażania Europejskiego Funduszu Rybackiego wykorzystane zostało całe finansowanie publiczne, w tym finansowanie publiczne zarezerwowane dla projektów, które nie zostały zrealizowane.

V

(Ogłoszenia)

POSTĘPOWANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

KOMISJA EUROPEJSKA

POMOC PAŃSTWA – REPUBLIKA WŁOSKA

Pomoc państwa SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) – Włochy

Pomoc państwa na rzecz spółek byłej grupy Tirrenia i ich nabywców

Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 TFUE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/C 84/09)

Pismem z dnia 19.12.2012 r., zamieszczonym w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Republikę Włoską o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 TFUE dotyczącego wyżej wspomnianego środka pomocy.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi na temat środka pomocy, w odniesieniu do którego Komisja wszczyna postępowanie, w terminie jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i następującego po nim pisma. Uwagi należy kierować do Kancelarii ds. Pomocy Państwa w Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji Komisji Europejskiej na następujący adres lub numer faksu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State aid Greffe
Office: J-70, 3/225
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Faks +32 22 96 12 42

Otrzymane uwagi zostaną przekazane władzom włoskim. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio uzasadnionym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

I. PROCEDURA

W dniu 5 października 2011 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w odniesieniu do szeregu środków przyjętych przez państwo włoskie na rzecz spółek byłej grupy Tirrenia.

Decyzja o wszczęciu postępowania z 2011 r. dotyczyła przede wszystkim:

- rekompensaty wypłaconej przez państwo włoskie na rzecz wszystkich spółek byłej grupy Tirrenia w ramach przedłużenia czasu obowiązywania początkowych konwencji w latach 2009-2011;
- potencjalnej pomocy mającej miejsce w przypadku procesu prywatyzacji Tirrenia di Navigazione (Tirrenii) i Siremaru - dwóch spółek należących do przedmiotowej grupy;

- innych środków przyznanych wspomnianym spółkom w ramach prywatyzacji.

Po przyjęciu w 2011 r. decyzji o wszczęciu postępowania Komisja otrzymała dodatkowe skargi dotyczące domniemanych środków pomocy państwa na rzecz byłych spółek grupy Tirrenia, dotyczących w szczególności:

- pewnych środków podjętych przez region Sardynii na rzecz Saremaru;
- domniemanej pomocy państwa na rzecz Compagnia delle Isole (Cdi), nabywcy oddziału Siremaru zajmującego się działalnością handlową, w kontekście procedury sprzedaży;
- rekompensaty, jaka ma zostać wypłacona na rzecz Compagnia Italiana di Navigazione (CIN), wybranego nabywcy Tirrenii, na 8 lat czasu trwania przyszłej konwencji;

d) prywatyzacji Toremaru i rekompensaty, jaka ma zostać wypłacona na rzecz Moby, nabywcy wybranego w ramach nowego zamówienia publicznego na usługi udzielonego przez władze regionalne na rzecz tego ostatniego w ramach przetargu na prywatyzację Toremaru.

W dniu 10 stycznia 2012 r. władze włoskie - ze względów pewności prawnej - zgłosiły na drodze formalnej rekompensatę wypłacaną w ramach nowej konwencji na rzecz nabywców oddziałów zajmujących się działalnością handlową Tirrenii i Siremaru. W dniach 24 stycznia 2012 r., 4 lutego 2012 r. i 3 lipca 2012 r. Komisja zwróciła się do władz włoskich z wnioskiem o dodatkowe informacje w odniesieniu do zgłaszanych środków. Władze włoskie przekazały informacje pismami z dnia 9 lutego 2012 r., 11 maja 2012 r. i 19 lipca 2012 r.

W dniu 19 lipca 2012 r. władze włoskie poinformowały również Komisję, że między państwem włoskim a CIN, nabywcą Tirrenii, podpisano nową konwencję. W dniu 30 lipca 2012 r. Komisja została poinformowana, że konwencja między państwem włoskim a CdI, nabywcą Siremaru, zostanie podpisana do dnia 31 lipca 2012 r.

Jednocześnie władze włoskie przedstawiły dodatkowe informacje dotyczące prywatyzacji pozostałych spółek regionalnych byłej grupy Tirrenia, a mianowicie: Toremaru, Caremaru, Saremaru i Laziomaru. Komisja otrzymała szczegółowe informacje na temat procedur sprzedaży, jakich nie posiadała w momencie przyjęcia decyzji o wszczęciu postępowania w 2011 r.

W dniu 12 października 2012 r. władze włoskie zgłosiły, dla celów pewności prawa, środek finansowania publicznego w wysokości 10 mln EUR na rzecz Saremar tytułem rekompensaty za obsługę dwóch tras łączących Sardinie z Włochami kontynentalnymi w latach 2011-2012, a mianowicie Civitavecchia - Golfo Aranci oraz Porto Torres - Vado Ligure. Według informacji przekazanych przez władze włoskie środek ma zostać wprowadzony w życie w dniu 1 grudnia 2012 r.

II. OPIS ŚRODKÓW, W ODNIESIENIU DO KTÓRYCH KOMISJA WSZCZYNA POSTĘPOWANIE

Ocena rekompensaty przyznanej na rzecz spółek grupy Tirrenia w ramach procedury wszczęcia postępowania z 2011 r. ograniczała się do lat 2009-2011. Z uwagi na fakt, że nie wszystkie procedury sprzedaży sfinalizowano do końca 2011 r., wydaje się właściwe, aby formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące rekompensat z tytułu świadczenia usług publicznych, wypłacanych wszystkim spółkom byłej grupy Tirrenia rozszerzono do czasu zakończenia prywatyzacji, tj. do dnia formalnego przyznania nabywcom nowych konwencji lub udzielenia im zamówień publicznych na usługi.

Po drugie, w decyzji o wszczęciu postępowania z 2011 r. nie przedstawiono oceny dodatkowych środków podjętych przez region Sardynii na rzecz Saremaru po przeniesieniu na Saremar udziałów w Tirrenii. W momencie przyjmowania decyzji o wszczęciu postępowania z 2011 r. Komisja *de facto* nie wiedziała o przyjęciu tych środków na poziomie regionalnym.

Po trzecie, na podstawie dostępnych informacji Komisja na obecnym etapie uważa, że władze włoskie wykorzystały w niewłaściwy sposób pomoc na ratowanie przyznaną uprzednio na rzecz Tirrenii i Siremaru na mocy decyzji z dnia 16 listopada 2010 r. ⁽¹⁾.

Po czwarte, w decyzji wszczęciu postępowania wyjaśniającego z 2011 r. Komisja nie oceniła pod kątem zgodności z zasadami pomocy państwa rekompensaty, która ma być wypłacona z tytułu świadczenia usług publicznych na rzecz nabywców spółek byłej grupy Tirrenia. W decyzji tej uwzględniono jedynie wstępną ocenę procedury sprzedaży aktywów Tirrenii i Siremaru, która prowadziła do przyznania nabywcom przyszłych konwencji, nie uwzględniono jednak dokonywanej pod kątem zasad pomocy państwa oceny rekompensaty, jaka miała zostać następnie wypłacona.

Po piąte, w jednej ze skarg otrzymanych po przyjęciu decyzji o wszczęciu postępowania z 2011 r. twierdzono między innymi, że CdI ogłoszono zwyciężcą w przetargu na sprzedaż dalszej działalności Siremaru wiążącej się z prawem do świadczenia usług użyteczności publicznej na podstawie gwarancji otrzymanej przez CdI od banku komercyjnego, UniCredit S.p.A. Gwarancja ta zależała rzekomo od regwarancji regionu sycylijskiego. Skarżący twierdzi, że regwarancja, za którą nie przewidywano udzielającemu jej żadnej opłaty, stanowi pomoc na rzecz CdI.

Skarżący wniósł do sądów krajowych skargę na decyzję władz włoskich o udzieleniu zamówienia CdI. O ile Komisji aktualnie wiadomo, regionalny sąd administracyjny Lazio (TAR) orzekł w dniu 7 czerwca 2012 r., że regwarancja udzielona przez Sycylię na część ceny zakupu przez zwycięskiego oferenta stanowi pomoc państwa, bez względu na to, czy została ona ostatecznie zrealizowana czy wycofana. Dlatego też orzekł procedurę sprzedaży oddziału Siremaru zajmującego się działalnością handlową za częściowo nieważną. Następnie, na mocy tymczasowego postanowienia z dnia 18 lipca 2012 r. Consiglio di Stato zawiesiło wykonanie orzeczenia sądu TAR, czasowo wykluczając wznowienie procedury.

Chociaż procedurę sprzedaży Siremaru uwzględniono w decyzji o wszczęciu postępowania z 2011 r., Komisja nie wiedziała na tym etapie o żadnej gwarancji/regwarancji udzielonej któremukolwiek z oferentów.

Po szóste, w swoich uwagach do decyzji o wszczęciu postępowania z 2011 r. władze włoskie wyszczególniły główne etapy procedury sprzedaży Tirrenii i przyjętą ofertę CIN. Cenę nabycia CIN płaci w ratach, w ciągu ośmiu lat trwania nowej konwencji. Biorąc pod uwagę obecną wartość takich płatności, rzeczywista cena nabycia przez CIN jest niższa od wartości rynkowej ustalonej przez biegłego wyznaczonego przez ministerstwo.

Komisja dowiedziała się także, że w ramach procedur sprzedaży spółek regionalnych, którym powierzono nowe zamówienia publiczne na usługi, władze włoskie nałożyły na potencjalnych oferentów pewne warunki.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 16 listopada 2010 r., sprawa dotycząca pomocy państwa N 418/2010 – Włochy – Pomoc na ratowanie przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji - *Aiuti al salvataggio a favore di Tirrenia di Navigazione SpA in amministrazione straordinaria*, Dz.U. C 102 z dnia 2 kwietnia 2011 r.

III. OCENA

Proces prywatyzacji nie został jeszcze zakończony w stosunku do wszystkich spółek byłej grupa Tirrenia. Oprócz zgłoszenia dotyczącego rekompensaty na rzecz Saremaru z tytułu doraźnej obsługi dwóch nowych tras, władze włoskie nie poinformowały Komisji o jakichkolwiek istotnych zmianach w zakresie warunków dotyczących usług publicznych, w tym wysokości rekompensaty przyznawanej spółkom za realizację zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych. W rezultacie, na podstawie informacji dostępnych na tym etapie Komisja uważa, że od końca 2011 r. do czasu wejścia w życie nowych konwencji/zamówień publicznych na usługi spółki byłej grupy Tirrenia, z wyjątkiem Saremar, nadal świadczyły usługi publiczne na tych samych warunkach.

W związku z tym te same wątpliwości wyrażone przez Komisję w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego odnoszą się do rekompensaty przyznanej spółkom byłej grupy Tirrenia od stycznia 2012 r. do czasu wejścia w życie nowych umów.

Co się tyczy w szczególności Saremaru, Komisja zauważa, że po przekazaniu spółki władzom regionalnym, przedsiębiorstwu powierzono obsługę nowych tras łączących Sycylię z kontynentem. Na obecnym etapie Komisja przyjmuje wstępnie stanowisko, że rekompensata na rzecz Saremaru z tytułu obsługi dwóch dodatkowych tras przyniosłaby spółce korzyść gospodarczą mogącą prowadzić do zakłóceń konkurencji i wpływać na wymianę handlową, czyli stanowiłyby pomoc państwa. To samo ma zastosowanie w odniesieniu do innych środków finansowania publicznego przyznanych Saremarowi.

Ponadto na podstawie informacji dostępnych na obecnym etapie Komisja uważa, że władze włoskie wykorzystały w sposób niewłaściwy zatwierdzoną przez Komisję w 2010 r. pomoc na ratowanie dla Tirrenii i Siremaru.

Istnieją poza tym wątpliwości dotyczące twierdzenia Włoch, jakoby rekompensata wypłacona na rzecz nabywców spółek w ramach przyszłych konwencji/zamówień publicznych na usługi nie stanowiła pomocy państwa.

Ponadto na tym etapie Komisja uważa, że udzielona przez Sycylię regwarancja na część ceny zakupu mogła przynieść korzyść gospodarczą zarówno UniCredit, jako gwarantowi pierwszego stopnia, jak i Siremar, jako kredytobiorcy.

Dodatkowo wydaje się, że rzeczywista wartość ceny nabycia zapłaconej przez CIN jest niższa niż wartość określona przez niezależnego rzeczoznawcę wyznaczonego przez właściwe ministerstwo.

Wreszcie zgodnie z informacjami dostępnymi na tym etapie Komisja uważa, że zorganizowane na szczeblu regionalnym przetargi dotyczące sprzedaży publicznych udziałów w spółkach regionalnych nie były wystarczająco niedyskryminacyjne lub bezwarunkowe, aby zagwarantować wybór oferty najkorzystniejszej ekonomicznie na podstawie najwyższej ceny.

Dlatego też obecne rozszerzenie formalnego postępowania wyjaśniającego dotyczy następujących środków:

- a) rekompensaty wypłacanej z tytułu przedłużenia czasu obowiązywania początkowych konwencji do zakończenia procesu prywatyzacji (środek 1);
- b) dodatkowych środków przyjętych przez region Sardynii na rzecz Saremar w okresie (środek 2);
- c) niewłaściwego wykorzystania pomocy na ratowanie (środek 3);
- d) rekompensaty, która ma zostać wypłacona z tytułu świadczenia usługi publicznej w ramach przyszłych konwencji/zamówień publicznych na usługi (środek 4);
- e) regwarancji regionu Sycylii obejmującej część ceny nabycia przez CdI dalszej działalności Siremaru wiążącej się z prawem do świadczenia usługi publicznej (środek 5);
- f) odroczonej płatności ceny za Tirrenię (środek 6);
- g) prywatyzacji spółek regionalnych (środek 7).

Na obecnym etapie Komisja uważa, że wszystkie wyżej wymienione środki wiążą się z dodatkowym finansowaniem ze środków państwowych na rzecz spółek byłej grupy Tirrenia lub ich nabywców i w związku z tym wiążą się z przekazywaniem zasobów państwowych. Środki te przynoszą selektywną korzyść gospodarczą beneficjentom i mogą mieć wpływ na wymianę handlową w UE oraz zakłócić konkurencję w ramach rynku wewnętrznego.

Zgodnie z art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 wszelka bezprawnie przyznana pomoc może podlegać odzyskaniu od beneficjentów.

TEKST PISMA

„La Commissione desidera informare l'Italia che, dopo aver esaminato le informazioni trasmesse dalle autorità italiane relativamente alla misura in oggetto, ha deciso di estendere il procedimento di indagine formale di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del trattato sul funzionamento dell'Unione europea (TFUE).

1. PROCEDIMENTO E MOTIVI DELL'ESTENSIONE

1.1. Contesto

- (1) Il Gruppo Tirrenia è stato proprietà dello Stato italiano attraverso la società Fintecna - Finanziaria per i settori industriali e dei servizi S.p.A. (di seguito *Fintecna*), che comprendeva inizialmente sei società, ossia Tirrenia, Adriatica, Caremar, Saremar, Siremar e Toremar, che fornivano servizi di trasporto marittimo sulla base di contratti separati di servizio pubblico conclusi con lo Stato italiano nel 1991 e rimasti in vigore per 20 anni, dal gennaio 1989 al dicembre 2008 (di seguito *le convenzioni iniziali*).
- (2) Tali contratti di servizio pubblico avevano lo scopo di garantire la regolarità e continuità dei suddetti servizi di trasporto marittimo, che per la maggior parte collegano l'Italia continentale con Sicilia, Sardegna e con altre isole italiane minori. A tal fine, lo Stato italiano concedeva aiuti finanziari sotto forma di sovvenzioni corrisposte direttamente a ciascuna delle società del gruppo.
- (3) Il decreto-legge 30 dicembre 2008 n. 207, convertito in legge 27 febbraio 2009 n. 14, disponeva la proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009.
- (4) L'articolo 19-ter del decreto-legge 25 settembre 2009, n. 135, convertito in legge 20 novembre 2009, n. 166 (di seguito, *la legge del 2009*), ha disposto l'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010, data entro la quale l'Italia intendeva concludere il processo di privatizzazione delle società del Gruppo Tirrenia.
- (5) La legge 1° ottobre 2010, n. 163 che convertiva il decreto-legge 5 agosto 2010, n. 125 (di seguito *la legge del 2010*) ha disposto infine un'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del processo di privatizzazione. Gli acquirenti delle società verranno incaricati del servizio pubblico attraverso la stipula di nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico.

1.2. La decisione di avvio del 2011

1.2.1. Procedimento che ha determinato la decisione di avvio del 2011

- (6) Mediante notifica elettronica del 29 luglio 2010, le autorità italiane informavano la Commissione, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE, delle compensazioni pubbliche che lo Stato italiano aveva corrisposto nel 2008, nel 2009 e 2010 a Caremar - Campania Regionale Marittima S.p.A. (in seguito *Caremar*), una delle compagnie marittime regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. ⁽¹⁾

- (7) Il 1° dicembre 2010 le autorità italiane hanno notificato alla Commissione la corresponsione di compensazioni da parte dello Stato italiano nel 2009 e 2010 a Saremar - Sardegna Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Saremar*) e Toremar - Toscana Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Toremar*), altre due compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. Inoltre, le autorità italiane hanno ripresentato la notifica relativa alle compensazioni pubbliche corrisposte a Caremar nel 2009 e nel 2010.
- (8) Con lettera del 15 dicembre 2010 le autorità italiane hanno informato la Commissione che l'importo delle compensazioni erogate a Caremar, Saremar e Toremar notificato per il 2010 valeva anche per il 2011 e hanno prorogato di conseguenza le notifiche precedenti. Inoltre, le autorità italiane hanno revocato la prima notifica formale delle compensazioni corrisposte a Caremar, a norma dell'articolo 8, paragrafo 1, del regolamento (CE) n. 659/1999 del Consiglio, del 22 marzo 1999, recante modalità di applicazione dell'articolo 93 [ora articolo 108] del trattato CE. ⁽²⁾
- (9) Non era stata presentata all'epoca alcuna notifica ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE in relazione alle compensazioni corrisposte a Tirrenia di Navigazione S.p.A. (di seguito *Tirrenia*) e Siremar - Sicilia Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Siremar*).
- (10) Il 23 marzo 2009, il 9 dicembre 2009, il 21 dicembre 2009, il 6 gennaio 2010, il 27 settembre 2010 e il 12 ottobre 2010, la Commissione ha ricevuto sei denunce relative a varie misure di sostegno adottate dallo Stato italiano a favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. Le denunce riguardavano la compensazione di obblighi di servizio pubblico concessa alle imprese dell'ex Gruppo Tirrenia dopo la scadenza delle convenzioni iniziali, le misure supplementari di sostegno previste da alcuni atti legislativi adottati nell'ambito della privatizzazione delle società, nonché alcuni aspetti della procedura di privatizzazione di Tirrenia e Siremar.
- (11) Il 5 ottobre 2011, la Commissione ha avviato il procedimento di indagine formale in merito a una serie di misure adottate dallo Stato italiano a favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. ⁽³⁾

1.2.2. Ambito di applicazione del procedimento di avvio

1.2.2.1. Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (12) La Commissione è giunta alla conclusione preliminare secondo cui nel presente caso non si riscontrano cumulativamente le quattro condizioni previste dalla sentenza della Corte di giustizia nella causa *Altmark* ⁽⁴⁾ (di seguito *la sentenza Altmark*) al fine di valutare se la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico corrisposta alle società dal 2009 al 2011 abbia

⁽¹⁾ L'ex Gruppo Tirrenia risultava costituito da Tirrenia di Navigazione S.p.A., Saremar - Sardegna Regionale Marittima S.p.A., Toremar - Toscana Regionale Marittima S.p.A., Siremar - Sicilia Regionale Marittima S.p.A. e Caremar - Campania Regionale Marittima S.p.A.

⁽²⁾ GU L 83 del 27.3.1999, pag. 1.

⁽³⁾ GU C 28 dell'1.2.2012.

⁽⁴⁾ Causa C-280/00, *Altmark Trans e Regierungspräsidium Magdeburg* (Raccolta 2003, pag. I-7747).

conferito un vantaggio economico ai beneficiari ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE. La Commissione ha quindi concluso che la compensazione corrisposta alle società Caremar, Toremar e Saremar nel periodo 2009-2011 abbia conferito loro un vantaggio economico. Le motivazioni della Commissione sono riassunte di seguito.

- (13) Primo, l'Italia non aveva presentato alla Commissione alcun documento giuridico e/o formale prodotto dalle competenti autorità che fornisse una chiara descrizione degli obblighi di servizio pubblico imposti ai beneficiari. In mancanza di una precisa definizione precedente del livello dei servizi richiesto, la Commissione non è stata in grado di valutare in maniera definitiva se la definizione di missione di servizio pubblico costituisca un errore manifesto.
- (14) In secondo luogo, la Commissione osservava che i parametri sulla base dei quali è stata calcolata la compensazione erano stati definiti in via preliminare e sembravano rispettare i requisiti di trasparenza. Tuttavia, per quanto riguarda l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico a partire dal 2010, la Commissione aveva altresì osservato che il premio di rischio era stato fissato al 6,5%. La Commissione esprimeva i propri dubbi sul fatto che questo rispecchi un livello adeguato di rischio, tenendo conto del fatto che, da una prima analisi, non risulta che gli operatori assumano rischi che sono normalmente a carico di chi gestisce tali servizi. Conseguentemente, la Commissione aveva ritenuto in via preliminare che gli operatori avessero beneficiato di sovracompensozioni per lo svolgimento dei compiti di servizio pubblico a partire dal 2010.
- (15) Per concludere, la Commissione osservava che i diversi atti giuridici si limitavano a prorogare il sistema già in vigore, autorizzando in tal modo gli operatori già attivi a continuare a ricevere una compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, senza che fosse indetta alcuna procedura pubblica di selezione. Inoltre, le autorità italiane non avevano trasmesso alla Commissione elementi che indicassero che la compensazione versata alle imprese in questo caso per la fornitura del servizio di interesse economico generale (SIEG) fosse stata determinata sulla base dei costi di un'impresa gestita in modo efficiente.
- (16) Pertanto, la Commissione ha ritenuto che la compensazione corrisposta a Caremar, Saremar e Toremar nel periodo di proroga delle convenzioni iniziali fino al 2011 abbia comportato l'utilizzo di risorse statali che potrebbero aver conferito ai beneficiari un vantaggio economico. Poiché tale vantaggio rischiava di pregiudicare gli scambi nell'UE e di falsare la concorrenza nel mercato interno, può configurarsi come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- (17) Inoltre, poiché con i medesimi atti giuridici sono state prorogate anche le convenzioni iniziali concluse dallo Stato italiano con Tirrenia e Siremar, le altre società dell'ex Gruppo Tirrenia, la Commissione ha ritenuto che la compensazione pubblica corrisposta a tali società nello stesso periodo si configurasse anch'essa come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.

1.2.2.2. La cessione degli attivi

- (18) Il 23 dicembre 2009, Fintecna ha pubblicato il primo invito a manifestare interesse per la vendita dell'intero

capitale azionario di Tirrenia e della sua controllata Siremar. Il 4 agosto 2010, dopo il fallimento delle trattative con l'unico soggetto che avesse presentato un'offerta di acquisto vincolante, Fintecna dichiarava chiusa la procedura.

- (19) Nell'agosto e nel settembre 2010, Tirrenia e Siremar erano state ammesse alla procedura concorsuale prevista dalla legge italiana per le grandi imprese, cioè la procedura di amministrazione straordinaria, ed erano state dichiarate in stato di insolvenza dal tribunale competente.
- (20) Dopo che le due imprese erano state dichiarate in stato di insolvenza, il 16 novembre 2010 la Commissione ha adottato una decisione⁽¹⁾ con cui autorizzava l'aiuto per il salvataggio di Tirrenia e della sua controllata regionale, Siremar (di seguito *la decisione sul salvataggio*). Conformemente al punto 32 della stessa decisione, le autorità italiane si erano impegnate a comunicare alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione/liquidazione o la prova che il prestito fosse stato rimborsato completamente e/o che la garanzia fosse stata estinta.
- (21) Il secondo tentativo di privatizzazione (successivo al fallito accordo di vendita della partecipazione menzionato al punto 18 di cui sopra) concerneva la dismissione del complesso aziendale preposto all'erogazione del servizio pubblico nonché, per Tirrenia, del servizio erogato su altre tratte operate al di fuori del rapporto convenzionale, conformemente alle disposizioni del decreto-legge 23 dicembre 2003, n. 347, convertito in legge 18 febbraio 2004, n. 39 (in seguito, *la legge Marzano*) e successive modifiche. L'invito a manifestare interesse in merito all'acquisto dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar è stato pubblicato il 15 settembre 2010 per Tirrenia e il 4 ottobre 2011 per Siremar.
- (22) La Commissione ha ritenuto che le norme speciali introdotte dal decreto-legge 28 agosto 2008, n. 134 recante modifica della legge Marzano per quando concerne la procedura di amministrazione straordinaria per le grandi imprese che forniscono servizi pubblici essenziali, e applicabili nel caso in questione, avessero ridotto considerevolmente i requisiti di trasparenza definiti dal regime generale, segnatamente permettendo trattative private tra il commissario straordinario e i potenziali acquirenti.
- (23) La Commissione osservava inoltre che oltre all'obbligo di assicurare la continuità del servizio, erano state imposte ai potenziali acquirenti alcune condizioni relative ai livelli occupazionali. Al riguardo, la Commissione ha ritenuto che un venditore privato operante in condizioni normali di mercato non avrebbe imposto l'obbligo di mantenere i livelli occupazionali. Fatto salvo il diritto delle autorità pubbliche di esigere che i servizi pubblici rispettino determinati standard di qualità, la Commissione osserva che, con l'imposizione della fornitura di un servizio pubblico soggetto alle medesime condizioni in termini di qualità, frequenza e tariffe, il principale obiettivo dello Stato non era ottenere il miglior prezzo ma piuttosto

⁽¹⁾ Decisione della Commissione del 16 novembre 2010 relativa all'aiuto di Stato N 418/2010, IT – Aiuti al salvataggio a favore di Tirrenia di Navigazione S.p.A. in amministrazione straordinaria, GU C 102 del 2.4.2011.

perseguire un obiettivo pubblico, fondato su considerazioni relative allo sviluppo sociale e regionale. La Commissione ha ritenuto in via preliminare che tali obblighi imposti ai potenziali offerenti possano aver avuto come effetto una riduzione del prezzo di vendita delle attività di Tirrenia e Siremar.

1.2.2.3. La priorità nell'assegnazione degli accosti

- (24) Per quanto riguarda la priorità nell'assegnazione degli accosti a favore delle società del Gruppo Tirrenia, di cui al paragrafo 21 dell'articolo 19-ter della legge del 2009, la Commissione ha ritenuto che tale misura, dal momento che non era oggetto di una remunerazione ai sensi delle norme nazionali di applicazione, costituisse un vantaggio regolamentare che non comportava alcun trasferimento di risorse statali e non potesse quindi qualificarsi come aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE. Tuttavia, poiché la priorità nell'assegnazione degli accosti aveva comportato una perdita di risorse statali, la misura costituiva un aiuto di Stato.

1.2.2.4. Altre misure di sostegno

- (25) La Commissione ha ritenuto che emergessero ulteriori elementi di aiuti di Stato dalle leggi del 2009 e 2010 e segnatamente:
- (a) la possibilità di utilizzare temporaneamente 49 milioni di euro e 7 milioni di euro, che erano stati destinati ad adeguare la flotta, per coprire le spese correnti (articolo 1, paragrafo 1 del D.L. 125/2010);
 - (b) l'esenzione fiscale per tutte le operazioni relative al processo di privatizzazione (articolo 1, paragrafo 5-bis, lettera g), della legge 163/2010;
 - (c) la possibilità per le società del Gruppo Tirrenia di utilizzare le risorse del FAS (Fondo aree sottoutilizzate) ⁽¹⁾ al fine di soddisfare le esigenze di liquidità corrente (articolo 1, paragrafo 5-ter della legge 163/2010).
- (26) Nella decisione di avvio, la Commissione ha ritenuto che tutte le misure di cui sopra comportassero un trasferimento di risorse statali che conferiva un vantaggio economico selettivo ai beneficiari e che tali misure potessero incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato unico.

1.3. Procedimento successivo all'adozione della decisione di avvio del 2011

- (27) Nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane, fra le altre cose, hanno descritto in dettaglio le fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e l'offerta di Compagnia Italiana di Navigazione (di seguito CIN), risultata aggiudicataria. Sulla base di tali informazioni, la Commissione è stata informata del fatto che il pagamento del prezzo d'acquisto da parte di CIN è dilazionato su tutta la durata della nuova convenzione con lo Stato italiano. La presente decisione non prende in esame le osservazioni

presentate dalle parti interessate, né altre osservazioni o commenti trasmessi dall'Italia nell'ambito del procedimento d'indagine formale di cui ai punti da 11 a 26 di cui sopra.

- (28) Inoltre, a seguito dell'adozione della decisione di avvio del 2011, la Commissione ha ricevuto diverse ulteriori denunce in merito alle asserite misure di aiuti di Stato alle società dell'ex Gruppo Tirrenia, concernenti in particolare (i) talune misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar, (ii) un presunto aiuto a Compagnia delle Isole (di seguito *CdI*), l'acquirente del ramo d'azienda di Siremar nel contesto della procedura di vendita ⁽²⁾, (iii) la compensazione da corrispondere a CIN, acquirente selezionato di Tirrenia, per il periodo di 8 anni della futura convenzione e iv) la privatizzazione di Toremar e la compensazione da corrispondere a Moby S.p.A. (di seguito *Moby*), il suo acquirente selezionato, ai sensi del nuovo contratto di servizio pubblico aggiudicato dalle autorità regionali a Moby nella procedura di gara per la privatizzazione di Toremar.
- (29) Per quanto concerne gli eventuali nuovi aiuti a Saremar, i denunciatori sostengono che, invece che procedere immediatamente alla vendita della società cui era stato affidato il nuovo contratto di servizio pubblico, come disposto dalla legge del 2009, la regione aveva successivamente affidato a Saremar l'esercizio di nuove rotte marittime di collegamento fra l'Italia continentale e la Sardegna. I denunciatori sostengono che le nuove rotte attivate non possono essere qualificate come SIEG, giacché i concorrenti offrono servizi sostituibili a condizioni di mercato. Inoltre, i denunciatori precisano che le nuove rotte da e verso l'Italia continentale operate da Saremar non sono state affidate al beneficiario in modo appropriato.
- (30) I denunciatori fanno altresì riferimento a varie altre misure adottate dalla regione Sardegna che avrebbero lo scopo di favorire Saremar rispetto ai concorrenti privati, in particolare (i) il presunto rimborso delle spese di viaggio sostenute dai passeggeri Saremar (nel quadro del cosiddetto progetto *Bonus Sardo Vacanza*); (ii) una sovvenzione di 3 milioni di euro per attività promozionali; (iii) l'emissione di una lettera di patronage relativamente a una linea di credito da 3 milioni di euro; (iv) la ricapitalizzazione della società per 5 773 201,80 euro.
- (31) Inoltre, i denunciatori affermano che successivamente la regione Sardegna ha concesso e/o intende concedere ulteriori aiuti a Saremar. In particolare, con la delibera n. 52/119 del 23 dicembre 2011 le autorità regionali hanno deciso di emettere una nuova lettera di patronage per fornire a detta società una linea di credito per un importo pari a 1 milione di euro.
- (32) Secondo una delle denunce pervenute a seguito dell'adozione della decisione di avvio del 2011, *CdI* si sarebbe aggiudicata l'appalto per la vendita del complesso aziendale di Siremar sulla base di una fidejussione rilasciata a Siremar da Unicredit S.p.A. Secondo il denunciante, tale fidejussione era a sua volta oggetto di una controgaranzia concessa dalla regione Sicilia.

⁽¹⁾ Il Fondo aree sottoutilizzate è un fondo nazionale che sostiene l'attuazione della politica regionale italiana. Le risorse di cui dispone sono stanziare principalmente a favore delle regioni in cui vi sono aree ritenute tali dalle autorità italiane.

⁽²⁾ Cfr. i punti da (18) a (23). La procedura di vendita e ogni eventuale aiuto all'entità venduta, o a *CdI*, risultante dalla vendita di Siremar a un prezzo di vendita inferiore a quello di mercato è in fase di valutazione nell'ambito del procedimento formale d'indagine.

- (33) Un'altra denuncia fa riferimento esclusivamente alle convenzioni future e sostiene che la compensazione da corrispondere a CIN, l'acquirente del ramo d'azienda di Tirrenia, ai sensi della futura convenzione della durata di 8 anni con lo Stato italiano costituisce aiuto di Stato. Secondo il denunciante, la misura di aiuto sarebbe incompatibile con il mercato interno, giacché i servizi marittimi di cui trattasi non possono essere qualificati come veri SIEG. In particolare, il denunciante afferma che solo uno dei porti insulari servito da Tirrenia/CIN nell'ambito del regime di servizio pubblico, segnatamente quello di Arbatax, non è servito anche da operatori privati a condizioni di mercato.
- (34) Per quanto concerne la privatizzazione di Toremar, uno dei denunciati sostiene quanto segue: (i) la procedura di vendita ha conferito un vantaggio a Moby, aggiudicatario dell'appalto, (ii) la concentrazione fra Toremar e Moby ha avuto come esito un monopolio sui collegamenti Piombino/isola d'Elba, e (iii) la compensazione concessa a Moby per l'esercizio del servizio pubblico per tutti i 12 anni del nuovo contratto di servizio pubblico è incompatibile con il mercato interno, in quanto servizi analoghi sono già forniti a condizioni di mercato dal denunciante stesso.
- (35) Il 10 gennaio 2012, le autorità italiane hanno notificato formalmente, ai fini della certezza del diritto, le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle nuove convenzioni agli acquirenti dei rami d'azienda di Tirrenia e Siremar. Il 24 gennaio 2012, il 4 febbraio 2012 e il 3 luglio 2012, la Commissione ha chiesto alle autorità italiane ulteriori informazioni sulle misure notificate. Tali informazioni sono state trasmesse dalle autorità italiane con lettere del 9 febbraio 2012, 11 maggio 2012 e 19 luglio 2012.
- (36) Con lettera del 19 luglio 2012, le autorità italiane hanno informato la Commissione dell'avvenuta stipula della nuova convenzione fra lo Stato italiano e CIN. Il 30 luglio 2012, le autorità italiane hanno inoltre confermato che la futura convenzione fra lo Stato italiano e CdI, acquirente di Siremar, sarebbe stata firmata entro il 31 luglio 2012. Ad oggi la Commissione non ha ricevuto le convenzioni stipulate.
- (37) Al contempo, le autorità italiane hanno trasmesso le informazioni supplementari richieste in merito alla privatizzazione delle restanti compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia, e segnatamente Toremar, Caremar, Saremar e Laziomar.⁽¹⁾ Tali informazioni, che comprendono una descrizione dettagliata delle condizioni imposte dalle autorità italiane ai potenziali offerenti, non erano state messe a disposizione della Commissione alla data di adozione della decisione di avvio del 2011.
- (38) Il 12 ottobre 2012 le autorità italiane hanno notificato ai fini della certezza del diritto, un finanziamento pubblico di 10 milioni di euro alla Saremar quale compensazione per l'esercizio di due rotte di collegamento tra la Sardegna e l'Italia continentale nel 2011/2012, in particolare

Civitavecchia - Golfo Aranci e Porto Torres - Vado Ligure. Come indicato nella notifica, la misura sembra essere stata implementata il 1 dicembre 2012.

1.4. Portata dell'estensione

- (39) In primo luogo, la notifica trasmessa inizialmente dalle autorità italiane in data 15 dicembre 2010 (cfr. il punto 8 di cui sopra) riguardava unicamente la compensazione corrisposta a Caremar, Toremar e Saremar nell'ambito delle convenzioni iniziali prorogate per il periodo 2009-2011. Poiché le società hanno continuato a ricevere compensazioni per l'esercizio delle rotte dopo la fine del 2009, è opportuno estendere il procedimento d'indagine formale alle compensazioni per oneri di servizio pubblico corrisposte a tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia fino alla conclusione dell'iter di privatizzazione, cioè fino all'aggiudicazione formale delle nuove convenzioni/ nuovi contratti di servizio pubblico agli acquirenti.
- (40) Per alcune società dell'ex Gruppo Tirrenia il processo di privatizzazione non è stato ancora completato. Secondo le informazioni di cui dispone per il momento la Commissione, finora è stata completata solo la privatizzazione di Tirrenia, Siremar and Toremar.⁽²⁾ Stando alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, le nuove convenzioni fra lo Stato italiano e gli acquirenti di Tirrenia e Siremar sono già state stipulate. Tuttavia in questa fase non è chiaro alla Commissione se il nuovo contratto di servizio pubblico con l'acquirente di Toremar sia già entrato in vigore.
- (41) A eccezione della notifica summenzionata nel paragrafo (38), riguardante la compensazione alla Saremar per l'esercizio temporaneo delle due rotte aggiuntive, le autorità italiane non hanno informato la Commissione di alcuna modifica sostanziale rispetto al 2011 delle condizioni relative al servizio pubblico, ivi inclusa la compensazione erogata alle società per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico. Di conseguenza, sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia, a eccezione della Saremar, abbiano continuato l'esercizio del servizio pubblico alle medesime condizioni del 2011.
- (42) Di conseguenza, gli stessi dubbi sollevati dalla Commissione nella decisione di avvio si applicano anche alla compensazione concessa alle società dell'ex Gruppo Tirrenia a far data dal gennaio 2012 e fino alla conclusione della privatizzazione e all'entrata in vigore delle nuove convenzioni/dei nuovi contratti di servizio pubblico.
- (43) In secondo luogo, la decisione di avvio del 2011 non comprendeva una valutazione delle ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar a seguito della cessione della partecipazione azionaria in tale compagnia da parte di Tirrenia. Questo perché all'epoca della decisione di avvio del 2011, la Commissione non era a conoscenza di tali misure adottate a livello regionale.
- (44) In terzo luogo, in base alle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che le autorità italiane

⁽¹⁾ Il ramo d'azienda incaricato di assicurare i collegamenti con l'arcipelago pontino, trasferito dalla Campania al Lazio.

⁽²⁾ L'Autorità italiana garante della concorrenza ha autorizzato le concentrazioni con delibere del 23 novembre 2011 (Siremar) e 19 luglio 2011 (Toremar).

abbiano applicato abusivamente l'aiuto per il salvataggio di cui al punto 20 di cui sopra, in quanto Tirrenia e Siremar non hanno smesso di utilizzare gli aiuti al salvataggio allo scadere dei sei mesi previsti dalla decisione sugli aiuti al salvataggio.

- (45) Quarto, nella decisione di avvio del 2011, la Commissione non aveva valutato alla luce delle norme sugli aiuti di Stato le compensazioni da corrispondere per l'esercizio del servizio pubblico agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. Tale decisione comprendeva soltanto una valutazione preliminare della procedura di vendita delle attività di Tirrenia e Siremar, che avrebbe condotto all'aggiudicazione delle future convenzioni agli acquirenti. Pertanto, la compensazione da versare ai sensi delle nuove convenzioni non è stata inserita nella decisione di avvio del 2011.
- (46) Alla luce delle denunce ricevute recentemente, la Commissione ritiene utile una valutazione più approfondita di tali sovvenzioni per stabilire in quale misura siano qualificabili come aiuti di Stato.
- (47) Quinto, come già osservato, una delle denunce ricevute successivamente all'adozione della decisione di avvio del 2011 sostiene, fra le altre cose, che CdI si sarebbe aggiudicata l'appalto per la vendita del complesso aziendale di Siremar sulla base di una garanzia di pagamento su una parte del prezzo di acquisto prestata a Siremar da una banca commerciale, segnatamente Unicredit S.p.A. Tale garanzia sarebbe stata condizionata a una controgaranzia rilasciata dalla regione Sicilia. Il denunciante afferma che la controgaranzia, che non prevedeva la corresponsione di alcun premio alla regione, costituisce un aiuto a CdI.
- (48) Il denunciante ha presentato ricorso dinnanzi ai tribunali nazionali contro l'aggiudicazione della Siremar a CdI. Sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, il Tribunale amministrativo regionale del Lazio (di seguito TAR) ha statuito, il 7 giugno 2012 che la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia per parte del prezzo d'acquisto offerto dall'aggiudicatario costituiva un aiuto di Stato, a prescindere dal fatto che in ultima analisi la controgaranzia sia stata eseguita o ritirata. Di conseguenza, il TAR ha dichiarato la procedura di vendita del ramo d'azienda Siremar parzialmente nulla. Tramite ordinanza sospensiva pronunciata il 18 luglio 2012, il Consiglio di Stato (di seguito CdS) ha sospeso l'esecuzione della sentenza del TAR, escludendo temporaneamente il rinnovo della procedura.
- (49) Sebbene la procedura di vendita di Siremar fosse inclusa nella decisione di avvio del 2011, all'epoca la Commissione non era al corrente di alcuna garanzia o controgaranzia prestata ad alcuno degli offerenti.
- (50) Sesto, nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane avevano descritto dettagliatamente le fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e l'offerta, risultata vincente, di CIN. Il prezzo di acquisto sarà corrisposto da CIN in tranches nell'arco degli otto anni di durata della nuova convenzione. Se si considera il valore attuale di tali pagamenti, l'effettivo prezzo di acquisto accordato a CIN è inferiore al valore di mercato calcolato dal perito nominato dal ministero per lo Sviluppo economico (di seguito il *ministero competente*).
- (51) Infine, la Commissione è stata informata di talune condizioni che le autorità italiane hanno imposto ai potenziali offerenti nelle procedure di vendita delle compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia concessionarie dei nuovi contratti di servizio pubblico.
- (52) Pertanto, nel paragrafo che segue saranno descritte in dettaglio le seguenti misure:
- la compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (*misura 1*);
 - le ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Siremar (*misura 2*);
 - l'applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (*misura 3*);
 - la compensazione da corrispondere per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito delle future convenzioni o dei futuri contratti di servizio pubblico (*misura 4*);
 - la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia relativamente a parte del prezzo di acquisto offerto da CdI per l'acquisto del complesso aziendale di Siremar preposto all'erogazione del servizio pubblico e l'aumento di capitale di CdI (*misura 5*);
 - il pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto di Tirrenia (*misura 6*);
 - la privatizzazione delle compagnie regionali (*misura 7*).
- (53) La presente decisione non concerne le osservazioni presentate dalle parti interessate, né l'insieme dei commenti trasmessi dall'Italia nell'ambito del procedimento d'indagine formale di cui ai punti da 11 a 26 di cui sopra, fatta eccezione per le informazioni trasmesse concernenti il prezzo di acquisto del complesso aziendale di Tirrenia.

2. DESCRIZIONE DETTAGLIATA DELLE MISURE OGGETTO DELLA PRESENTE DECISIONE

2.1. Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)

- (54) Le convenzioni iniziali erano state concluse per un periodo di vent'anni e scadevano a dicembre 2008. Come ricordato ai punti da 3 a 5, esse erano state successivamente prorogate fino alla conclusione del processo di privatizzazione delle società dell'ex Gruppo Tirrenia, tramite l'adozione dei seguenti atti legislativi:
- il decreto-legge 30 dicembre 2008, n. 207, convertito in legge 27 febbraio 2009, n. 14, recante disposizioni per la proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009;
 - la legge del 2009 recante disposizioni, tra l'altro, per la proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010; e
 - la legge del 2010 che ha disposto la proroga delle convenzioni iniziali fino al termine del processo di privatizzazione.

- (55) La decisione di avvio del 2011 ha riguardato unicamente la compensazione pubblica corrisposta a tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia dal 2009 fino alla fine del 2011. La Commissione presume che dette società abbiano continuato a ricevere compensazioni per gli oneri di servizio pubblico dopo tale data alle medesime condizioni del 2011.
- 2.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)**
- 2.2.1. Estensione dell'ambito di applicazione del servizio pubblico**
- (56) Secondo le informazioni trasmesse dalle autorità italiane, al momento del trasferimento di Saremar da Tirrenia alla regione Sardegna, conformemente alla legge del 2009, la prima effettuava collegamenti tra la Sardegna e le isole minori a nord-est e sud-ovest della Sardegna (La Maddalena/Palau, Carloforte/Portovesme e Carloforte/Calasetta), nonché un collegamento internazionale tra Sardegna e Corsica. Secondo le informazioni fornite in precedenza dalle autorità italiane, tutti i suddetti servizi facevano tradizionalmente parte del sistema di servizio pubblico.
- (57) Sulla base delle informazioni trasmesse da diversi denunciatori dopo l'adozione della decisione di avvio del 2011, a seguito della delibera regionale 20/57 del 26 aprile 2011, Saremar era stata incaricata dell'esercizio dei nuovi collegamenti di cabotaggio marittimo a partire dal 15 giugno 2011 e fino al 15 settembre 2011, nello specifico di almeno due dei seguenti collegamenti (servizi misti):
- (a) Sardegna nordorientale (Olbia o Golfo Aranci)/Italia centromeridionale (Civitavecchia o Napoli) e ritorno;
 - (b) Sardegna nordorientale (Olbia o Golfo Aranci)/Italia centrosettentrionale (La Spezia, Carrara o Livorno) e ritorno;
 - (c) Sardegna nordoccidentale (Porto Torres)/Italia settentrionale (Genova o Savona) e ritorno;
- (58) Inoltre, ai sensi della delibera regionale di cui sopra, la compagnia marittima era libera di aumentare il numero di collegamenti internazionali.
- (59) Saremar ha quindi avviato le seguenti rotte: Civitavecchia/Golfo Aranci operata giornalmente dal 15 giugno 2011 al 15 settembre 2011 e Porto Torres/Vado Ligure con frequenza tetrasettimanale tra il 22 giugno 2011 e il 15 settembre 2011.
- (60) Le delibere regionali 25/69 del 19 maggio 2011 e 27/4 del 1° giugno 2011 hanno disciplinato il sistema tariffario per i collegamenti fra la Sardegna e l'Italia continentale gestiti da Saremar. In particolare, la delibera 25/69 riguardava l'avvio della rotta Golfo Aranci/Civitavecchia e il relativo sistema tariffario. Con delibera 27/4 è stato istituito il collegamento Porto Torres/Vado Ligure (Savona). La delibera disponeva inoltre l'adozione di uno sconto di non meno del 15% sulla tariffa per residenti e nativi.
- (61) Inoltre, con la delibera regionale n. 36/6 del 1° settembre 2011 la regione Sardegna ha stabilito: (i) che Saremar avrebbe operato dal 30 settembre 2011 al 30 settembre 2012 almeno uno delle seguenti linee miste merci/passeggeri: Olbia - Livorno, Porto Torres-Livorno e Cagliari-Piombino; (ii) che Saremar avrebbe inserito in calendario, dal 15 maggio 2012 al 15 settembre 2012 la riapertura delle seguenti linee turistiche: Golfo Aranci (oppure Olbia) - Civitavecchia, Porto Torres - Vado Ligure (oppure Genova); (iii) che si sarebbe proceduto alla ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito vantato dalla stessa nei confronti di Tirrenia in procedura fallimentare.
- (62) Sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, Saremar ha riattivato la tratta Olbia/Civitavecchia il 16 gennaio 2012. La rotta Porto Torres/Vado Ligure è stata riattivata il 1° giugno 2012. Tutti i servizi sono stati interrotti il 15 settembre 2012.
- (63) Con legge regionale n. 15 del 7 agosto 2012, le autorità regionali hanno autorizzato la spesa di 10 milioni di euro alla Saremar per far fronte alle perdite subite nell'esercizio dei servizi tra la Sardegna e il continente. Conformemente alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, le perdite subite dalla Saremar nell'esercizio delle tratte in questione ammontano a 9 030 690,75 euro.
- 2.2.2. Bonus Sardo Vacanza**
- (64) La delibera regionale n. 20/58 del 26 aprile 2011 stabiliva che l'Agenzia Sardegna Promozione (di seguito l'Agenzia) avrebbe parzialmente finanziato il cosiddetto progetto Bonus "Sardo Vacanza" per 1 milione di euro, contribuendo altresì all'attività promozionale necessaria con 3 milioni di euro.
- (65) Il progetto del Bonus "Sardo Vacanza" era stato approvato nell'intento di promuovere e sostenere il turismo sardo. Il progetto prevedeva il rimborso di parte della spesa di trasporto a tutti i passeggeri (fino a un massimo di 90 euro, applicabile a gruppi di due-tre persone) che effettuavano un viaggio via nave da/verso la Sardegna che comportasse un soggiorno di almeno tre notti in Sardegna nel periodo compreso tra il 2 maggio 2011 e il 3 luglio 2011.
- (66) Con delibera regionale n. 25/53 del 19 maggio 2011, la regione Sardegna ha dato mandato a Saremar di effettuare l'attività promozionale necessaria, che consisteva essenzialmente nell'affiggere il logo e i messaggi promozionali sulle proprie imbarcazioni. A tale scopo, la delibera ha anche dato mandato all'Agenzia di destinare a tal fine a favore di Saremar un importo di 3 milioni di euro, previsti dalla delibera regionale n. 20/58 del 26 aprile 2011, con versamento immediato di un anticipo pari all'80% di detto importo.
- (67) La delibera n. 20/58 prevedeva l'interruzione di tale regime a partire dal luglio 2011.
- 2.2.3. Il prestito da 3 milioni di euro e la lettera di patronage**
- (68) Ai sensi della delibera della giunta regionale n. 23/2 del 12 maggio 2011, essendosi "reso necessario prevedere a favore di Saremar S.p.A. la concessione di un fido" la regione Sardegna ha concesso a quest'ultima un prestito di 3 milioni di euro, ad un interesse pari "al tasso medio di mercato", avente una durata indicativa di otto mesi.
- (69) Con delibera n. 31/24 del 20 luglio 2011 la regione Sardegna ha deciso di fornire a Saremar una lettera di patronage per la concessione della linea di credito di cui sopra da parte del Banco di Sardegna S.p.A.

(70) La lettera di patronage approvata dalla regione Sardegna a favore di Saremar dichiara le attuali intenzioni della regione e le sue probabili reazioni al verificarsi di taluni eventi, come la possibile vendita in blocco o parziale della propria partecipazione in Saremar. In particolare, il Presidente della regione Sardegna si impegna a comunicare al mutuante eventuali modifiche della propria partecipazione azionaria nella compagnia marittima e a vegliare affinché la società sia gestita in modo efficiente così da tutelare i rispettivi interessi.

2.2.4. La ricapitalizzazione

(71) La delibera regionale n. 36/6 del 1° settembre 2011 ha sancito la ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito vantato dalla stessa nei confronti di Tirrenia in procedura fallimentare.

(72) Conformemente alla succitata delibera, Saremar avrebbe dovuto ridurre il credito vantato nei confronti di Tirrenia, pari a 11 546 403,59 euro in sede di procedura di insolvenza, come da sentenza resa dal Tribunale di Roma, Sez. fallimentare e dichiarata eseguibile il 1° aprile 2011. La conseguente riduzione di 5 773 201,80 euro del credito esigibile, pari al 50%, in sede di approvazione del bilancio della società per l'esercizio 2010, ha comportato l'iscrizione di una perdita di 5 253 530,05 e di conseguenza un calo del capitale sociale di Saremar, che si è ridotto a 4 890 950,36 euro ⁽¹⁾.

(73) A norma dell'articolo 2446 del Codice civile italiano, poiché il capitale proprio di Saremar è stato ridotto di oltre un terzo, gli azionisti devono procedere alla ricapitalizzazione della società.

(74) Pertanto, le autorità regionali hanno deciso di procedere alla ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito da essa vantato nei confronti di Tirrenia, come registrato dalla Sez. Fallimentare del Tribunale civile di Roma.

(75) Dalle informazioni recentemente trasmesse dai denunciati risulta che con risoluzione della società dell'11 luglio 2012, l'importo della ricapitalizzazione sia stato ridotto a 6 099 961 euro, di cui 824 309,69 già versati.

2.2.5. Altre misure

(76) Con delibera n. 52/119 del 23 dicembre 2011 le autorità regionali sarde hanno disposto l'approvazione di una nuova lettera di patronage per consentire a Saremar di ottenere una nuova linea di credito per 1 milione di euro.

2.3. Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)

(77) Il 16 novembre 2010 la Commissione ha approvato l'aiuto per il salvataggio concesso a Tirrenia e Siremar. L'aiuto consisteva di una garanzia sulle linee di credito aperte da istituti di credito privati a favore di Tirrenia, per

un ammontare di 95 milioni di euro. L'Italia si è impegnata a trasmettere alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione o, in alternativa, le prove del rimborso completo del prestito e/o dell'estinzione della garanzia.

(78) Con lettera del 16 maggio 2011 le autorità italiane informavano la Commissione che, poiché la prima tranche del prestito garantito era stata erogata al beneficiario solo in data 28 febbraio 2011, il prestito sarebbe stato rimborsato entro il 28 agosto 2011. Non è stato fornito nessun ulteriore chiarimento.

(79) Non avendo ricevuto alcuna informazione sul rimborso del prestito, con lettere datate 5 ottobre 2011 e 28 novembre 2011 la Commissione ha chiesto alle autorità italiane di confermare il rispetto delle condizioni di cui al punto 25, lettera a) degli orientamenti comunitari sugli aiuti di Stato per il salvataggio e la ristrutturazione di imprese in difficoltà ⁽²⁾ (di seguito *gli orientamenti per il salvataggio e la ristrutturazione*) e ai punti 32 e 47 della decisione sugli aiuti per il salvataggio.

(80) Con lettera datata 9 dicembre 2011, le autorità italiane hanno comunicato alla Commissione che le istituzioni finanziarie selezionate, e segnatamente la Banca Infrastrutture Innovazione e Sviluppo S.p.A. (di seguito "BIIS") e Unicredit S.p.A. (di seguito Unicredit) avevano autorizzato l'apertura di una linea di credito dell'importo di 40 milioni di euro a favore di Tirrenia e Siremar (25 milioni per Tirrenia e 15 milioni per Siremar) con scadenza il 30 giugno 2011. Con un decreto del 15 febbraio 2011, lo Stato aveva garantito il prestito.

(81) Successivamente, il finanziamento è stato erogato come segue:

(a) il 28 febbraio 2011, la prima tranche del prestito (20 milioni di euro per Tirrenia e 12 milioni di euro per Siremar);

(b) il 23 marzo 2011, la seconda tranche del prestito (5 milioni di euro per Tirrenia e 3 milioni di euro per Siremar).

(82) Poiché Tirrenia non è stata in grado di rimborsare il prestito entro il 30 giugno 2011, l'11 luglio 2011 è stata attivata la garanzia statale, con il risultato che Tirrenia e Siremar risultavano debitori nei confronti dello Stato per 25 203 063,89 euro e 15 121 838,33 euro rispettivamente.

(83) In base alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, il tribunale fallimentare ha successivamente autorizzato l'insinuazione del ministero dell'Economia e delle Finanze fra i creditori preferenziali ("prededucibili") di Tirrenia e Siremar. Secondo le autorità italiane, come comunicato in

⁽¹⁾ Dopo il ricorso alla riserva di legge ammontante a 258 000 euro e ai proventi derivanti dai precedenti esercizi finanziari pari a 104 579,69 euro.

⁽²⁾ GU C 244 dell'1.10.2004, pagg. 2-17.

precedenza alla Commissione, il commissario straordinario all'epoca aveva ritenuto che fosse possibile recuperare l'aiuto entro il 28 agosto 2011 e, nello specifico, che il finanziamento sarebbe stato rimborsato integralmente dopo la vendita degli attivi della compagnia (cfr. punti da 18 a 23 di cui sopra).

(84) Il 25 luglio 2011 è stato stipulato il contratto di vendita del complesso aziendale Tirrenia a CIN ⁽¹⁾. Ciononostante, la cessione degli attivi è stata ulteriormente procrastinata, asseritamente a causa delle lungaggini burocratiche relative alla procedura di autorizzazione della concentrazione. Tale concentrazione era stata approvata dall'Autorità garante della concorrenza il 21 giugno 2012.

(85) Il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno informato la Commissione che le somme dovute da Tirrenia e Siremar, quale risultato dell'escussione della garanzia, sono state restituite allo Stato. In particolare, le autorità italiane hanno fornito la prova che le somme di 25 852 548,93 euro e di 15 511 529,35 euro sono state rispettivamente rimborsate da Tirrenia e Siremar il 18 settembre 2012.

2.4. Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)

(86) L'articolo 19-ter della legge del 2009 ha stabilito che, in vista della privatizzazione delle società del Gruppo Tirrenia, la partecipazione azionaria nelle società regionali (ad eccezione di Siremar) fosse trasferita da Tirrenia nel modo seguente:

- (a) Caremar alla regione Campania. Successivamente, la regione Campania avrebbe trasferito alla regione Lazio la società incaricata di assicurare i collegamenti di trasporto con l'Arcipelago pontino, ovvero Laziomar;
- (b) Saremar alla regione Sardegna;
- (c) Toremar alla regione Toscana.

(87) La legge del 2009 ha inoltre specificato che sarebbero state concluse nuove convenzioni tra lo Stato italiano e Tirrenia e Siremar entro il 31 dicembre 2009. Allo stesso modo, i servizi regionali sarebbero stati inclusi in contratti di servizio pubblico, da concludere tra Saremar, Toremar e Caremar con le autorità regionali rispettivamente entro il 31 dicembre 2009 (Sardegna e Toscana) e il 28 febbraio 2010 (Campania e Lazio). Le nuove convenzioni o i nuovi contratti di servizio pubblico sarebbero entrati in vigore all'atto del completamento del processo di privatizzazione di ciascuna delle società dell'ex Gruppo Tirrenia.

⁽¹⁾ Con decisione del 27 aprile 2012 la Commissione ha chiuso l'indagine approfondita avviata nel gennaio 2012 sulla concentrazione in merito alla vendita di Tirrenia a CIN, dopo che le parti avevano abbandonato la transazione notificata. Successivamente, CIN ha cambiato i componenti originari della joint-venture (Grimaldi, Marininvest e Onorato Partecipazioni) e ha notificato all'Autorità italiana garante della concorrenza una nuova transazione.

(88) Pertanto, il processo di riorganizzazione del Gruppo Tirrenia comporta l'approvazione di nuove convenzioni e nuovi contratti di servizio pubblico con le società dell'ex Gruppo Tirrenia e, successivamente, l'indizione di una gara d'appalto per la privatizzazione delle società, di cui i nuovi contratti costituiscono parte integrante.

(89) La legge del 2009 stabiliva inoltre chiaramente il massimale della compensazione annua applicabile dal 2010 per la prestazione dei servizi offerti nell'ambito delle convenzioni iniziali prorogate, nonché per tutta la durata delle nuove convenzioni/ nuovi contratti di servizio pubblico, come segue:

Tabella 1 – Massimali della compensazione annua nel 2010

Società	Compensazione annua
Tirrenia	72 685 642 EUR
Siremar	55 694 895 EUR
Saremar	13 686 441 EUR
Toremar	13 005 441 EUR
Caremar	19 839 226 EUR
Laziomar ⁽¹⁾	10 030 606 EUR

⁽¹⁾ Già un ramo d'azienda di Caremar, incaricata di operare i collegamenti con l'Arcipelago pontino in base al regime di servizio pubblico.

(90) Come indicato al punto 35, ad oggi le autorità italiane hanno notificato soltanto le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle convenzioni future agli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar.

(91) Tuttavia, poiché al contempo sono state avviate le procedure di vendita di Caremar, Toremar, Saremar e Laziomar sulla base delle leggi del 2009 e 2010, la presente decisione riguarda altresì la compensazione corrisposta per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito dei futuri contratti di servizio pubblico agli acquirenti di queste compagnie dell'ex Gruppo Tirrenia, sebbene tali misure non siano state formalmente notificate dalle autorità italiane. La Commissione fa altresì osservare che la compensazione da corrispondere nell'ambito del futuro contratto di servizio pubblico a Moby, acquirente di Toremar, è oggetto di una denuncia presentata da un concorrente che aveva formulato la propria offerta nella fase finale della procedura di privatizzazione di Toremar (cfr. punto 34 supra).

2.4.1. CIN

Beneficiario

(92) CIN, costituita ai fini della gara d'appalto da Onorato Partecipazioni S.r.l. e Clessidra SGR S.p.A si è aggiudicata il complesso aziendale di Tirrenia.

Rotte

(93) In base al progetto di convenzione fra lo Stato e CIN, quest'ultima avrebbe gestito le seguenti rotte in regime di servizio pubblico:

Tabella 2 – Rotte servite da CIN nell'ambito della futura convenzione

Rotte miste	Rotte per il trasporto merci
Napoli/Palermo (stagione invernale)	Napoli - Cagliari
Genova - Porto Torres (stagione invernale)	Genova/Livorno - Cagliari
Genova - Olbia - Arbatax	Ravenna - Catania
Civitavecchia -Olbia (stagione invernale)	
Napoli - Cagliari	
Cagliari - Palermo	
Cagliari -Trapani	
Civitavecchia - Cagliari - Arbatax	
Termoli - Tremiti	

- (94) In alta stagione le linee Napoli/Palermo, Genova/Porto Torres, Civitavecchia/Olbia saranno servite a prezzi di mercato.
- (95) Le autorità italiane hanno presentato informazioni sui servizi forniti nel 2012 dai concorrenti di Tirrenia sulle linee miste. Non è stata trasmessa alcuna informazione in merito alla situazione della concorrenza per quanto concerne le rotte commerciali servite da Tirrenia nel 2012 in regime di servizio pubblico che saranno rilevate da CIN. La Commissione in questa fase non conosce le eventuali modifiche alle caratteristiche dei servizi forniti dai concorrenti, eventualmente, a seguito dell'entrata in vigore della nuova convenzione fra lo Stato e CIN.

Bilancio e durata

- (96) Secondo le autorità italiane, la nuova convenzione stipulata fra lo Stato italiano e CIN avrà una durata di 8 anni. Tuttavia, il progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane nel quadro della notifica non prevede alcuna durata specifica.
- (97) La compensazione annua da corrispondere a CIN nell'ambito della nuova convenzione ammonta a 72 685 642 euro.

Obblighi di servizio pubblico

- (98) In base al progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane, gli obblighi di servizio pubblico imposti a CIN riguardano il tipo e la capacità delle imbarcazioni assegnate al collegamento marittimo fornito in regime di servizio pubblico, la frequenza del servizio e le relative tariffe.

Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (99) La compensazione per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito della nuova convenzione sarà calcolata con il metodo di cui alla delibera CIPE del 9 novembre 2007 (di seguito la delibera CIPE) ⁽¹⁾, già utilizzato per il calcolo della compensazione corrisposta alle società dell'ex Gruppo Tirrenia nel 2010 e nel 2011.

2.4.2. CdI

Beneficiario

- (100) CdI è l'aggiudicatario della gara per la vendita del complesso aziendale di Siremar, la società concessionaria del servizio pubblico. CdI è partecipata da Mediterranea Holding di Navigazione S.p.A. (di seguito *Mediterranea*), per il 65.32% della quota azionaria. Il 43% della partecipazione in *Mediterranea* è di proprietà della regione Sicilia.

Rotte

- (101) Sulla base della nuova convenzione, CdI fornirà servizi misti su varie rotte nei seguenti settori:

Tabella 3 – Settori di rotte servite da CdI nell'ambito della futura convenzione

Milazzo - Isole Eolie - Napoli
Trapani - Isole Egadi
Porto Empedocle - Linosa - Lampedusa (Isole Pelagie)
Trapani - Pantelleria
Palermo - Ustica

- (102) Le autorità italiane hanno comunicato informazioni in merito ai servizi forniti dai concorrenti di Siremar sulle rotte servite da quest'ultima in regime di servizio pubblico nel 2012, le quali verranno rilevate da CdI. La Commissione in questa fase non è a conoscenza di eventuali modifiche delle caratteristiche dei servizi forniti dai concorrenti a seguito dell'entrata in vigore della nuova convenzione fra la regione Sicilia e CdI.
- (103) Secondo le autorità italiane, i concorrenti di Siremar sulle rotte gestite in base alla convenzione iniziale, poi prorogata, sono operatori selezionati dalla regione Sicilia tramite procedure di gara aperte, che vengono compensate di conseguenza. Questi ultimi offrono servizi nei seguenti settori:

Tabella 4 – Servizi forniti dai concorrenti di Siremar nell'ambito della proroga della convenzione iniziale

Servizio	Operatore
Collegamento rapido (isole Eolie)	Ustica Lines
Servizio misto passeggeri/merci (isole Eolie)	NGI
Servizio misto passeggeri/merci (isole Egadi)	Traghetti Del Mediterraneo
Collegamento rapido (isole Egadi)	Ustica Lines
Servizio misto passeggeri/merci (Pantelleria)	Traghetti Del Mediterraneo
Servizio misto passeggeri/merci (Ustica)	NGI
Collegamento rapido (isole Pelagie e Ustica)	Ustica Lines
Collegamento rapido in alta stagione (isole Pelagie)	Ustica Lines

⁽¹⁾ GURI n. 50 del 28 febbraio 2008.

Bilancio e durata

- (104) Secondo le autorità italiane, la nuova convenzione fra la regione Sicilia e Cdl avrà una durata di 12 anni. La durata della nuova convenzione è chiaramente indicata nel progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane.
- (105) La compensazione annua da corrispondere a Cdl nell'ambito della nuova convenzione ammonta a 55 694 895 euro.

Obblighi di servizio pubblico

- (106) In base al progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane, gli obblighi di servizio pubblico imposti a Cdl riguardano il tipo e la capacità delle imbarcazioni assegnate ai collegamenti marittimi forniti in regime di servizio pubblico, la frequenza del servizio e le tariffe praticate.

Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (107) Ai sensi della legge del 2009 e della delibera CIPE (vedi punto 97), la compensazione è calcolata sulla base della stessa metodologia utilizzata per tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia nel 2010.

2.4.3. *Gli acquirenti di Toremar, Caremar, Laziomar e Saremar*

- (108) Stando alle informazioni di cui dispone la Commissione nella fase attuale del procedimento in corso di cui ai punti da 11 a 26 supra, ciascun contratto di servizio pubblico sarà stipulato per un periodo di 12 anni.
- (109) La compensazione annua sarà calcolata secondo il metodo di cui alla delibera CIPE. I massimali di compensazione annua nell'ambito dei nuovi contratti di servizio pubblico di cui sopra sono i seguenti:

Tabella 5 – Massimali della compensazione annua per le compagnie regionali

Società	Compensazione annua
Saremar	13 686 441 EUR
Toremar	13 005 441 EUR
Caremar	19 839 226 EUR
Laziomar	10 030 606 EUR

2.5. La controgaranzia della regione Sicilia relativa ai pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e l'aumento di capitale di Cdl (misura 5)

- (110) Di seguito la Commissione descrive, in sequenza, le fasi principali della procedura di vendita di Siremar come illustrate in dettaglio dalle autorità italiane.
- (111) Dopo la pubblicazione del bando di gara in data 4 ottobre 2010, i cinque soggetti che avevano presentato manifestazioni di interesse sono stati ammessi alla fase di due diligence. Il commissario straordinario aveva successivamente inviato la lettera di procedura a detti soggetti, invitandoli a presentare un'offerta irrevocabile entro il 15 marzo 2011. Tali offerte dovevano comprendere un piano industriale e il prezzo di acquisto offerto, comprendente un prezzo minimo non inferiore a quello indicato

dal perito indipendente nominato dal ministero competente e un prezzo massimo non superiore al primo di oltre il 10%.

- (112) L'8 marzo 2011 è stata presentata la valutazione del perito indipendente. Il valore stimato di vendita del complesso aziendale Siremar è stato di 55 milioni di euro.
- (113) Solo un'offerta è stata presentata entro il termine previsto da Ustica Lines S.p.A. (di seguito *Ustica Lines*). Il prezzo minimo offerto era di 60 milioni di euro. L'azienda si impegnavano anche ad assumersi i costi necessari per la risoluzione dei contratti di lavoro dei dipendenti. Il commissario straordinario ha deciso di riaprire la procedura, asseritamente in quanto riteneva l'offerta in questione non rispondente ai requisiti indicati nel bando di gara, in particolare per la mancanza di una garanzia sul prezzo d'acquisto da parte di un istituto finanziario e per l'assenza dei dettagli sulle modalità di finanziamento dell'acquisto.
- (114) Alla nuova scadenza del 5 aprile 2011, Cdl ha presentato un'offerta vincolante e Ustica Lines una lettera d'intenti con cui chiedeva una proroga del termine di presentazione delle offerte.
- (115) Il prezzo offerto da Cdl ammontava a 60,1 milioni di euro, di cui 10 milioni di euro con pagamento immediato e il resto dilazionato come segue:
- 4,1 milioni di euro e 6 milioni di euro rispettivamente alla fine del primo e del secondo anno successivi all'effettiva cessione degli attivi;
 - 20 milioni di euro subordinati al raggiungimento di un accordo sindacale entro la fine del terzo anno;
 - 20 milioni di euro alla fine del 2013; tuttavia, questa somma verrebbe ridotta qualora i risultati economici nel corso del periodo 2011-2013 risultassero inferiori a quelli previsti dal piano industriale messo a disposizione dei potenziali acquirenti nel corso della procedura di vendita.
- (116) Secondo le autorità italiane, il commissario straordinario, considerata in particolare il fatto che l'offerta di Cdl rispetto ai risultati economici della società, ha invitato i partecipanti a formulare offerte migliorative rispetto a quella presentata da Cdl. L'avvio di questa successiva fase della procedura è stato autorizzato dal ministero competente il 10 maggio 2011.
- (117) Alla nuova scadenza, fissata per il 23 maggio 2011, sono state presentate due offerte:
- l'offerta migliorativa di Cdl;
 - l'offerta vincolante da parte di Società Navigazione Siciliana S.p.A. (di seguito *SNS*) strutturata come segue: prezzo d'acquisto pari a 55,1 milioni di euro, di cui 30,1 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue:
 - 10 milioni di euro alla fine del terzo anno successivo all'effettiva cessione degli attivi;
 - 7,5 milioni di euro alla fine del sesto anno e 7,5 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno, al tasso d'interesse dell'1,5%.

- (118) Il commissario straordinario ha chiesto ulteriori delucidazioni. A seguito di tale richiesta Cdl ha presentato un'offerta migliorativa. SNS ha presentato un'integrazione alla sua precedente offerta.
- (119) Sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, in occasione della riunione del comitato di sorveglianza del 6 luglio 2011, dopo aver proposto di aggiudicare la gara a Cdl, il commissario straordinario ha sottolineato di esser venuto a conoscenza di talune difficoltà relativamente alla garanzia concessa da Consorzio Fidi a sostegno dell'offerta di Cdl.
- (120) Successivamente, a seguito delle raccomandazioni del comitato di sorveglianza, il commissario ha invitato entrambe le parti a integrare le proprie offerte e a prorogare le rispettive garanzie. Alla scadenza fissata del 18 luglio 2011, entrambe le parti hanno concesso la proroga di dette garanzie al 15 settembre 2011 e presentato ulteriore documentazione in risposta alle delucidazioni richieste.
- (121) L'offerta da parte di Cdl era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 69 milioni di euro, di cui 20 milioni di euro da versare subito e il resto dilazionato come segue: 10 milioni di euro alla fine del primo anno, 6,5 milioni di euro alla fine del secondo anno, 7 milioni di euro alla fine del settimo anno, 8 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno, 8 milioni di euro alla fine del nono anno e 9,5 milioni di euro alla fine del decimo anno;
 - pagamento di un interesse annuo dell'1,5% sui pagamenti dilazionati;
 - quali garanzie del pagamento del prezzo offerto:
 - l'impegno da parte di MPS Capital Services a concedere a Cdl una linea di credito per 18 milioni di euro a lungo termine;
 - l'impegno di Commercial Fidi Consorzio di Garanzia Collettiva a garantire gli importi dilazionati fino a un massimale di 50 milioni di euro;
 - una lettera di Unicredit con cui si dichiara l'interesse dell'istituto di credito a concedere a Cdl una linea di credito per 20 milioni di euro;
 - una lettera di Royal Luxemburg Soparfi, con cui si dichiara la disponibilità a concedere a Cdl un finanziamento fino a 40 milioni di euro, subordinato all'acquisizione di una quota di partecipazione fino al 30% nella società.
- (122) L'offerta di SNS era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 55,1 milioni di euro, di cui 30,1 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue: 10 milioni di euro alla fine del terzo anno con un interesse annuo pari all'1,5% senza capitalizzazione, 7,5 milioni di euro con un interesse annuo pari all'1,5% senza capitalizzazione alla fine del sesto anno e 7,5 milioni di euro con l'1,5% di interessi annui senza capitalizzazione alla fine dell'ottavo anno;
 - una riduzione del prezzo di acquisto pari al 10% in caso di riduzione della compensazione per l'adempimento degli oneri di servizio pubblico;
 - quale garanzia del pagamento del prezzo offerto offerta:
 - una lettera d'intenti da parte di Unicredit, Bnl e Banca Popolare di Lodi;
 - una decisione degli azionisti di effettuare un futuro aumento di capitale.
- (123) Il 5 agosto 2011, Cdl ha presentato ulteriore documentazione con cui si dichiarava disponibile a sostituire l'impegno assunto da Commercial Fidi con una garanzia di Unicredit, controgarantita dalla regione Sicilia il 3 agosto 2011. Il 7 settembre 2011, l'offerta è stata integrata da una nota del Presidente della regione Sicilia con cui quest'ultimo presentava direttamente al ministero la controgaranzia del Ragioniere generale, insieme alla conferma della titolarità di quest'ultimo a emettere la controgaranzia in questione.
- (124) Nel frattempo, il 1° settembre 2011, dopo aver consultato il comitato di sorveglianza, il commissario straordinario, a seguito della valutazione delle due offerte vincolanti ricevute, aveva deciso di aggiudicare la gara a SNS. L'8 settembre 2011 il ministero competente ha chiesto al commissario di fornire ulteriori informazioni e chiarimenti, in particolare alla luce dell'ulteriore documentazione trasmessa da Cdl.
- (125) In data 28 settembre 2011 il commissario straordinario ha chiesto l'autorizzazione per esperire un'ulteriore fase della procedura allo scopo di consentire la presentazione di offerte vincolanti conformi alle istruzioni impartite ai partecipanti. In caso di insuccesso di questa ulteriore fase, il commissario chiedeva l'autorizzazione ad aggiudicare la gara a SNS sulla base dell'offerta già ricevuta. Il 29 settembre 2011 il comitato di sorveglianza ha autorizzato l'avvio di un'ulteriore fase.
- (126) Alla nuova scadenza, fissata al 13 ottobre 2011, l'offerta da parte di Cdl era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 69,150 milioni di euro, di cui 34,65 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue: 13,8 milioni di euro alla fine del terzo anno, 10,35 milioni di euro alla fine del sesto anno e 10,35 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno; pagamento di un interesse annuo dell'1,5% sui pagamenti dilazionati;
 - quale garanzia del pagamento del prezzo offerto:
 - una lettera di Unicredit di impegno a garantire i pagamenti dilazionati senza controgaranzia da parte della Sicilia;
 - una lettera di MPS Capital Services di impegno a fornire finanziamenti al beneficiario relativamente alla prima tranche del prezzo d'acquisto fino a un massimo di 20 milioni di euro;
 - autentica notarile della decisione degli azionisti di aumentare il capitale fino a 21 480 236 euro, di cui 20 800 000 euro di capitale sottoscritto e 14 687 500 euro di capitale versato.

- (127) SNS ha confermato l'offerta già presentata il 23 maggio 2011, integrata con le delucidazioni richieste.
- (128) Il 14 ottobre 2011 il comitato di sorveglianza ha autorizzato il commissario ad accettare l'offerta di Cdl pervenuta il 13 ottobre 2011.
- (129) Nel ricorso presentato presso le giurisdizioni nazionali, SNS ha sostenuto di essere in possesso di prove documentali dell'esistenza di una controgaranzia concessa dalla regione Sicilia datata 12 ottobre 2011 a fronte del pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto da parte di Cdl.
- (130) Secondo le autorità italiane, il 3 febbraio 2012 Cdl ha trasmesso al ministero competente i) la nota della regione Sicilia datata 31 gennaio 2012 con cui quest'ultima dichiara che una controgaranzia del 12 ottobre 2011 deve ritenersi ritirata e ii) la nota di Unicredit datata 3 febbraio 2012 indirizzata alla regione, con cui l'istituto di credito dichiara che poiché la controgaranzia è stata revocata, la propria garanzia relativa a parte del prezzo d'acquisto è incondizionata.
- (131) I due documenti comprovanti le controgaranzie di cui trattasi (cfr. punti 123 e 129 supra), datati 3 agosto 2011 e 12 ottobre 2011 rispettivamente, sono firmati dal Ragioniere generale della regione Sicilia, che è anche presidente del comitato di sorveglianza di Mediterranea, società madre di Cdl. ⁽¹⁾

2.6. Pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto di Tirrenia (misura 6)

- (132) Nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane hanno fornito tra l'altro alla Commissione informazioni sulle fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e hanno precisato la struttura dell'offerta di CIN, aggiudicataria della gara.
- (133) Sulla base di tali informazioni, sembra che l'offerta di CIN fosse strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 380,1 milioni di euro, di cui 200,1 milioni di euro da versare subito;
 - la somma restante dilazionata nell'arco degli otto anni di durata della nuova convenzione, come segue: 55 milioni di euro alla fine del terzo anno, 60 milioni di euro alla fine del sesto anno e 65 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno.

2.7. Privatizzazione delle società regionali (misura 7)

- (134) Le autorità italiane hanno trasmesso alla Commissione informazioni dettagliate relativamente alla privatizzazione delle società regionali dell'ex Gruppo Tirrenia, e segnatamente Toremar, Caremar, Laziomar e Saremar.

Toremar

- (135) La procedura si è conclusa con la selezione di Moby. Il bando di gara riguardava la vendita della totalità del capitale azionario di Toremar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico della durata di 12 anni.

⁽¹⁾ Secondo lo statuto societario, il comitato di sorveglianza ha diritto di voto relativamente a decisioni strategiche, e segnatamente le decisioni sui piani industriali e strategici proposti dal Consiglio d'amministrazione.

- (136) Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, sono stati imposti ai potenziali offerenti taluni cosiddetti *requisiti tecnici ed economico-finanziari*, relativamente in particolare (i) al volume minimo di servizi di trasporto marittimo operati fra il 2006 e il 2009 (almeno 450 000 miglia marine); (ii) al fatturato totale nei tre anni precedenti, che non doveva essere inferiore ai 150 milioni di euro, di cui almeno 75 milioni di euro per l'esercizio di servizi marittimi di trasporto passeggeri.
- (137) Secondo le autorità italiane, il criterio principale di selezione era l'offerta economicamente più vantaggiosa.

Caremar

- (138) Le autorità italiane hanno precisato che Caremar sarebbe stata privatizzata completamente. Sono stati presentati alla Commissione due successivi progetti di bando di gara per l'acquisto della totalità del capitale azionario di Caremar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico della durata di 9 anni.
- (139) Sulla base del bando di gara originario, analoghi *requisiti tecnici e finanziari* minimi erano stati imposti anche per la gara concernente la vendita di Caremar riguardo: (i) al volume minimo di servizi di trasporto marittimo operati fra il 2006 e il 2009 (almeno 300 000 miglia marine); (ii) al fatturato totale nei tre anni precedenti, che non doveva essere inferiore ai 75 milioni di euro per l'esercizio di servizi marittimi di trasporto passeggeri e (iii) un attivo netto di almeno 3 milioni di euro.
- (140) Inoltre, erano stati imposti taluni cosiddetti *valori economici* e in particolare:
- per quanto riguarda l'acquisizione della partecipazione azionaria: un minimo di 4 470 008 euro (valore dell'attivo netto di Caremar), e
 - per quanto riguarda l'affidamento del nuovo contratto di servizio pubblico: un massimo di 178 553 034 euro, vale a dire il massimale della compensazione definita ex ante dalla legge del 2009.

- (141) Secondo il progetto originario trasmesso alla Commissione, il criterio principale di selezione era l'offerta economicamente più vantaggiosa, *conformemente alla migliore offerta economica (anche in considerazione della fornitura del servizio pubblico), nonché ai piani industriali presentati dagli offerenti, [...] con prevalenza del punteggio massimo dell'offerta tecnica su quello dell'offerta economica*. L'offerta economicamente più vantaggiosa sarebbe stata quella risultante dalla somma dei punteggi ottenuti dagli offerenti per le offerte tecnica ed economica.

- (142) A seguito delle discussioni con la Commissione, le autorità italiane hanno successivamente confermato che il bando di gara era stato modificato così da stabilire come criterio per la selezione dell'offerta economicamente più vantaggiosa il prezzo più elevato. In questo caso, il prezzo più elevato sarebbe stato pari alla minore differenza ottenuta sottraendo il prezzo offerto per l'acquisto delle azioni dal valore della compensazione richiesta (ogni successivo riferimento nella presente decisione al bando di gara per la privatizzazione di Caremar si riferisce a quest'ultima versione del bando).

(143) La formula utilizzata per il calcolo del prezzo netto più elevato include uno specifico tasso di attualizzazione basato sul rendimento offerto dai buoni del Tesoro con scadenza a nove anni, al fine di tener conto della durata del contratto.

(144) Le autorità italiane hanno altresì confermato che la valutazione dei criteri tecnici era stata eliminata e sostituita da requisiti finanziari relativi alla capacità economica e finanziaria degli offerenti, da soddisfare in una delle due modalità seguenti:

— la conferma da parte di almeno due istituzioni finanziarie della capacità economica e finanziaria di almeno 6 milioni di euro; oppure

— un attivo netto di almeno 6 milioni di euro.

Laziomar

(145) La cessione del complesso aziendale che effettuava i collegamenti tra l'arcipelago pontino e la regione Lazio è stata formalizzata il 1° giugno 2011.

(146) Sulla base delle informazioni trasmesse dalla autorità italiane, è stato indetto un bando di gara a livello regionale per la vendita della totalità del capitale azionario di Laziomar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico per una durata di dieci anni. Le autorità italiane hanno precisato che i requisiti imposti ai potenziali offerenti riguardano in particolare il fatturato totale negli ultimi tre anni, di importo non inferiore ai 60 milioni di euro.

(147) Le autorità italiane hanno altresì chiarito che sarebbe stata selezionata l'offerta economicamente più vantaggiosa, con la seguente ponderazione delle offerte tecnica ed economica:

— offerta economica: 30 punti;

— offerta tecnica: 70 punti suddivisi come segue:

— un massimo di 10 punti per le misure volte a migliorare l'efficacia della gestione;

— un massimo di 40 punti per le misure volte ad ammodernare la flotta Laziomar;

— un massimo di 20 punti per l'impiego di nuove navi oltre a quelle della flotta Laziomar.

(148) La base d'asta è stata la seguente:

— un massimo di 14 300 550 euro l'anno, equivalente al massimale della compensazione stabilita ex ante dalla legge del 2009 per l'adempimento degli oneri di servizio pubblico nell'ambito del nuovo contratto di servizio pubblico della durata di dieci anni;

— 2 272 000 euro per la cessione della totalità delle quote azionarie di Laziomar; l'importo non è soggetto ad offerta alcuna.

Saremar

(149) Sulla base delle informazioni trasmesse dalla autorità italiane, la regione Sardegna attualmente intende procedere alla vendita della totalità del capitale azionario detenuto

in Saremar, nonché all'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico. Non è pervenuto alla Commissione il progetto dei bandi di gara.

(150) Tuttavia, conformemente alla delibera della società dell'11 luglio 2012, sembrerebbe che le autorità regionali siano intenzionate a mantenere la quota del 49% di partecipazione nella società.

3. POSIZIONE DELLE AUTORITÀ ITALIANE

3.1. Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)

(151) Nel quadro del procedimento di indagine formale di cui ai punti da 11 a 26, le autorità italiane hanno affermato che i servizi forniti dalle compagnie marittime costituiscono un autentico servizio d'interesse economico generale in quanto mirano ad assicurare la continuità territoriale e i concorrenti non forniscono alcun servizio analogo sulle rotte in questione.

(152) Come indicato in precedenza, in questa fase la Commissione non possiede informazioni su eventuali modifiche materiali apportate alle condizioni che regolamentano il regime di servizio pubblico come prorogato nel 2012. Pertanto presuppone che le condizioni che disciplinano gli obblighi di servizio pubblico e la compensazione corrisposta a fronte dell'adempimento di tali oneri siano rimaste invariate.

3.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)

(153) Le autorità italiane ritengono, in particolare, che la compensazione a favore di Saremar per l'esercizio delle due rotte tra la Sardegna e il continente, non costituisca un aiuto. Esse affermano che tali misure sono state adottate dalle autorità regionali solo a seguito del significativo incremento dei prezzi praticati dai concorrenti di Saremar che operano sulle rotte da e verso la Sardegna. Le autorità italiane sottolineano che questo stato di cose è oggetto d'indagine da parte dell'Autorità italiana garante della concorrenza, che l'11 maggio 2011 ha avviato un'indagine approfondita ai sensi dell'articolo 101, del TFUE.

(154) In particolare, per quanto concerne i 3 milioni di euro di cui al punto 64 concessi dall'Agenzia a Saremar, le autorità italiane sostengono che questo importo rappresenta semplicemente il valore delle attività promozionali realizzate dal beneficiario per conto della regione Sardegna e non conferisce pertanto un indebito vantaggio alla Saremar.

(155) Rispetto alle presunte garanzie concesse a Saremar, a detta delle autorità italiane è normale pratica commerciale quella per cui l'azionista di maggioranza fornisce garanzie in merito alle linee di credito delle proprie controllate, anche direttamente tramite prestiti agli azionisti.

(156) Inoltre, le autorità italiane hanno chiarito che la lettera di patronage emessa nel luglio 2011 non ha prodotto alcun effetto, in quanto la linea di credito garantita non è stata e non sarà utilizzata da Saremar. Relativamente alla seconda lettera di patronage, le autorità italiane hanno confermato che, nonostante le espresse disposizioni in

tal senso contenute nella delibera regionale, la lettera non è stata di fatto emessa, né la regione Sardegna intende più attuare tale misura in futuro. Di conseguenza, le autorità italiane ritengono che le autorità regionali non abbiano in realtà fornito alcuna garanzia relativamente agli obblighi finanziari di Siremar.

- (157) Le autorità italiane affermano che il progetto “Bonus Sardo-Vacanza” era volto a controbilanciare l'effetto negativo dell'aumento dei prezzi nel comparto dei servizi marittimi come indicato in precedenza, e si basava su criteri di oggettività e trasparenza.
- (158) Infine, in merito alla ricapitalizzazione, le autorità italiane hanno chiarito che essa si è limitata al credito vantato da Saremar nei confronti di Tirrenia e sarebbe giustificata in considerazione della privatizzazione di Saremar, giacché i creditori di Tirrenia in quella fase non erano stati pagati.

3.3. Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)

- (159) Le autorità italiane hanno comunicato alla Commissione che il debito di Tirrenia nei confronti dello Stato sarà rimborsato dopo il completamento della cessione degli attivi, cioè dopo l'autorizzazione formale della concentrazione di Tirrenia e CIN. Allora, nessuna informazione aggiornata è stata fornita relativamente al debito di Siremar.
- (160) Riguardo nello specifico al credito vantato dallo Stato nei confronti di Tirrenia e Siremar a seguito dell'escussione della garanzia, le autorità italiane hanno dichiarato che tale debito è qualificato come “*prededucibile*”, nel senso che lo Stato gode di un diritto di prelazione nel recupero di quanto dovutogli rispetto ai creditori ordinari.
- (161) Come indicato al punto 82 di cui sopra, la concentrazione è stata approvata dall'Autorità garante della concorrenza il 21 giugno 2012. Il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno confermato alla Commissione il rimborso del finanziamento pubblico allo Stato italiano.

3.4. Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)

- (162) Le autorità italiane sono state ripetutamente ammonite in merito all'obbligo di sospensione loro incombente ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE per quanto riguarda la compensazione da versare agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico. In svariate occasioni la Commissione ha comunicato all'Italia che i metodi scelti per privatizzare le società, vale a dire la vendita di società già concessionarie di nuovi contratti potrebbe sollevare criticità in merito all'esistenza di aiuti di Stato.
- (163) Le autorità italiane hanno comunicato precedentemente alla Commissione di non ritenere che la compensazione corrisposta nel quadro dei nuovi contratti costituisca un aiuto. Il 10 gennaio 2012 le autorità italiane hanno notificato formalmente, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE, per ragioni di certezza del diritto, le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle nuove convenzioni agli acquirenti dei rami d'azienda di Tirrenia e Siremar.

(164) Le autorità italiane hanno formulato le loro osservazioni esclusivamente sulla natura della compensazione da corrispondere all'acquirente del ramo d'azienda di Tirrenia. A tal riguardo, esse hanno sottolineato quanto segue:

- (a) l'articolo 3 e l'allegato A della nuova convenzione definiscono chiaramente gli obblighi di servizio pubblico; l'allegato individua, in particolare, le navi da utilizzare, il calendario delle traversate e i massimali tariffari; è pertanto soddisfatto il primo criterio Altmark;
- (b) i parametri di calcolo della compensazione sono stati definiti in via preliminare e si basano su requisiti di trasparenza e oggettività; è pertanto soddisfatto il secondo criterio Altmark;
- (c) i costi considerati per il calcolo della compensazione sono definiti chiaramente negli allegati B e C della convenzione e si limitano a quelli sostenuti nell'adempimento degli obblighi di servizio pubblico; l'utile dovrebbe essere ritenuto ragionevole, dato che la compensazione è notevolmente ridotta rispetto a quella del 2009, il beneficiario corre il rischio di eventuali aumenti dei costi d'esercizio (costi di manodopera, per il carburante o le attività portuali), nonché i rischi connessi con i volumi di traffico. Ciò dovrebbe essere corretto, a prescindere dalla revisione trimestrale dell'ambito di applicazione del servizio pubblico in caso di squilibrio finanziario della convenzione, e segnatamente nel caso in cui i fondi pubblici si rivelassero insufficienti;
- (d) la privatizzazione delle compagnie marittime è stata condotta tramite una procedura di gara d'appalto aperta, trasparente e non discriminatoria, avente come unico obiettivo i beni necessari per l'esercizio del servizio pubblico, e come criterio di selezione l'offerta economicamente più vantaggiosa basata sul miglior prezzo. Pertanto, è soddisfatto anche il quarto criterio Altmark.

(165) Inoltre, le autorità italiane hanno sottolineato che nel quadro della nuova convenzione l'esercizio delle rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres è compensato esclusivamente nella bassa stagione. Ciononostante, a Tirrenia corre sempre l'obbligo di mantenere le frequenze prefissate e i livelli tariffari in alta stagione.

(166) Le autorità italiane sostengono altresì che le condizioni previste dalla decisione 2012/21/UE della Commissione, del 20 dicembre 2011, riguardante l'applicazione delle disposizioni dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato sul funzionamento dell'Unione europea agli aiuti di Stato sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico, concessi a determinate imprese incaricate della gestione di servizi di interesse economico generale⁽¹⁾ (di seguito *la decisione SIEG del 2011*) sono pienamente rispettate nel caso della nuova convenzione che sarà stipulata fra lo Stato italiano e CIN.

(167) Per quanto concerne nello specifico la compensazione da corrispondere nel quadro del nuovo contratto di servizio pubblico con Moby, le autorità italiane hanno sostenuto, riguardo alla denuncia al punto 34 di cui sopra, che sono

⁽¹⁾ GU L 7 dell'11.1.2012.

soddisfatte tutte le condizioni previste dalla sentenza *Altmark* per valutare se la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico costituisca o no aiuto di Stato. Le autorità italiane hanno inoltre affermato che le autorità regionali hanno aggiudicato il contratto di servizio pubblico nel pieno rispetto del regolamento (CEE) n. 3577/92 del Consiglio del 7 dicembre 1992, che applica il principio della libera prestazione dei servizi ai trasporti marittimi tra Stati membri e tra Stati membri e paesi terzi (cabotaggio marittimo)⁽¹⁾ (di seguito il *regolamento sul cabotaggio marittimo*). Esse hanno anche ricordato che la concentrazione era stata già approvata dall'Autorità garante della concorrenza.

3.5. La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e aumento del capitale di CdI (misura 5)

(168) Le autorità italiane sostengono che i documenti emessi dalla regione Sicilia e da Unicredit e datati, rispettivamente, 31 gennaio 2011 e 3 febbraio 2012 rendono irrilevanti le affermazioni di SNS in merito all'asserita nuova controgaranzia del 12 ottobre 2011. I documenti dimostrano chiaramente che poiché la controgaranzia era stata ritirata, la garanzia concessa da Unicredit sui pagamenti dilazionati del prezzo d'acquisto era incondizionata.

(169) Le autorità italiane sostengono altresì che nell'ultima fase della procedura di vendita, con scadenza al 13 ottobre 2011, il commissario straordinario aveva esplicitamente ammonito gli offerenti in merito all'eventuale presentazione di offerte corroborate da garanzie contrarie alle norme sugli aiuti di Stato.

(170) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione sulla natura dell'aumento di capitale al punto 126 di cui sopra.

3.6. Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)

(171) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione specifica sulla qualifica della misura in questione come aiuto di Stato.

3.7. Privatizzazione delle società regionali (misura 7)

(172) Le autorità italiane hanno sottolineato che i requisiti tecnici e finanziari minimi imposti dai bandi di gara, in particolare quelli relativi a un volume minimo di servizi marittimi forniti, un giro d'affari minimo e/o introiti minimi derivanti dall'esercizio di servizi marittimi e/o un attivo netto minimo) sono essenziali per la fornitura del servizio pubblico definito dalle autorità pubbliche e pertanto giustificati, trattandosi della vendita delle compagnie marittime titolari dei nuovi contratti di servizio pubblico.

(173) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione sul punteggio assegnato alle offerte tecniche.

(174) Per quanto riguarda nello specifico la privatizzazione di Toremar, le autorità italiane hanno dichiarato che la procedura era del tutto conforme alla normativa sugli appalti pubblici e il denunciante era stato giustamente escluso nella fase finale di gara.

4. VALUTAZIONE

4.1. Esistenza di un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE

(175) L'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE stabilisce che "sono incompatibili con il mercato interno, nella misura in cui incidano sugli scambi tra Stati membri, gli aiuti concessi dagli Stati, ovvero mediante risorse statali, sotto qualsiasi forma che, favorendo talune imprese o talune produzioni, falsino o minaccino di falsare la concorrenza".

(176) I criteri previsti dall'articolo 107, paragrafo 1, sono cumulativi; ne consegue che le misure notificate costituiscono aiuti di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE solamente se sono soddisfatte tutte le condizioni succitate. In particolare, il sostegno finanziario deve:

(a) essere concesso da uno Stato membro o attraverso risorse statali;

(b) favorire talune imprese o talune produzioni;

(c) falsare o minacciare di falsare la concorrenza;

(d) incidere sugli scambi tra Stati membri.

4.1.1. *Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)*

(177) Per giungere a una conclusione sulla possibilità che la compensazione per la gestione di servizi pubblici costituisca o meno un vantaggio ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, la Corte di giustizia ha stabilito i seguenti criteri nella propria sentenza nella causa *Altmark*:

1. l'impresa beneficiaria deve essere effettivamente incaricata dell'adempimento di obblighi di servizio pubblico e detti obblighi devono essere definiti in modo chiaro (in seguito, *Altmark 1*);

2. i parametri sulla base dei quali viene calcolata la compensazione devono essere previamente definiti in modo obiettivo e trasparente (di seguito, *Altmark 2*);

3. la compensazione non può eccedere quanto necessario per coprire interamente o in parte i costi originati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, tenendo conto dei relativi introiti e di un margine di utile ragionevole per il suddetto adempimento (di seguito, *Altmark 3*);

4. quando, in un caso specifico, la scelta dell'impresa da incaricare dell'adempimento di obblighi di servizio pubblico non venga effettuata nell'ambito di una procedura di appalto pubblico, o che consenta di selezionare il candidato in grado di fornire tali servizi al costo minore per la collettività, il livello della necessaria compensazione deve essere determinato sulla

⁽¹⁾ GU L 364 del 12.12.1992.

base di un'analisi dei costi che un'impresa media, gestita in modo efficiente e adeguatamente dotata di mezzi di trasporto al fine di poter soddisfare le esigenze di servizio pubblico pertinenti, avrebbe dovuto sopportare per adempiere tali obblighi, tenendo conto dei relativi introiti e di un margine di utile ragionevole per l'adempimento di detti obblighi (di seguito, *Altmark* 4).

- (178) Nella decisione di avvio del 2011 la Commissione ha concluso che la compensazione corrisposta alle società dell'ex gruppo Tirrenia nel corso del periodo 2009-2011 nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali costituisce aiuti di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, in quanto non sono stati cumulativamente soddisfatti i criteri della sentenza *Altmark*.
- (179) La Commissione osserva che secondo la legge del 2010 recante disposizioni di proroga delle convenzioni iniziali fino al completamento della privatizzazione delle società, tutte le norme che disciplinano il sistema di servizio pubblico rimangono le stesse, come valutato dalla Commissione nella sua decisione di avvio del 2011. L'unica modifica al regime di servizio pubblico comunicata dalle autorità italiane riguarda l'esercizio da parte della Saremar delle due rotte di collegamento tra la Sardegna e il continente italiano. La qualifica della compensazione alla Saremar come aiuto di Stato è analizzata nella Sezione 4.1.2. sotto. A eccezione dell'esercizio temporaneo di queste rotte da parte della Saremar la Commissione ritiene che tutti gli aspetti pertinenti del regime di servizio pubblico permangono nel 2012 e rimarranno invariati fino all'entrata in vigore delle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico con gli acquirenti delle società.
- (180) Di conseguenza, per ragioni analoghe a quelle di cui ai punti da 183 a 248 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene in via preliminare che:
- la definizione dell'obbligo di servizio pubblico nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali, successiva al 2011, non sia stata sufficientemente chiara e non consenta alla Commissione di concludere definitivamente se essa contenga errori manifesti;
 - per quanto riguarda la seconda condizione della sentenza *Altmark*, la Commissione osserva che i parametri in base ai quali è calcolata la compensazione sono stati stabiliti precedentemente in maniera obiettiva e trasparente;
 - la terza condizione della sentenza *Altmark* non è soddisfatta, in quanto gli operatori possono essere stati sovracompensati per l'esecuzione dei compiti di servizio pubblico anche nel 2012 e fino alla conclusione del processo di privatizzazione e all'entrata in vigore delle nuove convenzioni o dei nuovi contratti di servizio pubblico;
 - la quarta condizione *Altmark* non è soddisfatta, in quanto la proroga delle convenzioni iniziali non è stata oggetto di gara d'appalto e la Commissione non dispone di alcun elemento che permetta di sostenere che i beneficiari forniscano in effetti i servizi in questione al minor costo per la collettività.

(181) La Commissione pertanto ritiene che, essendo rimaste invariate tutte le condizioni nel 2012 e fino all'entrata in vigore delle nuove convenzioni o dei nuovi contratti di servizio pubblico, la compensazione concessa a tutte le società del Gruppo Tirrenia nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali costituisce un aiuto in favore delle suddette società, nella misura in cui accorda ai beneficiari un vantaggio economico selettivo che potrebbe falsare la concorrenza e incidere sugli scambi fra gli Stati membri. La Commissione invita le autorità italiane a precisare ulteriormente lo stato di tali procedure relativamente a tutte le società interessate.

(182) La Commissione invita altresì le autorità italiane a fornire prove documentali sulle compensazioni versate per linea per l'esercizio del servizio pubblico per ciascuna delle società ex-Tirrenia, e per ciascun anno di proroga delle convenzioni iniziali.

4.1.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)

(183) Risorse statali: le misure illustrate in precedenza ai punti da 56 a 76 implicano un ulteriore finanziamento pubblico concesso in larga misura a Saremar direttamente dalla regione Sardegna. Le misure pertanto comportano l'uso di risorse statali. Per quanto concerne nello specifico le misure adottate dall'Agenzia relativamente al "Bonus Sardo Vacanza", la Commissione ritiene che tali misure siano imputabili allo Stato, poiché le autorità regionali detengono la totalità della proprietà dell'Agenzia, la cui funzione è quella di attuare le politiche regionali concernenti il turismo e lo sviluppo regionale.

(184) Vantaggio economico selettivo: le misure di cui ai punti da 56 a 63, da 68 a 70, da 71 a 75 e 76 favoriscono un'impresa. Pertanto, esse sono selettive. Inoltre, considerando che sia destinato esclusivamente al settore marittimo, il progetto "Bonus Sardo-Vacanza" è comunque selettivo a livello settoriale.

(185) La Commissione fa osservare che l'esercizio di nuove rotte marittime non è stato oggetto di gara d'appalto. La regione Sardegna ha semplicemente affidato a Saremar l'esercizio delle due rotte che collegano la Sardegna con l'Italia continentale. La Commissione osserva che l'atto di incarico non definisce esplicitamente i servizi in questione come SIEG, né fa riferimento ad alcuna compensazione corrisposta a Saremar per l'assolvimento degli obblighi di servizio pubblico. Inoltre, contrariamente a quanto affermato dalle autorità italiane, la Commissione osserva che, sulla base delle informazioni allegate alla notifica, la compensazione di 10 milioni di euro autorizzata dalla legge regionale n. 15 del 7 agosto 2012, è maggiore rispetto alle perdite operazionali subite dalla Saremar nell'esercizio delle due rotte in questione. Di conseguenza, a questo stato la Commissione ritiene in via preliminare che i quattro criteri *Altmark* non siano cumulativamente soddisfatti e pertanto la misura conferisca a Saremar un vantaggio economico.

(186) Per quanto concerne il prestito di 3 milioni di euro, la Commissione ritiene che, nella misura in cui il finanziamento è stato concesso a Saremar in termini commerciali, questa non ha beneficiato di alcun indebito vantaggio economico. La Commissione invita le autorità italiane

- a illustrare nel dettaglio le condizioni del finanziamento e a fornire le prove del fatto che il prestito sia stato concesso a condizioni di mercato. Per quanto concerne le lettere di patronage, sulla base delle informazioni disponibili alla Commissione in questa fase, sembrerebbe che tali lettere non abbiano conferito indebiti vantaggi a Saremar, non essendo state utilizzate a garanzia di alcun mutuo o altro obbligo finanziario del beneficiario.
- (187) Infine, la Commissione ritiene in via preliminare che la ricapitalizzazione di Saremar conferisca a questa un vantaggio economico, poiché è improbabile che in simili circostanze un azionista privato, a parte tutte le considerazioni sociali, di politica regionale e settoriali, avrebbe sottoscritto il capitale in questione.
- (188) In particolare, la delibera regionale 36/6 che prevede la ricapitalizzazione sottolinea l'urgenza del provvedimento volto a garantire a Saremar, *la sostenibilità economica e finanziaria, contemperando la domanda di trasporto con la sostenibilità economica e finanziaria dell'attività*, posta l'esistenza di un presunto cartello sulle rotte da e per la Sardegna, con gravi conseguenze sulla continuità territoriale e quindi sui consumatori. In questa fase, la Commissione dubita che un investitore privato avrebbe attribuito lo stesso significato all'esercizio del servizio pubblico e avrebbe quindi sottoscritto il capitale in parola. La Commissione invita le autorità italiane a confermare l'importo della ricapitalizzazione. La Commissione invita altresì le autorità italiane a illustrare in dettaglio la situazione finanziaria della società al momento della ricapitalizzazione e a chiarire se la decisione di ricapitalizzare la società si sia basata su un piano industriale preparato ex ante.
- (189) Lo stesso dicasi per le nuove misure di cui al punto 76 supra.
- (190) La Commissione ritiene che anche se parte dei costi coperti dalle risorse pubbliche o la totalità degli stessi fossero di natura tale da poter essere qualificati come costi di servizio pubblico, sulla base delle conclusioni di cui al punto 181 supra, la compensazione concessa a copertura di tali costi accorderebbe un vantaggio economico a favore di Saremar.
- (191) Per quanto concerne nello specifico il progetto "Bonus Sardo-Vacanza", la Commissione ritiene in via preliminare che, poiché la misura è rivolta a tutti i passeggeri che viaggiano da e verso la Sardegna e devono soggiornarvi, a prescindere dalla compagnia di navigazione utilizzata, e le condizioni applicabili relative al massimale tariffario sono tali per cui la misura non è circoscritta ai passeggeri di Saremar, la misura non favorisca Saremar rispetto alle linee di navigazione concorrenti. Tuttavia, in questa fase la Commissione non dispone di informazioni sufficienti per valutare se tale misura abbia, di fatto, conferito un vantaggio economico a Saremar. Essa invita le autorità italiane a trasmettere un elenco esaustivo delle linee di navigazione che forniscono servizi di trasporto ai beneficiari. La Commissione invita altresì le autorità italiane a chiarire le modalità utilizzate per fissare il prezzo delle attività promozionali e a fornire i giustificativi indicanti che la loro valutazione è conforme al valore di mercato, ad esempio fornendo dei riferimenti reperibili sul mercato. Inoltre, la Commissione invita le autorità italiane a precisare se, in osservanza della delibera regionale n. 25/53, il progetto "Bonus Sardo-Vacanza" sia stato soppresso dal luglio 2011.
- (192) *Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi*: quando un aiuto concesso da uno Stato membro rafforza la posizione di un'impresa a scapito di altre imprese concorrenti che operano sul mercato dell'Unione, queste ultime sono da considerarsi influenzate dall'aiuto⁽¹⁾. Per giungere a tale conclusione, è sufficiente che il beneficiario sia in concorrenza con altre imprese su mercati aperti alla concorrenza⁽²⁾. Nel caso in oggetto, i beneficiari operano in concorrenza con altre imprese che forniscono servizi di trasporto marittimo nell'UE, in particolare da quando sono entrati in vigore il regolamento (CEE) n. 4055/86 del Consiglio del 22 dicembre 1986, che applica il principio della libera prestazione dei servizi ai trasporti marittimi tra Stati membri e tra Stati membri e paesi terzi⁽³⁾ e il regolamento sul cabotaggio marittimo, che hanno liberalizzato rispettivamente il mercato del trasporto marittimo internazionale e quello del cabotaggio marittimo. Pertanto, la misura in esame è tale da incidere sul commercio dell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.
- (193) *Conclusioni*: La Commissione ritiene quindi in via preliminare che tutte le misure dettagliate precedentemente, ad eccezione delle lettere di patronage, si configurino come aiuti a Saremar.
- (194) La Commissione invita tuttavia le autorità italiane e altre parti interessate a fornire osservazioni sulle lettere di patronage e sul prestito di 3 milioni di euro concesso dalla regione Sardegna a Saremar.
- 4.1.3. *Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)*
- (195) Per le ragioni illustrate ai punti da 34 a 40 della decisione sul salvataggio del 2010, la Commissione ritiene che la misura di aiuto per il salvataggio costituisca un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- 4.1.4. *Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)*
- (196) *Risorse statali*: poiché la misura notificata riguarda compensazioni economiche concesse ai beneficiari dallo Stato italiano, essa comporta l'uso di risorse statali.
- (197) *Selettività*: le sovvenzioni in questione andranno a beneficio soltanto di alcune imprese, vale a dire degli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar o delle restanti compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. Pertanto, esse sono selettive.
- (198) *Vantaggio economico*: per giungere a una conclusione sulla possibilità che la compensazione per la gestione del servizio pubblico nell'ambito delle future convenzioni o dei

⁽¹⁾ Cfr. in particolare la causa 730/79, *Philip Morris/Commissione* (Raccolta 1980, pag. 2671, punto 11), causa C-53/00, *Ferring* (Raccolta 2001, pag. I-9067, punto 21) e causa C-372/97, *Italia/Commissione* (Raccolta 2004, pag. I-3679, punto 44).

⁽²⁾ Causa T-214/95, *Het Vlaamse Gewest/Commissione* (Raccolta 1998, pag. II-717).

⁽³⁾ GU L 378 del 31.12.1986, pag. 1.

futuri contratti di servizio pubblico costituisca o meno un vantaggio ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, la Commissione deve valutare l'osservanza dei criteri Altmark.

Altmark 1

- (199) La Commissione fa osservare che gli obblighi di servizio pubblico imposti ai beneficiari sono stati definiti chiaramente nelle future convenzioni o futuri contratti di servizio pubblico.
- (200) Tuttavia, dalle informazioni attualmente disponibili risulta che operatori concorrenti offrano servizi analoghi con frequenze paragonabili perlomeno sulle rotte Napoli/Palermo (bassa stagione), Genova/Olbia, Civitavecchia/Olbia (bassa stagione), Genova/Livorno/Cagliari operate da CIN. Le autorità italiane hanno dichiarato che sulla rotta Genova/Porto Torres le compagnie concorrenti gestiscono solo servizi misti in alta stagione.
- (201) Inoltre, in questa fase sembra che i concorrenti offrano servizi analoghi con frequenze paragonabili perlomeno sulle rotte Milazzo/Isole Eolie (servizio misto), Trapani/Pantelleria (servizio misto) e Palermo/Ustica (servizio misto) operate da Cdl.
- (202) Le autorità italiane non hanno fornito ulteriori motivazioni dell'esigenza di imporre obblighi di servizio pubblico a CIN e Cdl, a parte l'esigenza generale di garantire la continuità territoriale e la dipendenza delle regioni insulari dalle attività turistiche, dato che i collegamenti marittimi in questione sembrano essere già serviti dai concorrenti. La Commissione invita le autorità italiane e le parti interessate a fornire osservazioni al riguardo.

Altmark 2

- (203) Per quanto concerne la condizione Altmark 2, la Commissione osserva che i parametri sulla base dei quali è stata calcolata la compensazione sono stati previamente definiti e rispettano i requisiti di trasparenza.
- (204) Più specificamente, la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico nell'ambito delle nuove convenzioni o nuovi contratti di servizio pubblico è calcolata sulla base della delibera CIPE. Il metodo di calcolo della compensazione, vale a dire gli elementi di spesa tenuti in considerazione e l'utile concesso all'operatore sono spiegati dettagliatamente in tale sede.
- (205) La Commissione ritiene quindi in via preliminare, che la seconda condizione della sentenza Altmark sia stata soddisfatta.

Altmark 3

- (206) La Commissione osserva che le norme per il calcolo della compensazione concessa agli acquirenti delle società del Gruppo Tirrenia per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico in base alle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico sono rimaste invariate rispetto a quelle applicabili alle società Tirrenia a partire dal 2010.
- (207) Come già indicato al punto 14, nella decisione di avvio del 2011 la Commissione ha ritenuto in via preliminare che il premio di rischio del 6,5% non sembra riflettere un livello di rischio adeguato. Di conseguenza, per le stesse

ragioni illustrate ai punti da 242 a 248 della decisione di avvio del 2011, in questa fase la Commissione ritiene che gli acquirenti sarebbero sovrapensati per la durata delle nuove convenzioni o contratti di servizio pubblico.

Altmark 4

- (208) Tale criterio è ritenuto soddisfatto se i destinatari della compensazione sono stati scelti in base a una procedura di gara che consenta la selezione di un offerente capace di fornire i servizi al costo minore per la comunità oppure, ove ciò non fosse possibile, la compensazione è stata calcolata sulla base dei costi di un'impresa gestita in modo efficiente.
- (209) Nel caso in esame, sono state oggetto della gara d'appalto le società concessionarie dei nuovi contratti di servizio pubblico, piuttosto che i contratti stessi. La Commissione deve valutare, sulla base delle specifiche circostanze del caso, se una tale procedura di gara d'appalto, che impone all'operatore interessato a fornire il servizio pubblico l'acquisizione della società stessa, consenta di selezionare l'offerente in grado di fornire i servizi al minor costo possibile per la Comunità.
- (210) Dopo aver analizzato le informazioni a sua disposizione, la Commissione osserva in particolare che, poiché le società offerenti erano già adeguatamente dotate di navi ed equipaggio, esse avrebbero sostenuto minori costi se non fossero state obbligate ad acquisire beni capitali e dipendenti delle società del Gruppo Tirrenia. La Commissione ritiene quindi in via preliminare che, nel caso specifico, l'appalto per l'aggiudicazione dei contratti pubblici senza l'obbligo di rilevare i complessi aziendali o le società stesse che fornivano precedentemente questi servizi avrebbe avuto come esito un costo minore per la comunità. Questo non pregiudica qualsiasi possibile valutazione da parte della Commissione in merito all'osservanza delle regole per gli appalti pubblici.
- (211) Inoltre, le autorità italiane non hanno mai affermato che il livello di compensazione sia stato determinato sulla base di un'analisi dei costi che un'impresa media, gestita in maniera ottimale e fornita adeguatamente di mezzi di trasporto in modo da essere in grado di soddisfare i necessari requisiti del servizio pubblico, avrebbe dovuto sostenere per l'adempimento di tali obblighi, tenendo conto dei relativi introiti e di un profitto ragionevole per l'adempimento degli obblighi.
- (212) La Commissione ritiene pertanto in via preliminare che nel caso in oggetto il quarto criterio Altmark non risulti soddisfatto.
- (213) Posto che le quattro condizioni enunciate dalla Corte di giustizia nella sentenza Altmark non sono cumulativamente soddisfatte nel caso in oggetto, la Commissione giunge alla conclusione preliminare secondo cui nel presente caso la compensazione concessa agli acquirenti delle società del Gruppo Tirrenia conferisce un vantaggio economico agli stessi.
- (214) Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi: Come illustrato in dettaglio al punto 192, la Commissione ritiene che la misura possa incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.

- (215) Conclusioni: sulla base di quanto precede, la Commissione ritiene in via preliminare che le compensazioni per gli obblighi di servizio pubblico da corrispondere a CIN e CdI in base alle nuove convenzioni con lo Stato italiano possano costituire un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- (216) Poiché i nuovi contratti di servizio pubblico sono stati o saranno stipulati dallo Stato italiano con gli acquirenti delle restanti società dell'ex Gruppo Tirrenia, la Commissione ritiene che la compensazione pubblica corrisposta a tali società per la durata dei nuovi contratti si configuri anch'essa come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- 4.1.5. *La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e aumento del capitale di CdI (misura 5)*
- (217) Risorse statali e imputabilità: la controgaranzia è finanziata dalla regione Sicilia e quindi senz'altro da uno Stato membro e tramite risorse statali. La garanzia da parte di Unicredit dei pagamenti dilazionati per l'acquisto di Siremar non è finanziata con risorse pubbliche. Per i motivi menzionati al punto 221 di cui sotto, la Commissione ritiene in via preliminare che l'aumento di capitale deciso da Mediterranea sia finanziato tramite risorse statali e sia imputabile allo Stato.
- (218) Vantaggio economico selettivo: Poiché l'aumento di capitale favorisce un'impresa, CdI e la controgaranzia favorisce CdI e Unicredit, le misure sono selettive.
- (219) A norma del punto 2.2 della comunicazione della Commissione sull'applicazione degli articoli 87 e 88 del trattato CE agli aiuti di Stato concessi sotto forma di garanzie⁽¹⁾ (di seguito *la comunicazione sulle garanzie*), l'assunzione del rischio dovrebbe in linea di principio essere remunerata da un adeguato premio.
- (220) Sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, sembrerebbe che la controgaranzia non sia stata remunerata. La controgaranzia ha dato a CdI accesso a una garanzia che altrimenti non le sarebbe stata concessa o che le sarebbe stata concessa a condizioni meno vantaggiose. Pertanto, la Commissione ritiene, in linea di principio, di poter considerare che la controgaranzia avrebbe procurato un vantaggio a favore di CdI.
- (221) La Commissione fa osservare che la lettera di CdI non contesta l'iniziale esistenza di una controgaranzia datata 12 ottobre 2011, né il fatto che tale controgaranzia avrebbe procurato un vantaggio a CdI, ma afferma semplicemente che detta controgaranzia, essendo stata alla fine ritirata, non ha influito sulla decisione di Unicredit di garantire le obbligazioni finanziarie di CdI. La Commissione osserva inoltre che anche se si accogliesse tale argomentazione, ciò non significherebbe che Unicredit, piuttosto che CdI, non abbia beneficiato di un vantaggio derivante dalla controgaranzia.
- (222) Inoltre, la Commissione rileva che la posizione del Ragioniere generale sembra essere tale da influire sul processo decisionale a livello regionale. Tenuto conto della sua posizione nella gestione corrente di Mediterranea, e della significativa partecipazione di questa nel capitale azionario di CdI, la Commissione ritiene che sia molto probabile che la controgaranzia sia stata accordata con lo scopo principale di favorire CdI nel processo di vendita, piuttosto che in base alle condizioni di mercato.
- (223) Ciononostante, al fine di concludere se la controgaranzia deliberata il 12 ottobre 2011 e successivamente ritirata dalla regione Sicilia abbia conferito un vantaggio a CdI, la Commissione deve valutare se tale garanzia avesse già prodotto degli effetti al momento in cui è stata revocata.
- (224) In primo luogo, la Commissione ricorda che, come esplicitamente sancito dalla comunicazione sulle garanzie, l'aiuto deve considerarsi concesso nel momento in cui viene prestata la garanzia e non quando la garanzia venga fatta valere o il garante provveda al pagamento.
- (225) Secondo, la Commissione fa osservare che le date dei documenti trasmessi dalle autorità italiane a sostegno di quanto affermato, ovvero che la controgaranzia non avrebbe prodotto degli effetti, essendo stata revocata dalla regione Sicilia, non sono precedenti a quella di aggiudicazione della gara d'appalto a CdI. In effetti, la Commissione fa osservare che entrambi i documenti sono stati emessi in una data successiva, dopo la presentazione della denuncia da parte di SNS alla Commissione. Le autorità italiane hanno trasmesso le proprie osservazioni su quanto asserito da SNS soltanto il 2 marzo 2012, dopo la revoca della controgaranzia.
- (226) Inoltre, la Commissione ritiene in via preliminare che la controgaranzia abbia procurato anche un vantaggio economico a Unicredit, quale primo garante, riducendo il rischio associato alla propria fidejussione, ovvero migliorandone la sicurezza. A meno che la controgaranzia non fosse remunerata con un premio adeguato, avrebbe conferito un vantaggio economico a Unicredit. Comunque attualmente, la Commissione non possiede informazioni sufficienti in merito alle condizioni di concessione di tale controgaranzia da parte della regione Sicilia. Come indicato in precedenza, sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, sembrerebbe che la controgaranzia non sia stata remunerata in alcuna forma. La Commissione invita le autorità italiane e le parti interessate a fornire osservazioni al riguardo.
- (227) La Commissione rileva inoltre che il TAR, in data 7 giugno 2012⁽²⁾ ha reso una sentenza secondo cui la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia nella procedura Siremar costituisce un aiuto di Stato, a prescindere dal fatto che sia stata alla fine fatta valere o successivamente ritirata. In effetti, il TAR ha ritenuto che il ritiro stesso di tale controgaranzia comprovi il fatto che la stessa era stata originariamente prestata. Inoltre, il Tribunale ha considerato che la controgaranzia fosse tale da falsare la procedura di vendita in modo decisivo. Di conseguenza, ha pronunciato il parziale annullamento della procedura di vendita del ramo d'azienda Siremar. Tramite ordinanza sospensiva pronunciata il 18 luglio 2012, il

(1) GU C 155 del 20.6.2008, pag. 10.

(2) TAR del Lazio, sentenza n. 5172 del 7 giugno 2012 nella causa n. 9686/2011.

Consiglio di Stato (di seguito Cds) ha sospeso l'esecuzione della sentenza del TAR, escludendo temporaneamente il rinnovo della procedura.

- (228) Per concludere, la Commissione osserva che l'aumento di capitale di cui al punto 126 supra conferisce anche un vantaggio a Cdl nella misura in cui la regione non ha operato come un investitore privato sul mercato. La Commissione ha invitato le autorità italiane a fornire informazioni dettagliate sulle condizioni di tale aumento di capitale.
- (229) *Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi*: Sulla base di quanto illustrato in dettaglio al punto 192, la Commissione ritiene che la controgaranzia e l'aumento di capitale possano incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.
- (230) Sulla base delle considerazioni suesposte, la Commissione ritiene in via preliminare che l'aumento di capitale possa costituire un aiuto a favore di Cdl. Anche la controgaranzia può costituire un aiuto a favore di Unicredit e Cdl. Invece, la garanzia prestata da Unicredit a Cdl non costituisce un aiuto, non essendo finanziata con risorse statali.
- 4.1.6. *Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)*
- (231) *Risorse statali*: vendendo beni propri a prezzi inferiori ai prezzi di mercato, lo Stato rinuncia a risorse statali e allo stesso tempo accorda un vantaggio all'acquirente.
- (232) *Vantaggio economico selettivo*: la dilazione del prezzo d'acquisto va esclusivamente a favore di una impresa. Pertanto, esso è selettivo.
- (233) Inoltre, in questa fase del procedimento non è certo se tutti gli offerenti siano stati al corrente, nelle prime fasi della procedura, della possibilità di corrispondere effettivamente il prezzo d'acquisto nel corso di tutta la durata delle future convenzioni, senza interessi.
- (234) La Commissione osserva che scontando i pagamenti dilazionati al loro valore al momento della vendita, il valore reale del prezzo d'acquisto risulta considerevolmente più basso. In effetti, il valore reale del prezzo d'acquisto offerto da CIN è inferiore al valore di mercato determinato dal perito nominato dal ministero competente. La Commissione ritiene pertanto in via preliminare che CIN possa aver beneficiato di un vantaggio rappresentato, quanto meno, dalla differenza fra il prezzo determinato dal perito indipendente e i pagamenti futuri scontati al loro valore attuale.
- (235) Tale valutazione non pregiudica la valutazione in corso del valore di mercato dell'attività in questione nell'ambito della procedura d'indagine formale di cui al punto 11 di cui sopra. Qualsivoglia potenziale aiuto derivante dalla vendita dei complessi aziendali a un prezzo inferiore al loro valore di mercato a causa dell'imposizione di condizioni di natura pubblica irragionevoli, si va a sommare a ogni aiuto derivante dal pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto.
- (236) *Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi*: Come spiegato al punto 192, la Commissione ritiene che la

dilazione del pagamento del prezzo d'acquisto di Tirrenia da parte di CIN possa incidere sugli scambi tra gli Stati membri e falsare la concorrenza nel mercato interno.

- (237) Sulla base delle considerazioni suesposte, la Commissione ritiene in via preliminare che la misura può costituire un aiuto a favore di CIN.
- 4.1.7. *Privatizzazione delle società regionali (misura 7)*
- (238) È considerato aiuto di Stato qualsiasi vantaggio diretto o indiretto, finanziato con risorse pubbliche e concesso direttamente dallo Stato o da organismi intermedi che agiscano nell'esercizio di competenze conferite loro dallo Stato. ⁽¹⁾
- (239) *Risorse statali e imputabilità*: le procedure di vendita sono condotte dalle autorità regionali. Queste dispongono di una piena discrezionalità nella definizione dei criteri di selezione e nell'aggiudicazione della gara a un offerente specifico. La decisione di privatizzare le società è imputabile allo Stato.
- (240) *Vantaggio economico selettivo*: quando lo Stato vende i propri attivi a prezzi inferiori a quelli di mercato rinuncia a risorse pubbliche e, al tempo stesso, concede un vantaggio all'acquirente o all'impresa privatizzata che non avrebbero ottenuto a condizioni normali di mercato. Tale vantaggio è necessariamente selettivo dal momento che è concesso solo all'acquirente o all'attività economica in questione.
- (241) Se una società viene privatizzata non tramite una vendita delle quote azionarie in borsa bensì tramite una vendita commerciale (mediante una vendita totale o parziale della società ad altre società), la Commissione ritiene che sia sufficiente tener conto dei seguenti principi per concludere se è stato ottenuto un prezzo equo di mercato e pertanto se non è presente alcun elemento di aiuto di Stato:
- occorre indire una gara d'appalto aperta a tutte le parti interessate, trasparente e non condizionata dall'esecuzione di altri atti come l'acquisizione di beni patrimoniali diversi da quelli del bando per la prosecuzione di determinate attività;
 - la società deve essere venduta al miglior offerente;
 - gli offerenti devono disporre di tempo e informazioni sufficienti per compiere una valutazione adeguata degli attivi per i quali presentano l'offerta ⁽²⁾.
- (242) Sulla base delle informazioni disponibili in questa fase, la Commissione ritiene che la procedura di vendita non possa essere considerata sufficientemente trasparente, incondizionata e non discriminatoria da permettere di escludere in sé la presenza di aiuti di Stato.
- (243) La Commissione osserva che stando alle autorità italiane, non era stato imposto agli offerenti alcun obbligo di mantenere i livelli occupazionali in nessuna delle procedure di vendita. Tuttavia, sulla base delle motivazioni di cui ai punti da 270 a 273 della decisione di avvio del 2011, la Commissione è del parere che vendere le società in concomitanza con l'affidamento dei nuovi contratti di

⁽¹⁾ Causa C-482/99, *Francia/Commissione* (Raccolta 2002, pag. I-4397).

⁽²⁾ XXIII relazione sulla politica in materia di concorrenza 1993, punto 402 e segg.

servizio pubblico potrebbe scoraggiare taluni offerenti (i quali potrebbero prendere in considerazione una diversa strategia d'impresa) dal presentare un'offerta, ostacolando in tal modo il dispiegarsi di un ambiente concorrenziale nel processo di vendita. La Commissione non è pertanto in grado di escludere in via definitiva che le offerte sarebbero state più alte o che altri offerenti si sarebbero presentati se non fossero state stabilite condizioni per l'aggiudicazione.

- (244) Inoltre, la Commissione fa osservare che i cosiddetti *requisiti tecnico-finanziari* come imposti nella gara d'appalto per la vendita di Toremar hanno effettivamente l'effetto di pregiudicare gravemente la procedura di gara restringendo il numero dei potenziali offerenti alle sole società marittime. Mentre tali criteri qualitativi possono essere perfettamente richiesti per garantire la fornitura del servizio pubblico ai livelli richiesti e pertanto, in linea di principio, essere accettabili nell'ambito dell'aggiudicazione di contratti di servizio pubblico in generale, nel caso in parola sono le stesse società concessionarie del servizio pubblico ad essere poste in vendita. In tal caso, la Commissione ritiene che le autorità italiane non abbiano bisogno di imporre ulteriori condizioni qualitative agli offerenti. Inoltre, i requisiti qualitativi sono comunque imposti come obblighi di servizio pubblico tramite lo stesso contratto di servizio pubblico, che sarà alla fine attribuito all'acquirente.
- (245) Di più, la Commissione rileva che nel caso specifico di Laziomar, le offerte tecniche ricevono un punteggio ponderato in modo tale da conferire loro un peso notevolmente maggiore rispetto alle offerte economiche, mentre il prezzo delle azioni è fissato dalle autorità pubbliche. La Commissione ritiene che in questo caso la procedura non sia stata concepita per ottenere il miglior prezzo possibile per la vendita delle azioni.
- (246) Considerato quanto sopra, la Commissione ritiene al momento che il processo di privatizzazione delle compagnie regionali non sia stato concepito in modo da garantire che la cessione delle azioni avvenisse a prezzi di mercato. La Commissione invita le autorità italiane a sottoporle nel dettaglio lo stato di tali procedure di privatizzazione relativamente a ciascuna compagnia regionale. La Commissione invita altresì le autorità italiane a precisare la partecipazione detenuta dalle autorità regionali in Saremar.

4.2. Legittimità dell'aiuto

- (247) Le autorità italiane sono state ripetutamente ammonite in merito all'obbligo di sospensione loro incombente ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE per quanto riguarda la compensazione da versare agli acquirenti delle società dell'ex gruppo Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico. In svariate occasioni la Commissione ha comunicato all'Italia che i metodi scelti per privatizzare le società, vale a dire la vendita di società già concessionarie di nuovi contratti potrebbe sollevare criticità in merito all'esistenza di aiuti di Stato.
- (248) Le autorità italiane hanno notificato le compensazioni da versare a CdI e CIN in base alle nuove convenzioni con lo Stato italiano. Il 19 luglio 2012 e il 30 luglio 2012 rispettivamente, le autorità italiane hanno informato la

Commissione del fatto che le nuove convenzioni fra lo Stato italiano e CIN e CdI erano già state stipulate. Qualsivoglia aiuto corrisposto sotto forma di compensazione di servizio pubblico a CIN e CdI alla data della stipula delle convenzioni costituisce un aiuto illegale. Lo stesso criterio è valido per le sovvenzioni da versare per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico a Moby, acquirente di Toremar, in quanto il nuovo contratto di servizio pubblico, non ancora notificato alla Commissione, è entrato in vigore. Poiché le disposizioni sono state attuate prima dell'approvazione formale da parte della Commissione, le autorità italiane non hanno adempiuto all'obbligo di sospensione, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE.

- (249) La Commissione ricorda alle autorità italiane che qualsiasi misura di aiuto deve essere notificata in anticipo alla Commissione e non deve essere attuata prima che la Commissione la dichiari compatibile con il mercato interno. Di conseguenza, qualsivoglia sovvenzione accordata agli acquirenti di una delle restanti società dell'ex Gruppo Tirrenia per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, in quanto aiuto di Stato, avrebbe dovuto essere notificata precedentemente alla Commissione.
- (250) Inoltre, un eventuale aiuto derivante dalla vendita a un prezzo inferiore a quello di mercato della quota azionaria detenuta dalle autorità pubbliche in Toremar costituisce un aiuto illegale. Analogamente, a seguito del completamento delle procedure di vendita di Caremar, Saremar e Laziomar come sopra descritte, anche qualsiasi aiuto incluso nella vendita costituisce un aiuto illegale.
- (251) Lo stesso è applicabile alle altre misure che fanno oggetto della presente decisione, inclusa la compensazione alla Saremar per l'esercizio temporaneo delle due rotte di collegamento tra la Sardegna e il continente, nel caso in cui tali misure siano già state implementate previa autorizzazione della Commissione.

4.3. Compatibilità dell'aiuto

4.3.1. *Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)*

- (252) Nella misura in cui la Commissione accetta la qualifica dei servizi come SIEG, la compatibilità deve essere valutata ai sensi dell'articolo 106, paragrafo 2, del TFUE.
- (253) L'articolo 106, paragrafo 2, dispone che "*Le imprese incaricate della gestione di servizi di interesse economico generale o aventi carattere di monopolio fiscale sono sottoposte alle norme dei trattati, e in particolare alle regole di concorrenza, nei limiti in cui l'applicazione di tali norme non osti all'adempimento, in linea di diritto e di fatto, della specifica missione loro affidata. Lo sviluppo degli scambi non deve essere compromesso in misura contraria agli interessi dell'Unione*".
- (254) Tale articolo stabilisce una deroga rispetto alla proibizione dell'aiuto di Stato di cui all'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE nella misura in cui tale aiuto sia necessario e proporzionale e la mancanza di tale aiuto impedisca l'erogazione dei servizi di interesse economico generale

a condizioni economiche accettabili. Ai sensi dell'articolo 106, paragrafo 3, del TFUE spetta alla Commissione assicurare l'applicazione di tale articolo, specificando tra l'altro le condizioni da soddisfare rispetto ai criteri di necessità e proporzionalità.

- (255) Il 31 gennaio 2012 è entrato in vigore il nuovo pacchetto SIEG, comprendente la disciplina dell'Unione europea relativa agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico (2011) ⁽¹⁾ (di seguito *la disciplina SIEG del 2011*) e la *decisione SIEG del 2011*. A partire da questa data, la compatibilità dell'aiuto sotto forma di compensazione di servizio pubblico avrebbe dovuto essere esaminata alla luce della decisione SIEG del 2011 e dei criteri della disciplina SIEG del 2011.

Applicabilità delle decisioni SIEG del 2005 e del 2011

- (256) La decisione 2005/842/CE della Commissione, del 28 novembre 2005, riguardante l'applicazione dell'articolo 86, paragrafo 2, del trattato CE [ora articolo 106, paragrafo 2, del TFUE] agli aiuti di Stato sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico, concessi a determinate imprese incaricate della gestione di servizi d'interesse economico generale (in seguito, *la decisione SIEG del 2005*) ⁽²⁾ si applicava solo agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione per obblighi di servizio pubblico concessa alle imprese in relazione ai SIEG che rientravano nel regolamento sul cabotaggio marittimo. Per le ragioni illustrate in dettaglio ai punti da 303 a 305 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene che la decisione sui SIEG del 2005 non si potesse sempre applicare alle compensazioni accordate alle società del Gruppo Tirrenia nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali.

- (257) Tuttavia, dato che tale requisito di osservanza del regolamento sul cabotaggio marittimo è stato sancito dalla decisione SIEG del 2011, la Commissione ritiene che l'aiuto sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico versato alle società dell'ex Gruppo Tirrenia nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali dal 31 gennaio 2012 non possa essere considerato compatibile con il mercato interno, né esonerato dall'obbligo di notifica ai sensi della decisione SIEG del 2011.

Applicabilità della disciplina SIEG del 2011

- (258) La disciplina SIEG del 2011 si applica retroattivamente a qualsivoglia aiuto illegale concesso prima della sua entrata in vigore su cui la Commissione adotta una decisione dopo il 31 gennaio 2012, fatta eccezione per quanto disposto dai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della stessa. Ne consegue che la compatibilità della compensazione accordata alle società del Gruppo Tirrenia, e segnatamente Siremar, Saremar, Caremar, Toremar, Laziomar, nel 2009 e fino al completamento della privatizzazione, in linea generale rientra nell'ambito di applicazione della disciplina SIEG del 2011.

- (259) Ciononostante, ai sensi del punto 9, l'aiuto concesso ai fornitori di SIEG in difficoltà deve essere valutato alla luce

degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. La Commissione osserva che nel caso in esame si è data attuazione alla proroga delle convenzioni iniziali dopo la fine del 2008 con i seguenti atti giuridici:

- (a) la legge 27 febbraio 2009, n. 14 recante proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009;
- (b) la legge del 2009 che ha disposto, fra le altre cose, la proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010; e
- (c) la legge del 2010 che ha previsto un'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino al 20 settembre 2010 e fino al termine del processo di privatizzazione.

- (260) Come precisato in precedenza al punto 19, Tirrenia e Siremar sono state ammesse alla procedura concorsuale per insolvenza nei mesi di agosto e settembre 2010 rispettivamente e pertanto erano già in difficoltà al momento della proroga stabilita dalla legge del 2010. Non vi sono attualmente indicazioni secondo cui, prima di questa data, le imprese si trovassero in difficoltà ai sensi degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Dato che Tirrenia e Siremar erano in difficoltà solo al momento dell'adozione dell'ultimo affidamento, la Commissione ritiene che la compensazione ricevuta da queste compagnie al 1° ottobre 2010 e fino al completamento della privatizzazione debba necessariamente essere valutata sulla base degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione.

- (261) Posto che i criteri di compatibilità di cui agli orientamenti citati non sono soddisfatti nel caso in oggetto (cfr. in particolare le motivazioni illustrate ai punti 275 e 276 di cui sopra), la Commissione giunge alla conclusione preliminare secondo cui le compensazioni corrisposte a Tirrenia e Siremar in difficoltà si configurerebbero come aiuto incompatibile alla ristrutturazione.

- (262) La Commissione attualmente non dispone di indicazioni sul fatto che Saremar, Caremar, Toremar e Laziomar fossero mai state imprese in difficoltà ai sensi degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Di conseguenza, la compatibilità della compensazione concessa a queste quattro imprese regionali deve essere valutata sulla base delle disposizioni pertinenti contenute nella disciplina SIEG del 2011:

- (a) gli aiuti devono essere concessi per un servizio di interesse economico generale effettivo e definito correttamente a norma dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato;
- (b) la responsabilità del funzionamento del SIEG deve essere attribuita alle imprese interessate mediante uno o più atti, la cui forma può essere decisa da ciascuno Stato membro. Tali atti devono in particolare indicare l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; l'impresa affidataria di tali obblighi e, se del caso, il territorio interessato; la natura di diritti esclusivi o speciali eventualmente accordati all'impresa; la descrizione del meccanismo di compensazione e i parametri per il calcolo, il controllo e la revisione della compensazione e le modalità per evitare sovracompenzazioni e per il loro eventuale recupero.

⁽¹⁾ GU C 8 dell'11.1.2012.

⁽²⁾ GU L 312 del 29.11.2005, p. 67.

- (c) l'importo della compensazione non deve eccedere quanto necessario per coprire i costi netti determinati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, compreso un margine di utile ragionevole. Ove debitamente giustificato, si può accettare il ricorso a metodi alternativi alla metodologia del costo evitato netto per calcolare il costo netto necessario per adempiere all'obbligo del servizio pubblico, quale la metodologia basata sull'attribuzione dei costi. In tal caso i costi netti necessari per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico possono essere calcolati come la differenza tra i costi sostenuti e le entrate derivanti dall'esercizio del SIEG.
- (263) Sulla base delle motivazioni sviluppate ai punti da 197 a 224 della decisione di avvio del 2011, la Commissione non è in grado in questa fase del procedimento di concludere se la definizione di servizio pubblico contenga un errore manifesto.
- (264) Per quanto concerne la seconda condizione di compatibilità, la Commissione fa osservare che i beneficiari sono stati esplicitamente incaricati della prestazione dei servizi in questione.
- (265) Per quanto concerne la ragionevolezza della compensazione, per le stesse ragioni illustrate ai punti da 242 a 248 della decisione di avvio 2011, in questa fase la Commissione ritiene che i beneficiari potrebbero essere stati compensati in modo eccessivo per la fornitura del servizio pubblico.
- (266) Infine, la Commissione fa osservare che le disposizioni di cui ai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della disciplina SIEG del 2011 si applicano agli aiuti illegali concessi dopo il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, dopo il 31 gennaio 2012 per poter essere considerati compatibili con il mercato interno, i SIEG devono altresì soddisfare le seguenti condizioni:
- (a) lo Stato membro deve dimostrare di aver tenuto in debita considerazione mediante consultazione pubblica o altri strumenti adeguati per tener conto degli interessi di utenti e fornitori (punto 14);
- (b) le autorità responsabili rispettano le norme applicabili in materia di appalti pubblici, incluse eventuali condizioni di trasparenza, parità di trattamento e non discriminazione (punto 19);
- (c) nel caso in cui un'autorità attribuisca l'incarico della fornitura del medesimo SIEG a più imprese, la compensazione è calcolata in base allo stesso metodo (punto 20);
- (d) il costo netto necessario per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico deve essere calcolato utilizzando la metodologia del costo evitato netto, laddove questo sia richiesto dalla legislazione nazionale o dell'Unione e negli altri casi in cui sia possibile (punto 24);
- (e) gli Stati membri devono introdurre incentivi a favore di una prestazione efficiente di SIEG di elevata qualità, a meno che possano debitamente dimostrare che questo non sia possibile o opportuno (punto 39);
- (f) lo Stato membro deve pubblicare le seguenti informazioni: i risultati della consultazione pubblica; l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; le imprese e il territorio interessati; gli importi di aiuto concessi all'impresa su base annua (punto 60).
- (267) Poiché allo stato attuale non vi sono indicazioni in merito al fatto che le autorità italiane abbiano realmente effettuato una consultazione pubblica, né pubblicato le informazioni necessarie in merito agli obblighi di servizio pubblico e alla compensazione corrisposta per il loro adempimento, la Commissione ritiene in via preliminare che la compensazione concessa alle società dell'ex Gruppo Tirrenia per l'esercizio dei servizi dopo l'entrata in vigore della disciplina SIEG del 2011 sia incompatibile con il mercato interno. La Commissione invita le autorità italiane a trasmettere indicazioni dettagliate in merito all'osservanza di tali criteri.
- 4.3.2. *Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)*
- (268) Dato che in questa fase la Commissione nutre dubbi sia in merito alla legittimità della missione pubblica (affidata alle società dell'ex Gruppo Tirrenia, inclusa Saremar nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali) che alla proporzionalità della compensazione dei costi sostenuti dalle stesse società nell'espletamento del servizio pubblico a partire dal 2010, essa non può ritenere che le ulteriori misure di sostegno fornite dalla regione Sardegna siano necessarie per finanziare gli obblighi di servizio pubblico. In particolare, per quanto riguarda la compensazione alla Saremar per l'esercizio delle due rotte aggiuntive, la Commissione ritiene che, sulla base delle argomentazioni presentate sopra al punto 257, la misura non può essere considerata compatibile sulla base della decisione SIEG del 2011. Inoltre, considerando le argomentazioni di cui sopra, al punto 185, la Commissione non può concludere che la compensazione sia accordata per l'adempimento di obblighi di servizio pubblico definiti in modo chiaro, correttamente affidati all'impresa beneficiaria, e che non ecceda quanto necessario per coprire il costo netto determinato dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, nonché un margine di utile ragionevole. Per queste ragioni, e anche considerando le argomentazioni di cui sopra ai punti 266 - 267, la Commissione ritiene in via preliminare che la misura non può essere giudicata compatibile sulla base della disciplina SIEG del 2011. Pertanto, a questo stato, la Commissione ritiene che l'insieme delle misure a favore della Saremar appare verosimilmente un aiuto al funzionamento volto a ridurre i costi che la società avrebbe dovuto sostenere basandosi sulle proprie risorse ed è quindi da considerarsi incompatibile con il mercato interno.⁽¹⁾
- 4.3.3. *Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)*
- (269) Nel novembre 2010 la Commissione ha approvato l'aiuto per il salvataggio di Tirrenia. In base al punto 25, lettera a) degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, l'aiuto per il salvataggio deve cessare entro un termine

⁽¹⁾ Sentenza del 14 febbraio 1990 nella causa C-301/87, Francia/Commissione (Raccolta 1990, pag. I-307, punto 41).

non superiore a sei mesi dall'erogazione all'impresa della prima tranche. Nel notificare l'aiuto per il salvataggio, l'Italia si è impegnata a far cessare la garanzia entro sei mesi al massimo dalla sua erogazione.

- (270) Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, il finanziamento avrebbe dovuto essere rimborsato entro il 28 agosto 2011, sei mesi dopo l'erogazione della prima tranche del prestito ai beneficiari. Come illustrato in dettaglio in precedenza, le autorità italiane hanno confermato che la garanzia oggetto alla decisione sul salvataggio è stata attivata l'11 luglio 2011 e Tirrenia e Siremar erano debitori dello Stato. Come sopra menzionato, il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno informato la Commissione che le somme di 25 852 548,93 euro per Tirrenia e di 15 511 529,35 euro per Siremar sono state rimborsate allo Stato il 18 settembre 2012.
- (271) La proroga dell'aiuto per il salvataggio oltre i sei mesi deve essere valutata sulla base degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione al fine di appurare se costituisca un aiuto illegale e incompatibile o piuttosto un aiuto alla ristrutturazione compatibile.
- (272) Conformemente al punto 25, lettera c) degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, le autorità italiane si erano impegnate a comunicare alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione/liquidazione o la prova che il prestito fosse stato rimborsato completamente e/o che la garanzia fosse stata estinta. Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, l'Italia in questo caso ha concesso l'aiuto per il salvataggio tre mesi dopo l'approvazione da parte della Commissione. Pertanto, il termine entro il quale deve cessare la garanzia o si deve presentare un piano di ristrutturazione/liquidazione è scaduto il 28 agosto 2011, come confermato dalle autorità italiane nella lettera datata 16 maggio 2011.
- (273) Tuttavia, l'Italia non ha presentato alcun piano di ristrutturazione (o di liquidazione). Al contrario, un mese prima della scadenza dei sei mesi previsti, la garanzia statale è stata attivata.
- (274) Inoltre, non sono soddisfatte nemmeno le condizioni per una proroga come indicato al punto 26 degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Il punto citato prevede che il termine sia prorogato fino al momento dell'adozione da parte della Commissione di una decisione in merito al piano di ristrutturazione solo se tale piano viene trasmesso entro i sei mesi, il che non è avvenuto.
- (275) La Commissione deve altresì valutare se l'aiuto per il salvataggio illegalmente prorogato, possa essere compatibile con il mercato interno su altre basi. Ai sensi del punto 20 degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, gli aiuti a favore delle imprese in difficoltà sono compatibili solo quando siano rispettate le condizioni fissate negli orientamenti. La proroga di un aiuto per il salvataggio può configurarsi come aiuto per la ristrutturazione compatibile qualora soddisfi le condizioni per l'autorizzazione di cui ai punti da 32 a 51 degli orientamenti. In particolare, l'approvazione di un aiuto

per la ristrutturazione è subordinata all'attuazione di un piano di ristrutturazione, da presentare alla Commissione per approvazione, il quale consenta di ripristinare la redditività in un lasso di tempo ragionevole e sulla base di ipotesi realistiche.

- (276) In considerazione del fatto che l'Italia non ha presentato tale piano di ristrutturazione la Commissione, in questa fase, ritiene improbabile che la proroga dell'aiuto per il salvataggio possa essere compatibile e configurarsi come aiuto alla ristrutturazione. Sembra pertanto che l'aiuto per il salvataggio sia stato concesso in violazione della decisione di autorizzazione e che non possa peraltro essere considerato un aiuto per la ristrutturazione compatibile, giacché le condizioni indicate dagli orientamenti di cui sopra non sono state osservate.
- (277) Inoltre, poiché il beneficiario ha continuato a usufruire dell'aiuto per il salvataggio dopo la scadenza del periodo di sei mesi, come indicato nella decisione sugli aiuti per il salvataggio, a questo punto la Commissione conclude che la misura di aiuto in questione debba considerarsi illegale e possibilmente attuata in modo abusivo dal 28 agosto 2011 al 18 settembre 2012, poiché è stata utilizzata dal beneficiario in violazione di una decisione adottata a norma dell'articolo 4, paragrafo 3, del regolamento di procedura.
- (278) Conformemente al punto 15 del regolamento di procedura "gli aiuti attuati in modo abusivo possono produrre sul funzionamento del mercato interno effetti simili a quelli degli aiuti illegali e, pertanto, andrebbero loro applicate procedure analoghe".
- (279) Come illustrato sopra, a questo stadio la Commissione considera che dal 28 agosto 2011 al 18 settembre 2012 Tirrenia e Siremar abbiano beneficiato di un aiuto di stato incompatibile.
- (280) Nel caso in esame, dopo la concessione dell'aiuto per il salvataggio è stata effettuata una vendita di attivi (asset deal). Di conseguenza, la Commissione deve verificare se il vantaggio intrinseco all'aiuto sia stato trasferito agli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar. La Commissione osserva che qualora gli attivi di Tirrenia e Siremar fossero stati venduti a un prezzo inferiore a quello del loro valore di mercato, l'eventuale recupero degli aiuti attuati in modo abusivo sarebbe stato esteso agli acquirenti.
- 4.3.4. *Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)*
- Compatibilità nell'ambito della decisione SIEG del 2011
- (281) La decisione SIEG del 2011 è entrata in vigore il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, la compatibilità dell'aiuto sotto forma di compensazione per il servizio pubblico agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia dovrebbe innanzitutto essere esaminata alla luce dei criteri della decisione SIEG del 2011.
- (282) A norma dei paragrafi 2 e 4 dell'articolo 2, la decisione SIEG del 2011 si applica esclusivamente qualora il periodo di incarico dei SIEG da parte dell'impresa affidataria

ha durata inferiore ai dieci anni e, nel settore dei trasporti marittimi, relativamente agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione per obblighi di servizio pubblico conformi a quanto disposto dal regolamento sul cabotaggio marittimo. La Commissione osserva che in questo caso, per quanto le nuove convenzioni/i nuovi contratti di servizio pubblico non siano stati direttamente oggetto di gara d'appalto, sono state oggetto di gara le stesse società incaricate dell'esercizio dei nuovi contratti.

(283) Tuttavia, la Commissione rileva inoltre che, a parte la futura convenzione fra lo Stato Italiano e CIN, e i contratti con i acquirenti di Caremar e Laziomar, la restante convenzione e i contratti di servizio pubblico con le altre compagnie regionali risultano avere una durata di 12 anni. La Commissione ritiene che in tali casi la decisione SIEG non sia applicabile. Comunque, dato che i contratti firmati non sono stati trasmessi alla Commissione, a tutt'oggi non può essere verificato che la condizione riguardante la loro durata sia osservata. Per quanto concerne il caso specifico della convenzione CIN, la Commissione osserva che le autorità italiane hanno confermato che in forza della legge del 2009 la sua durata sarebbe stata di otto anni. Ciononostante, la Commissione fa anche osservare che il progetto di convenzione presentato non prevede una durata specifica. Inoltre, la delibera con cui l'Autorità italiana garante della concorrenza ha avviato il procedimento relativo alla concentrazione di CIN e il ramo d'azienda di Tirrenia⁽¹⁾ precisa che la durata della convenzione sarebbe stata di *almeno otto anni*. La convenzione stipulata non è stata trasmessa alla Commissione.

(284) Inoltre, la Commissione fa osservare che secondo questa nuova convenzione, CIN riceverà più di 15 milioni di euro l'anno quale compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico. Infine, la Commissione non è in grado di concludere se per taluni dei collegamenti effettuati da CIN nell'ambito del regime di servizio pubblico il numero di passeggeri trasportato nei due anni precedenti a quello dell'affidamento del servizio non supera la soglia indicata dalla decisione SIEG del 2011, e segnatamente le 300 000 unità.

(285) Primo, la Commissione fa osservare che sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, a parte le rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres, per quanto concerne tutte le rotte passeggeri operate nell'ambito del regime di servizio pubblico, il numero di passeggeri per gli anni 2010 e 2011 sembra attestarsi al di sotto del massimale fissato dalla decisione SIEG del 2011. Le informazioni trasmesse dalle autorità italiane dimostrano che per le tre rotte summenzionate il numero di passeggeri è stato notevolmente superiore (fatta eccezione per la rotta Napoli/Palermo nel 2011) al massimale suindicato. La Commissione tuttavia fa osservare che questa informazione comprendeva i passeggeri trasportati nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali in alta stagione, mentre in base alla nuova convenzione, nel quadro del regime di servizio pubblico, le rotte in questione sono fornite solo in bassa stagione.

(286) Le autorità italiane hanno trasmesso alla Commissione un prospetto indicante le cifre relative ai passeggeri trasportati da Tirrenia in alta e bassa stagione rispettivamente nel 2010 e 2011. Dalle informazioni si evince che considerando solo i passeggeri trasportati in bassa stagione sulle rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres, il massimale di passeggeri fissato dalla decisione SIEG del 2011 sarebbe stato rispettato su tutte le rotte.

(287) Tuttavia, la decisione SIEG del 2011 si applica unicamente qualora i servizi in questione si possano legittimamente configurare come SIEG. La Commissione osserva inoltre che le autorità italiane hanno sostenuto che il massimale per i passeggeri di cui all'articolo 2, paragrafo 1, lettera d) della suddetta decisione non si applica nel caso in esame, poiché le rotte in questione non sono state gestite nei termini di mercato nei due anni precedenti l'affidamento del servizio pubblico a CIN.

(288) Inoltre, poiché la Commissione nutre dei dubbi sulla proporzionalità della compensazione da erogare in base a convenzioni/contratti di servizio pubblico futuri, essa non reputa siano soddisfatte le condizioni di cui all'articolo 6 della decisione SIEG del 2011 e pertanto ritiene in via preliminare che le compensazioni non possano essere considerate compatibili ed esenti da notifica su tale base.

Compatibilità nell'ambito della disciplina SIEG del 2011

(289) Inoltre, la disciplina SIEG del 2011 definisce i criteri di compatibilità delle misure soggette all'obbligo di notifica e, contrariamente alla disciplina del 2005, si applica ai collegamenti marittimi. Tale disciplina definisce le condizioni di compatibilità di seguito illustrate:

(a) gli aiuti devono essere concessi per un servizio di interesse economico generale effettivo e definito correttamente a norma dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato (punto 12);

(b) la responsabilità del funzionamento del SIEG deve essere attribuita alle imprese interessate mediante uno o più atti, la cui forma può essere decisa da ciascuno Stato membro. Tali atti devono in particolare indicare l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; l'impresa affidataria di tali obblighi e, se del caso, il territorio interessato; la natura di diritti esclusivi o speciali eventualmente accordati all'impresa; la descrizione del meccanismo di compensazione e i parametri per il calcolo, il controllo e la revisione della compensazione e le modalità per evitare sovracompenzioni e per il loro eventuale recupero (punti 15 e 16).

(c) l'importo della compensazione non deve eccedere quanto necessario per coprire i costi netti determinati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, compreso un margine di utile ragionevole (punto 21).

(290) Come spiegato ai punti 200 - 202, sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene in via preliminare che sembra che su talune delle rotte in questione i concorrenti forniscano servizi analoghi.

⁽¹⁾ Cfr. la delibera dell'Autorità garante della concorrenza del 30 maggio 2012 di avvio dell'istruttoria nel caso Tirrenia di Navigazione / Compagnia Italiana di Navigazione CIN (www.agcm.it).

- (291) Per quanto concerne la seconda condizione di compatibilità, la Commissione fa osservare che i beneficiari sono stati esplicitamente incaricati della prestazione dei servizi in questione. I parametri della compensazione devono essere preventivamente definiti, in modo obiettivo e trasparente. La Commissione ritiene pertanto che tale missione pubblica sia stata adeguatamente affidata ai beneficiari.
- (292) La compensazione corrisposta alle società dell'ex Gruppo Tirrenia a partire dal 2010 è stata calcolata in base alla nuova metodologia inserita nei progetti delle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico prima della loro attuazione, e dettagliata nella delibera CIPE.
- (293) Il massimale della compensazione annua è fissato ex ante per legge per ciascuna delle ex società Tirrenia. Nel marzo di ogni anno viene versato un anticipo del 70%. Un secondo versamento del 20% è effettuato a giugno. e il saldo avviene a novembre. In caso di ritardato pagamento oltre i 30 giorni, sono applicabili gli interessi di mora ⁽¹⁾.
- (294) Tuttavia, secondo la delibera CIPE, la portata del servizio pubblico, i vincoli tariffari e il livello della compensazione per obblighi di servizio pubblico sono tali da assicurare la copertura dell'operatore del servizio pubblico della totalità dei costi ammissibili. La delibera CIPE stabilisce chiaramente che, qualora la società non raggiungesse la parità economica, verrebbe ridotta la portata delle attività sovvenzionate o, in alternativa, verrebbero rivisti i beni o modificati i vincoli tariffari. In base a quanto disposto dalle nuove convenzioni, il rispetto di queste condizioni sarà soggetto a verifica da parte delle autorità pubbliche insieme con il beneficiario tre volte l'anno.
- (295) Per quanto concerne nello specifico l'utile consentito, sulla base della nuova metodologia, nel calcolo dell'utile il premio di rischio è fissato a 400 punti base. Tuttavia, se un servizio non viene effettuato su base esclusiva, come nel caso in esame, il maggior rischio sostenuto dall'operatore è remunerato tramite l'aggiunta di 250 punti percentuali supplementari al premio di rischio.
- (296) La disciplina SIEG del 2011 conferma che *“per margine di utile ragionevole si intende il tasso di remunerazione del capitale che sarebbe richiesto da un'impresa media per valutare se prestare o meno il servizio di interesse economico generale per l'intera durata dell'atto di incarico, tenendo conto del livello di rischio. Il livello di rischio dipende dal settore interessato, dal tipo di servizio e dalle caratteristiche del meccanismo di compensazione”*.
- (297) Posto che in questo caso il costo netto dell'adempimento degli obblighi di servizio pubblico risulta, fondamentalmente, integralmente compensato, la Commissione ritiene che l'esercizio del servizio pubblico non sia collegato a rischi contrattuali sostanziali. Di conseguenza, sulla base della nuova disciplina SIEG, la Commissione ritiene in via preliminare che in questi casi il premio di rischio possa non superare i 100 punti base.
- (298) Analoga metodologia è applicabile per il calcolo della compensazione da concedere agli acquirenti di Caremar, Toremar, Saremar e Laziomar. Alla luce di quanto susseguito, la Commissione nutre in questa fase dubbi in merito alla compatibilità con il mercato interno dell'aiuto corrisposto sotto forma di compensazione di servizio pubblico in base alle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico.
- (299) Inoltre, la Commissione fa osservare che le disposizioni cui ai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della disciplina SIEG del 2011 si applicano agli aiuti notificati o concessi dopo il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, le compensazioni corrisposte agli acquirenti delle società Tirrenia devono essere valutate anche sulla base delle condizioni di compatibilità menzionate al punto 266.
- (300) Poiché allo stato attuale non vi sono indicazioni in merito al fatto che le autorità italiane abbiano realmente effettuato una consultazione pubblica, né pubblicato le informazioni necessarie in merito agli obblighi di servizio pubblico e alla compensazione corrisposta per il loro adempimento, la Commissione ritiene in via preliminare che la compensazione concessa agli acquirenti delle società Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/dei futuri contratti di servizio pubblico sia incompatibile con il mercato interno. La Commissione invita le autorità italiane a trasmettere indicazioni dettagliate in merito all'osservanza di tali criteri. La Commissione invita altresì le autorità italiane a trasmettere le convenzioni stipulate con CIN e CdI.
- 4.3.5. *La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto che CdI doveva versare per Siremar e l'aumento di capitale di CdI (misura 5)*
- (301) La Commissione ritiene in via preliminare che la controgaranzia prestata dalla Sicilia nell'ambito della vendita del complesso aziendale di Siremar possa costituire un aiuto a CdI quale mutuatario e a Unicredit quale primo garante.
- (302) Conformemente alla comunicazione sulle garanzie, la compatibilità di tali aiuti deve essere valutata sulla base dei criteri indicati nella disciplina e negli orientamenti relativi agli aiuti orizzontali, regionali e settoriali. L'esame terrà altresì conto, in particolare, dell'intensità degli aiuti, delle caratteristiche dei beneficiari e degli obiettivi perseguiti.
- (303) In questa fase del procedimento, la Commissione ritiene che la controgaranzia possa costituire un aiuto al funzionamento sia a Unicredit, sia a CdI, giacché non sembra si conformi con nessuno degli orientamenti in essere. Questo aiuto è in linea di principio incompatibile con il mercato interno. Lo stesso dicasi per l'aumento di capitale di cui al punto 124. La Commissione invita le autorità italiane a sottoporle i propri chiarimenti al riguardo.
- 4.3.6. *Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)*
- (304) Sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che la vendita del complesso aziendale di Tirrenia ad un prezzo inferiore a quello di mercato possa costituire un aiuto al funzionamento in linea di principio incompatibile con il mercato interno.
- 4.3.7. *Privatizzazione delle società regionali (misura 7)*
- (305) Nella fase attuale dell'indagine, la Commissione ritiene che ogni eventuale aiuto che possa essere stato concesso

⁽¹⁾ EURIBOR più 200 punti base.

nel corso del processo di privatizzazione delle società regionali tramite la vendita delle azioni a un prezzo inferiore a quello di mercato sia incompatibile in quanto non risulta ricadere nel campo di applicazione di alcuna delle deroghe previste dall'articolo 107, paragrafi 2 e 3, del TFUE né dell'articolo 106, paragrafo 2.

(306) Inoltre, come indicato al punto 304 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene che, mantenendo in vigore le convenzioni iniziali dopo la loro scadenza e quindi oltre la scadenza prevista dal regolamento sul cabotaggio marittimo, l'Italia non abbia rispettato l'obbligo di non discriminazione previsto all'articolo 4 di detto regolamento. Tuttavia, la Commissione ha anche osservato al punto 308 della decisione di avvio del 2011 che l'organizzazione di una gara per l'acquisto delle società dell'ex Gruppo Tirrenia in concomitanza coi nuovi contratti di servizio pubblico può essere interpretata nel senso che tali nuovi contratti di servizio pubblico siano stati assegnati su base non discriminatoria. In particolare, tutti gli operatori eventualmente interessati sono trattati nello stesso modo. In ogni caso, qualora si verificasse un'infrazione, la Commissione dovrebbe valutare se tale eventuale infrazione incida sulla compatibilità degli eventuali aiuti che potrebbero risultare dalla privatizzazione di tali società in quanto necessaria per la realizzazione dell'oggetto o del funzionamento dell'aiuto, aggravando la distorsione prodotta dall'aiuto.

4.3.8. Conclusioni sulla compatibilità

(307) In questa fase del procedimento, la Commissione conclude in via preliminare che le misure in favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia e/o dei loro acquirenti siano incompatibili con il mercato interno.

(308) La Commissione ha conseguentemente deciso di estendere la procedura formale d'indagine di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del TFUE in relazione alle misure 1, 2, 3, 4, 5, 6 e 7.

5. DECISIONE

(309) Alla luce delle precedenti considerazioni la Commissione, nell'ambito della procedura di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del TFUE, invita la Repubblica Italiana a presentare le proprie osservazioni e a fornire ogni informazione che possa contribuire a valutare le misure descritte, entro un mese dal ricevimento della presente lettera. Essa richiede inoltre alle autorità italiane di inoltrare immediatamente copia della presente lettera ai potenziali beneficiari dell'aiuto.

(310) La presente decisione riguarda unicamente gli aspetti relativi agli aiuti di Stato e non pregiudica in alcun modo qualsiasi ulteriore possibile valutazione da parte della Commissione in merito all'osservanza di altre disposizioni del trattato.

(311) La Commissione avverte la Repubblica Italiana che provvederà a informare le parti interessate mediante pubblicazione della presente lettera e di una sintesi della stessa sulla *Gazzetta Ufficiale dell'Unione europea*. Essa provvederà, inoltre, a informare le parti interessate nei paesi EFTA, firmatarie dell'accordo SEE, mediante pubblicazione di una nota nel supplemento SEE della *Gazzetta Ufficiale dell'Unione europea*, oltre a informare l'Autorità di sorveglianza EFTA inviando una copia della presente lettera. Tutte le parti interessate citate verranno invitate a presentare le loro osservazioni entro un mese dalla data di tale pubblicazione."

CENY PRENUMERATY w 2013 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 300 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie na płycie DVD	w 22 językach urzędowych UE	1 420 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	910 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie na płycie DVD (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	100 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, płyta DVD raz w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczej płycie DVD.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwi dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa i aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

